

Strategie prevence kriminality

statutárního města Ostravy na období 2023–2027

Obsah

Úvod.....	5
1 Manažerské shrnutí	6
2 Způsob zpracování strategie.....	8
3 Prevence kriminality v ČR	10
3.1 Prevence kriminality	10
3.1.1 Cílové skupiny prevence kriminality	10
3.2 Základní rámec pro zabezpečení funkčního systému prevence kriminality a východisko pro realizaci preventivní politiky – Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027	11
3.3 Další hlavní související strategické materiály	14
3.3.1 Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027.....	14
3.3.2 Národní strategie finančního vzdělávání 2.0.....	14
3.3.3 Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030	14
3.3.4 Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2022–2027	14
3.4 Systém prevence kriminality v ČR.....	15
3.4.1 Subjekty prevence kriminality	16
4 Prevence kriminality v Ostravě	18
4.1 Obce v systému prevence kriminality a zapojení města Ostravy	18
4.2 Systém prevence kriminality v Ostravě.....	18
4.3 Aktéři prevence kriminality a jejich zapojení do systému – institucionální analýza	19
4.3.1 Vyhodnocení spolupráce v pracovních skupinách.....	21
4.3.2 Činnost aktérů prevence kriminality v Ostravě v roce 2021	22
4.4 Financování prevence kriminality v Ostravě v období let 2017–2021.....	23
5 Příprava strategie prevence kriminality v Ostravě – analytická část.....	26
5.1 Zdroje financování aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality v Ostravě.....	26
5.1.1 Program prevence kriminality Ministerstva vnitra.....	26
5.1.2 Dotační systém a transfery finančních prostředků statutárního města Ostravy v oblasti prevence kriminality.....	27
5.1.3 Vlastní projekty v oblasti prevence kriminality	27
5.2 Vyhodnocení naplňování Strategie 2017+	28
5.2.1 Vyhodnocení naplňování priorit a opatření Strategie 2017+	28
5.3 Výstupy z projektu Podpora prevence v Ostravě a jejich dopad na prevenci kriminality v Ostravě	36
5.3.1 Obecná zjištění z projektu, východiska	36
5.4 Další východiska pro prevenci kriminality na úrovni města Ostravy – analýza strategických dokumentů a dříve provedených analýz.....	37
5.4.1 Strategie vzdělávání města Ostravy 2030	37
5.4.2 Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II, Strategický plán rozvoje vzdělávání do roku 2023	37
5.4.3 Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017–2023.....	37
5.4.4 Průzkum potřeb ostravských rodin.....	38
5.4.5 Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostravy na období 2019–2022.....	38

5.4.6	Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy a Akční plán Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy na roky 2022–2024	38
5.4.7	Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017–2025.....	38
5.4.8	Hodnocení působení Asistentů prevence kriminality v rizikových místech v Ostravě s důrazem na zjištění pocitu bezpečí obyvatel dotčených lokalit (2020, 2021)	39
5.4.9	Audit programů primární prevence, výstupy z výkazů programů primární prevence rizikového chování	40
5.5	Identifikace problémů a rizik, návrh složení pracovních skupin, doporučení.....	40
6	Bezpečnostní analýza – sociodemografická analýza, analýza kriminality a kriminogenní faktory v Ostravě	41
6.1	Sociálně demografické údaje města Ostravy.....	41
6.1.1	Nezaměstnanost ve městě Ostrava	43
6.1.2	Oblast dávek státní sociální podpory a dávek pomoci v hmotné nouzi	44
6.2	Kriminalita na území města Ostravy v kontextu kriminality na území ČR	46
6.3	Trestná činnost a přestupkové jednání na území města Ostravy	47
6.3.1	Trestné činy (přechyby, zločiny) z pohledu Policie České republiky	47
6.3.2	Skladba kriminality na území Městského ředitelství policie Ostrava	49
6.3.3	Rizikové faktory zvyšování trestné činnosti v Ostravě.....	51
6.3.4	Vliv války na Ukrajině na sociálně demografickou strukturu obyvatelstva a kriminogenní faktory ve městě Ostrava.....	51
6.3.5	Lokality s nejvyšším zatížením trestnou činností	51
6.3.6	Pachatelé trestné činnosti v Ostravě.....	52
6.3.7	Oběti trestné činnosti v Ostravě	53
6.4	Přestupky registrované Městskou policií Ostrava na území města	55
6.4.1	Rizikové faktory zvyšování přestupkového jednání v Ostravě.....	56
6.4.2	Lokality s nejvyšším zatížením přestupky	56
6.5	Vybrané rizikové faktory v Ostravě z pohledu střediska Probační a mediační služby ČR, středisko Ostrava	56
6.6	Rizikové jevy působící na děti a mládež v Ostravě – pohled OSPOD.....	57
6.6.1	Rizikové sociální faktory z pohledu orgánu sociálně-právní ochrany dětí	57
6.6.2	Rizikové lokality z pohledu orgánu sociálně-právní ochrany dětí	57
6.7	Pohled okresního metodika prevence.....	58
6.7.1	Rizikové faktory z pohledu okresního metodika prevence	58
6.8	Sociálně vyloučené lokality a další související jevy	58
6.8.1	Rizikové lokality z pohledu sociálního vyloučení	58
6.8.2	Rizikové jevy v sociálně vyloučených a rizikových lokalitách	59
6.8.3	Index sociálního vyloučení	59
6.8.4	Rizikové faktory dle indexu sociálního vyloučení	59
7	Přehled priorit, opatření, aktivit a indikátorů Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027	61
7.1	Přehled priorit a opatření Strategie.....	61
7.2	Přehled indikátorů	63
7.3	Priority a principy financování prevence kriminality v Ostravě v období let 2023–2027	65
7.3.1	Zajištění financování aktivit prevence kriminality 2023–2027.....	65

Priorita A Podpora a rozvoj systému prevence kriminality.....	66
Priorita B Informovanost.....	73
Priorita C Pomoc a podpora obětem protiprávních činů	77
Priorita D Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy.....	83
Priorita E Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce s rizikovými komunitami.....	88
Priorita F Situační prevence kriminality.....	95
Priorita G Kriminalita páchaná dětmi a na dětech.....	100
Priorita H Prevence kybernetické kriminality, rozvoj funkční gramotnosti.....	106
8 Vyhodnocování naplňování Strategie	110
8.1 Vyhodnocování naplňování Strategie	110
8.2 Monitorování projektů podpořených z veřejných zdrojů	111
8.3 Provádění změn a doplnění strategie.....	111
Seznam tabulek, grafů, obrázků a souvisejících dokumentů	112
Seznam tabulek.....	112
Seznam grafů	113
Seznam obrázků.....	113
Seznam souvisejících dokumentů.....	114
Seznam použitých zkratk	115

Úvod

Ostrava je s 280 000 obyvateli třetím největším městem ČR a metropolí třetího nejlidnatějšího kraje. Na Ostravsku žije téměř 1 milion obyvatel, je tak po pražské aglomeraci druhou největší u nás. Dlouhodobě je však také na předních příčkách v míře nezaměstnanosti, chudoby, znečištění životního prostředí i kriminality. Ostrava proto klade velký důraz na svůj celkový socioekonomický rozvoj. Její vizí je být městem s vysokou kvalitou života pro všechny generace, které láká nové obyvatele. K dosažení takového cíle je nezbytný i pocit bezpečí občanů. Prevence kriminality je proto nedílnou součástí rozvoje města.

V Ostravě prevence kriminality zahrnuje veškerá opatření ke snižování výskytu protiprávní činnosti, jakož i jejích škodlivých důsledků pro jednotlivce i společnost, včetně strachu z kriminality. Působí na různorodé příčiny kriminality – zahrnuje ve svém pojetí i působení na jednání, která nejsou přímo trestná (např. závislosti, gamblerství, záškoláctví, extremismus, interetnické konflikty a další). Všechna tato jednání jsou společensky škodlivá a nežádoucím způsobem ovlivňují kvalitu života jedince i celé společnosti. Kriminálně rizikové, kriminální a protiprávní jevy jsou zpravidla kumulovány do větších měst a městských aglomerací. Proto je důležité prevenci kriminality v Ostravě nepodceňovat a komplexně a systematicky ji řešit.

Česká republika věnuje prevenci kriminality dlouhodobě náležitou pozornost, strategické materiály jsou schvalovány přímo vládou. Hlavním gestorem plnění stanovených priorit je Ministerstvo vnitra. Také na krajské úrovni je zpracována Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2022–2027. Zásadním souvisejícím materiálem je Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, jejímž gestorem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy (dále jen Strategie) je zpracována na období let 2023–2027. Vychází z výše uvedených strategických dokumentů a navazuje na předchozí strategické dokumenty v oblasti prevence kriminality v Ostravě. Zohledňuje zpracované analýzy a šetření, zkušenosti města s realizací preventivních aktivit a další související strategické dokumenty města. Úzce souvisí především s Plánem sociálního začleňování Ostrava 2022–2027 a 6. Komunitním plánem sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2023–2026.

Strategie představuje zásadní materiál určující okruhy a postupy preventivních opatření. Určuje priority, ke kterým bude město směřovat, a způsoby řešení identifikovaných problémů, včetně zabezpečení všech potřebných zdrojů. Definuje principy, na kterých město v oblasti prevence kriminality staví. Využívá a kombinuje aktivity z oblasti sociální a situační prevence, informování občanů, klade důraz na posilování systému prevence kriminality ve městě. Je jednou z podmínek pro zapojení města do Programu prevence kriminality na místní úrovni Ministerstva vnitra.

Strategie je tvořena 2 částmi – analytickou a návrhovou. V první části je popsán způsob jejího zpracování a její hlavní východiska. Druhá část stanovuje priority města, opatření a aktivity. Navrhuje indikátory a principy financování Strategie, ukazatele jejího naplňování, realizátory, zdroje, náklady i termíny plnění, způsoby vyhodnocování a monitoringu naplňování Strategie.

1 Manažerské shrnutí

Prevence kriminality ve statutárním městě Ostrava

Prevence kriminality je na území města řešena **od roku 1996**. Opírá se o analytickou a vyhodnocovací činnost policie a spolupráci se státními i nestátními organizacemi. Její součástí je systém finanční podpory formou poskytování dotací, darů externím subjektům, transferů finančních prostředků městským obvodům, příspěvkovým organizacím města a městské policii. Město realizuje své vlastní projekty.

V roce 2021 v Ostravě působilo celkem **58 subjektů, které realizovaly 85 preventivních aktivit a poskytovaly 5 sociálních služeb**. Celkové náklady činily 43 597 000 Kč, přičemž město se podílelo 15 341 000 Kč (35 %). Zcela nebo částečně se podařilo naplnit většinu aktivit Strategie 2017+ (69 ze 76). 7 aktivit, které se nepodařilo naplnit, ale jsou stále aktuální, přechází do Strategie nové.

Registrovaná **kriminalita klesá** a Ostrava zároveň dlouhodobě vyniká **vyšší mírou objasněnosti** trestné činnosti. Souběžně se objevuje trend, kdy se **páchání kriminality přesouvá do kyberprostoru** (za období 2016–2020 došlo k nárůstu o 61 %). V porovnání rizikovosti Ostrava dlouhodobě patří mezi **kriminalitou nejvíce zasažená místa ČR**.

Příprava Strategie

Na přípravě se podílelo 8 pracovních skupin, jejichž tematické zaměření zrcadlilo prioritní oblasti Strategie ČR a zároveň odpovídalo **potřebám města a jeho občanů** v této oblasti. Důležitým prvkem přípravy bylo dosažení shody aktérů na **identifikovaných problémech a příčinách**. Návrhy priorit, opatření, aktivit, jejich ukazatelů i organizačních, personálních a finančních zdrojů vzešly z **analýz, moderovaných setkání pracovních skupin, výstupů projektu Podpora prevence v Ostravě, vyhodnocení naplňování Strategie 2017+ a zkušeností města s realizací preventivních aktivit**.

Z přípravy vyplynula **potřeba** věnovat více pozornosti problematice **situační prevence**, zaměřit se na téma **kvality a efektivity** programů i pracovních skupin a na **práci založenou na datech**, přikládat váhu srozumitelnosti obsahu jednotlivých opatření, rozvoji pracovních skupin a **zapojení aktérů**, především **městských obvodů**, směřovat ke **snížení bariér** vstupu dětí do aktivit a zvýšení **důležitosti informovanosti** a osvěty.

Cílem Strategie je **vytvořit obsahový a organizační rámec** pro tuto oblast na období let 2023–2027. Strategie **určuje priority**, ke kterým bude město směřovat, a rovněž **opatření a aktivity**, které budou přispívat **k řešení identifikovaných problémů**. Zároveň navrhuje způsoby řešení těchto problémů, včetně návrhu zabezpečení potřebných zdrojů.

Mimo udržení stávajících aktivit definuje také rozvoj. Slouží tedy jako významný podklad pro aktéry v této oblasti. Platí, že veškeré aktivity v oblasti prevence kriminality v Ostravě musí být v souladu se Strategií.

Zpracování Strategie je **podmínkou pro zapojení se do národní úrovně** prevence kriminality. Otevírá možnost čerpání finančních prostředků z národních zdrojů a metodické podpory ze strany Ministerstva vnitra.

Priority Strategie

Strategii tvoří **8 priorit, 19 opatření a 69 aktivit**. Prioritami jsou:

Priorita A Podpora a rozvoj systému prevence kriminality

Funkční systém prevence kriminality v Ostravě (9 aktivit ve 3 opatřeních).

Priorita B Informovanost

Informovanost široké i odborné veřejnosti o rizicích kriminality, možnostech, jak zvýšit ochranu a kde nalézt pomoc (5 aktivit v 1 opatření).

Priorita C Pomoc a podpora obětem protiprávních činů

Pomoc a podpora s důrazem na pomoc zvláště zranitelným obětem, snižování latence a sekundární viktimizace obětí (10 aktivit ve 3 opatřeních).

Priorita D Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy

Práce s pachateli včetně včasné a koordinované resocializace pachatelů a podpory práce s osobou dopouštějící se násilí (10 aktivit ve 2 opatřeních).

Priorita E Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce s rizikovými komunitami

Přístup založený na partnerské spolupráci odpovědných subjektů a zástupců/obyvatel lokalit, zaměřený na projevy i příčiny problémů (12 aktivit ve 3 opatřeních).

Priorita F Situační prevence kriminality

Prevence formou posilování odolnosti míst proti trestné činnosti, podpory a implementace nových přístupů a technologií (7 aktivit ve 2 opatřeních).

Priorita G Kriminalita páchaná dětmi a na dětech

Kriminalita, kterou aktéři monitorují, realizují potřebná opatření, preventivní programy a nízkoprahové volnočasové aktivity (10 aktivit ve 3 opatřeních).

Priorita H Prevence kybernetické kriminality, rozvoj funkční gramotnosti

Prevence kyberkriminality včetně podpory obětem v kyberprostoru (6 aktivit ve 2 opatřeních).

Pro vyhodnocování naplňování priorit a realizaci opatření je navrženo **sledování 29 indikátorů**, včetně stanovení vstupních a cílových hodnot. Naplňování Strategie bude každoročně vyhodnocováno a Strategie může být v návaznosti na zjištění aktualizována a adaptována.

Financování Strategie

Pro optimální realizaci Strategie by podíl z rozpočtu města činil **celkem 19 517 000 Kč** ročně, z toho **16 456 000 Kč** na zajištění a **udržení stávajících aktivit** (jde o částku alokovanou v roce 2022 v rozpočtu města) a **3 061 000 Kč** na zajištění **rozvoje** dle návrhu Strategie. V případě **nedostatečné alokace finančních prostředků**, respektive poklesu objemu finančních prostředků z rozpočtu města, bude postupováno dle **principu přednostní podpory stávajících aktivit** realizovaných **ostravskými organizacemi** a aktivit zaměřených na vzdělávání pro odbornou veřejnost v tématech, která jsou v souladu s rozvojovými prioritami.

2 Způsob zpracování strategie

Na přípravě strategie se podíleli pracovníci úseku prevence kriminality a další zařazení do odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy, výzkumná společnost SocioFactor s.r.o. a odborná veřejnost realizující aktivity v oblasti prevence kriminality a bezpečnosti v Ostravě.

Příprava Strategie měla 2 hlavní etapy – analytickou a návrhovou. Základní rámec a východisko pro obě etapy představuje státní Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027 (dále Strategie ČR).

V rámci analytické fáze byla zpracována Bezpečnostní analýza, která zahrnuje analýzu kriminality, stručné sociálně-demografické údaje a informace o výskytu dalších rizikových jevů ve městě. Bezpečnostní analýza byla zpracována na základě dat poskytnutých Policií ČR – Krajským ředitelstvím policie Moravskoslezského kraje a Městským ředitelstvím policie Ostrava; Městskou policií Ostrava; Probační a mediační službou ČR, střediskem Ostrava; Magistrátem města Ostravy; Úřadem práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě; Krajským úřadem Moravskoslezského kraje; Odborem pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj (Agentura) a dalšími spolupracujícími subjekty.

Dále byl společností SocioFactor s.r.o. zpracován podkladový materiál s názvem Příprava strategie prevence kriminality 2023+. Materiál je členěn do čtyř základních částí, kterými jsou: institucionální analýza, vyhodnocení naplňování priorit, opatření a aktivit Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy 2017–2021, analýza strategických a analytických dokumentů a již dříve provedených analýz se zaměřením na oblast prevence kriminality a rizikových jevů. Čtvrtá závěrečná část na základě zjištění navrhuje organizační uspořádání pro přípravu a realizaci předkládané Strategie a také identifikuje problémy a rizika, které je potřeba ve Strategii zohlednit. Základní použitou metodou byla sekundární analýza dat, doplněná o zjištění z realizovaných rozhovorů s aktéry prevence kriminality v Ostravě.

Na přípravě Strategie se podílelo 8 pracovních skupin, které tematicky odrážejí prioritní oblasti Strategie ČR a zároveň odpovídají potřebám města v této oblasti. Pracovní skupiny se scházely k těmto tématům: (1) Systém prevence kriminality, (2) Informování, (3) Oběti, (4) Pachatelé, (5) Děti (6) Rizikové lokality a komunity, (7) Situační prevence a (8) Kyberprostor. Systém práce byl ve všech pracovních skupinách shodný a probíhal v několika fázích. V první fázi členové skupin v rámci společné moderované diskuse identifikovali problémy a jejich příčiny (ve vztahu k práci s klienty, cílovým skupinám Strategie; na úrovni organizací či v oblasti vzájemné spolupráce). Důležitým prvkem bylo dosažení shody na identifikovaných problémech a příčinách. Výstupy z těchto diskusních setkání byly tematicky tříděny a zpracovány do mentálních map. Následovala druhá fáze práce ve skupinách, při které účastníci navrhovali možné aktivity, kterými lze na příčiny problémů působit. Problémy a příčiny, které byly systémového charakteru a nelze je na úrovni města řešit žádnou odpovídající aktivitou, byly vyřazeny. Na některé příčiny problémů působí již realizované aktivity, které je potřeba nadále podporovat a rozvíjet. Byly navrhovány i aktivity nové, prozatím nerealizované. Navržené aktivity byly následně řazeny pod prioritní oblasti a v rámci nich shlukovány do logicky odpovídajících priorit a opatření.

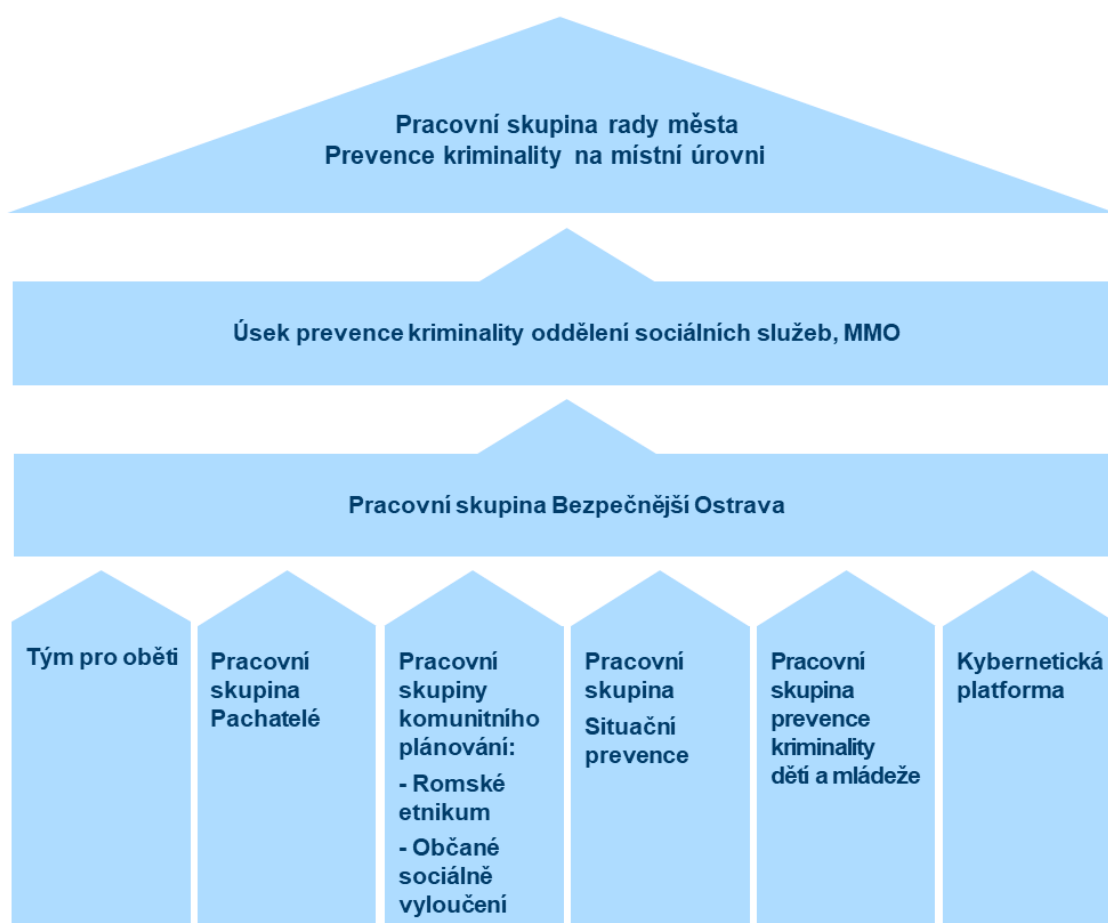
Po celou dobu přípravy Strategie (již od roku 2019) byl společností SocioFactor s.r.o. v partnerství se statutárním městem Ostrava realizován projekt Podpora prevence v Ostravě, jehož výsledky byly také promítnuty do návrhů cílů a aktivit Strategie.

Na základě všech podkladů – výstupů z analytické části, moderovaných setkání pracovních skupin, výstupů z projektu Podpora prevence v Ostravě, vyhodnocení naplňování Strategie 2017+ a zkušeností města s realizací preventivních aktivit, byly vypracovány návrhy priorit, opatření a aktivit. Tento návrh byl zaslán všem pracovním skupinám k revizi. Revizi provedla také pracovní skupina rady města Prevence kriminality na místní úrovni. Následovalo doplnění indikátorů včetně stanovení výchozích a cílových hodnot pro tyto indikátory a způsobu zabezpečení navržených aktivit, tedy identifikace všech potřebných zdrojů: organizačních, personálních i finančních.

Odborná i laická veřejnost se posléze v průběhu připomínkovacího řízení mohla k navrhované Strategii vyjádřit. Řízení se uskutečnilo prostřednictvím elektronické pošty a na webových stránkách města. Připomínky bylo možné odevzdat osobně, zaslat poštou nebo e-mailem na předepsaném formuláři.

Návrh Strategie byl projednán Pracovní skupinou rady města prevence kriminality na místní úrovni a Komisí rady města sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti. Zastupitelstvo města Ostravy schválilo Strategii dne 14.09.2022 usnesením č. 2240/ZM1822/36 na doporučení rady města.

Způsob zpracování Strategie prevence kriminality města Ostravy na období 2023–2027 – návrhová fáze

Obr. 1 Návrh pracovních skupin – příprava Strategie prevence kriminality SMO 2023+

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

3 Prevence kriminality v ČR

3.1 Prevence kriminality

Prevence kriminality zahrnuje veškerá opatření ke snižování rizika výskytu trestných činů, jakož i jejich škodlivých důsledků pro jednotlivce a společnost, včetně strachu z kriminality. Prevence kriminality se snaží působit na různorodé příčiny kriminality.¹ Je definována jako ofenzivní strategie boje s trestnou činností. Představuje soubor nejrůznějších aktivit zaměřených na odstranění, blokadu či oslabování příčin kriminality a kriminogenních faktorů. Spočívá ve snaze kriminalitě předcházet, snížit pravděpodobnost vzniku a výskytu trestných činů a redukovat sociálně patologické jevy, které představují podhoubí kriminality.²

Preventivní aktivity se uskutečňují na celostátní, regionální i místní úrovni, v rámci primární, sekundární a terciární³ úrovně. Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích. Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti, sociálně patologickými jevy a příčinami kriminogenních situací.

Terciární prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob. Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Prevence kriminality zahrnuje⁴ sociální opatření, která se zabývají sociálními a ekonomickými problémy, zaměřují se na ohrožené jedince a jejich rodiny, na skupiny obyvatel a městské části s cílem změnit nepříznivé socioekonomické prostředí. Dále situační opatření, jejichž cílem je omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, zvyšování možnosti dopadení pachatele, snižování zisků z trestné činnosti zejména technickými opatřeními. Dalším opatřením je informování občanů a jejich aktivizace – zprostředkování informací o bezpečnostní situaci, o účinných formách obrany před trestnou činností a zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí. Prevence kriminality zahrnuje také budování realizačních kapacit – posilování systému prevence kriminality včetně podmínek pro realizaci národních, regionálních a lokálních preventivních strategií a zajištění jejich finanční podpory.

3.1.1 Cílové skupiny prevence kriminality

Cílové skupiny⁵ prevence kriminality lze vymezit z pohledu zvýšeného rizika stát se obětí trestného činu a z pohledu zvýšeného rizika páchat trestnou činnost. Mezi osoby nejvíce ohrožené trestnou činností patří děti, ženy, senioři, osoby ohrožené domácím násilím, mravnostní kriminalitou a kyberkriminalitou a osoby se zdravotním postižením.

¹ In: Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027 podle 12. Kongres OSN o prevenci kriminality a trestní justici, Salvador, Brazílie, 12.–19. dubna 2010

² Podle: Havrdová, E. (ed.): Tvorba realizace projektů prevence kriminality mládeže. Centrum pro veřejnou politiku 2007

³ Zdroj: <https://prevencekriminality.cz/>

⁴ Zdroj: Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2008–2011

⁵ Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2022–2027

Zvýšené riziko páchat trestnou činnost se nejčastěji týká:

- osob páchajících protiprávní jednání (děti mladší 15 let, které se dopustily činu jinak trestného, mladiství, kteří se dopustili provinění, mladí dospělí, recidivisté)
- osob ohrožených sociálním vyloučením (osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy anebo pěstounskou péči, osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody, osoby bez přístřeší, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby ohrožené dluhy, obyvatelé sociálně vyloučených lokalit, pracovníci v průmyslových zónách)
- osob s rizikovým chováním (děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy, děti s nařízenou ústavní výchovou a uloženou ochrannou výchovou, osoby ohrožené závislostmi a závislostním chováním, multiproblémové rodiny, radikálové a extremisté)

Cílovou skupinou prevence kriminality je i odborná a široká veřejnost – odborní pracovníci působící v oblasti prevence a běžní občané (obyvatelé, návštěvníci či osoby, které v místě pracují).

3.2 Základní rámec pro zabezpečení funkčního systému prevence kriminality a východisko pro realizaci preventivní politiky – Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027

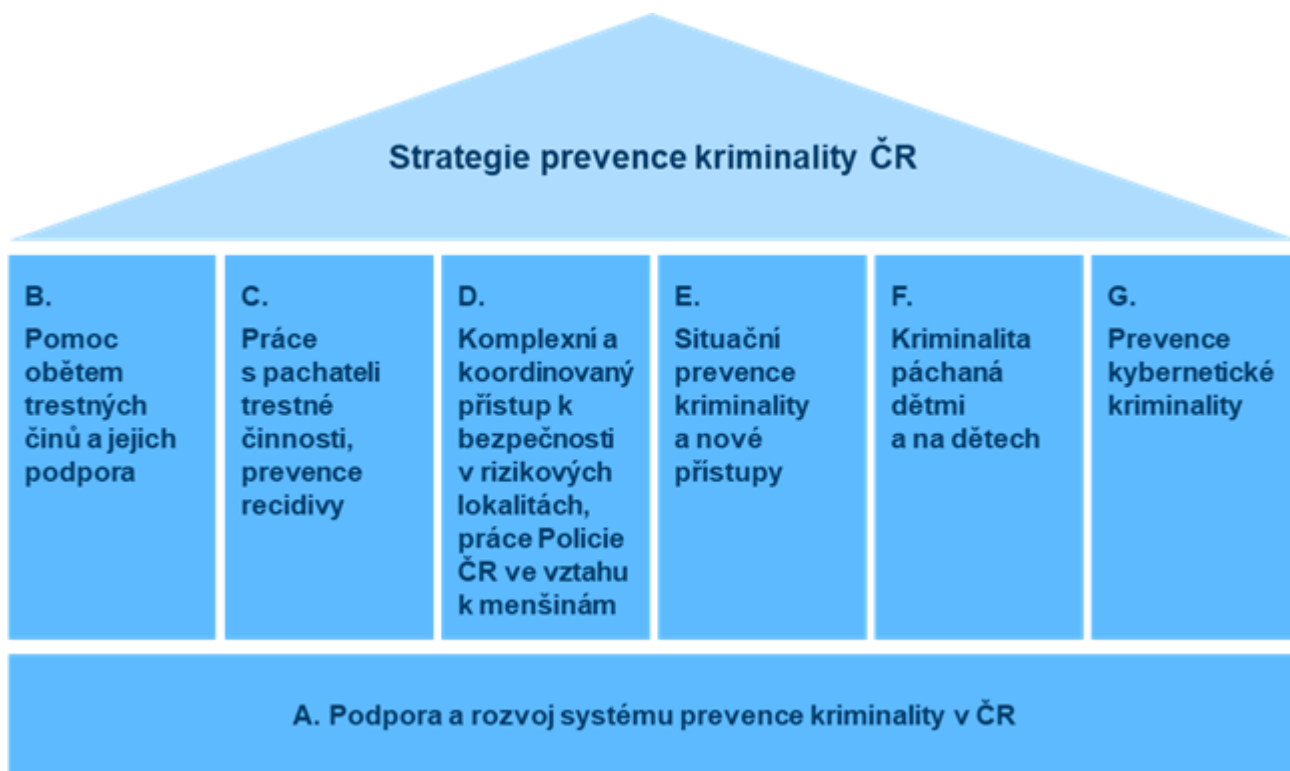
Vláda České republiky přijímá od roku 1996 střednědobé strategické materiály pro oblast prevence kriminality, které zaručují kontinuitu realizace preventivní politiky státu, její zkvalitňování a usměrňování podle vývoje trestné činnosti a potřeb praxe.

Aktuálním strategickým materiálem je Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027 (Strategie ČR), která byla schválena usnesením vlády ČR č. 66 ze dne 6. 4. 2022. Vláda v ní definuje základní priority a principy preventivní politiky státu na dané období. Strategie navazuje na poznatky plynoucí z průběžného hodnocení předchozí strategie a určuje cíle nové vládní politiky v oblasti prevence kriminality.

Aktuální strategie stanovuje pro Českou republiku na dané období své platnosti tyto hlavní strategické cíle:⁶

- Podpora a rozvoj systému prevence kriminality v ČR
- Pomoc obětem trestných činů a jejich podpora
- Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy
- Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce Policie ČR ve vztahu k menšinám
- Situační prevence kriminality a nové přístupy
- Kriminalita páchaná dětmi a na dětech
- Prevence kybernetické kriminality

⁶ Zdroj: Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027

Obr. 2 Strategické cíle v oblasti prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027

Zdroj: Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2022–2027

V rámci strategického cíle Podpora a rozvoj systému prevence se Strategie ČR soustředuje na integraci preventivní politiky do všech souvisejících strategií a koncepcí. Dále na finanční podporu aktivit a projektů prevence kriminality na státní úrovni včetně navýšení finanční podpory ze strany MV. Na posilování spolupráce a kompetencí pracovníků v oblasti prevence kriminality a posílení přístupu prevence kriminality postavené na důkazech (evidence-based). Usiluje o vybudování jednotného systému prevence v rámci Policie ČR a posilování jeho kapacit, vytváření podmínek pro rozvoj prevence kriminality na úrovni krajů a obcí, na podporu zapojení dobrovolníků v oblasti prevence kriminality a rozvoj přístupů restorativní justice v ČR. Klade si za cíl zvyšovat informovanost veřejnosti o aktuálních rizicích v oblasti kriminality a rizikového chování a realizovaných aktivitách prevence kriminality. Dalším cílem je udržení mezinárodní spolupráce v oblasti prevence kriminality.

V rámci strategického cíle Pomoc obětem trestných činů a jejich podpora se Strategie ČR zaměřuje na boj proti všem formám obchodování s lidmi, podporu ochrany obětí a snižování rizik spojených s extremismem a předsudečnou nenávistí a eliminaci společenského napětí, které vyvolávají, provoz linek na pomoc obětem trestné činnosti. Dále na monitoring problematiky obětí trestných činů a usiluje o snížení latence trestné činnosti prostřednictvím včasné identifikace zvláště zranitelných obětí (ZZO) a motivace k oznamování protiprávních činů. Cílem také je realizovat opatření vedoucí ke snížení sekundární viktimizace obětí. Dalším cílem je zvýšit povědomí veřejnosti v oblasti boje proti násilí a celkově podporovat rozvoj služeb pro oběti trestných činů.

V rámci strategického cíle Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy stanovuje Strategie ČR cíle pro české vězeňství (konceptně se zaměřovat na nápravu odsouzených za účelem předcházení recidivě a na propojení s prevencí kriminality a postpenitenciární péčí s cílem směřovat k reintegraci pachatelů), pro

Probační a mediační službu ČR (konceptně se zaměřovat na odklon pachatele od kriminální kariéry a jeho integraci do společnosti) a v této souvislosti i upevňovat pozice sociálního pracovníka a sociálního kurátora v rámci penitenciární a postpenitenciární péče. Kromě toho se soustřeďuje na prevenci domácího násilí ve vztazích prostřednictvím práce s násilnou osobou a osobami jí blízkými, rozšíření dostupnosti terapeutických služeb a rozvoj probačních a resocializačních programů pro pachatele a pro práci s jejich rodinami.

V rámci strategického cíle Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce Policie ČR ve vztahu k menšinám si Strategie ČR klade za cíl na snížit míru anticiganismu a podporovat rovnost, začleňování a participaci Romů⁷. Podporovat specializaci v rámci Policie ČR ve vztahu k menšinám a rozvíjet kompetence příslušníků při práci ve vztahu k menšinám a posilovat vzájemnou spolupráci a participaci. Upevňovat pozice sociálního pracovníka a sociálního kurátora při prevenci kriminality v rizikových oblastech a sociálně vyloučených lokalitách. Podporovat a posílit realizaci projektů Asistent prevence kriminality (APK) a Domovník-preventista v sociálně vyloučených lokalitách a dalších projektů prevence kriminality zaměřených na kriminalitu a kriminálně rizikové jevy v sociálně vyloučených lokalitách. Dále se zaměřuje na bezpečnostní situaci v obcích v okolí průmyslových zón.

V rámci strategického cíle Situační prevence kriminality a nové přístupy chce Strategie ČR podporovat a rozvíjet tvorbu a využívání technických norem prevence kriminality, efektivně rozvíjet využívání městských kamerových a dohlížecích systémů za účelem zvyšování bezpečnosti a prevence kriminality, rozvíjet a rozšiřovat využívání forenzního identifikačního značení (FIZ) jako efektivního zabezpečení proti krádežím a využívat moderní technologie a analytické nástroje v boji proti graffiti a k prevenci tohoto deliktu.

V rámci strategického cíle Kriminalita páchaná dětmi a na dětech si Státní strategie dává cíl zvýšit ochranu dětí před fyzickým či psychickým násilím a dalšími negativními jevy, plošně implementovat Systém včasné intervence do práce s ohroženými dětmi v ČR, pružně reagovat na vývoj kriminality páchané dětmi a na dětech, pokračovat v rozvoji projektu speciálních výslechových místností a zajistit pokračování a další rozvoj Národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech.

Děti jsou považovány za zvlášť zranitelnou skupinu osob, cíle tak míří jak do oblasti pomoci dětem ochránit se před kriminalitou spáchanou na dětech, před negativním dopadem kriminogenních faktorů na jejich vývoj, tak ochrany dětí před nastoupením vlastní kriminální kariéry, případně pomoci jim se vymanit ze stereotypů již nastoupené kriminální kariéry a zapojit se zpět do společnosti. Stěžejními kroky dle Strategie ČR jsou včasná identifikace ohroženého dítěte, jeho zachycení systémem, koordinovaná pomoc v rámci mezipříslušnické spolupráce, ideálně v centrech pomoci, vzdělávání v oblasti zdravých mezilidských a partnerských vztahů (eliminace násilí mezi přáteli, partnery, v rodině) a rozvoj rodičovských kompetencí u dětí jako budoucích rodičů.

V rámci strategického cíle Prevence kybernetické kriminality je potřeba nastavit systém spolupráce a vzdělávání a systém policejní práce v oblasti řešení kybernetické kriminality / kriminality páchané prostřednictvím informačních technologií, aktivně působit v oblasti prevence a osvěty kybernetické kriminality na všechny cílové skupiny s důrazem na skupiny zvlášť zranitelné v kyberprostoru, zejména děti a mládež, podporovat oběti kybernetické kriminality a zohledňovat problematiku genderově podmíněného kybernásilí.

Je třeba zejména posilovat preventivní opatření v kyberprostoru a přispět k omezení latence zvýšením důvěry

⁷ Opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030

potenciálních obětí v činnost orgánů činných v trestním řízení při nahlašování uvedeného jednání v kyberprostoru. Cílem v oblasti kybernetické kriminality je naučit uživatele informačních technologií rozpoznávat signály rizikové komunikace na internetu či správně na některé podezřelé skutečnosti reagovat. Role prevence a osvěty v oblasti kyberkriminality je hodnocena jako nepostradatelná.

Státní strategie určuje a poskytuje metodickou, koordinační a finanční podporu na budování systému a vlastních preventivních aktivit a opatření aktérů prevence kriminality.

3.3 Další hlavní související strategické materiály

3.3.1 Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027

Hlavními cíli národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže jsou:

- sjednotit terminologie, přístupy, metody a nástroje efektivní primární prevence a nastavit parametry výkonů v primární prevenci
- koordinovat spolupráci všech subjektů participujících na oblasti primární prevence
- analyzovat a upravit některé právní předpisy
- zkvalitnit a zefektivnit systém vzdělávání pedagogických pracovníků a dalších aktérů v oblasti primární prevence rizikového chování od krajských školských až po vzdělávání třídních učitelů
- financovat aktivity, které splňují kritéria kvality (certifikace), efektivity (cena/výkon) a výkonnosti
- podporovat realizaci kvalitních a efektivních programů primární prevence rizikového chování na základě vědecky ověřených faktů a dat (monitoring, vyhodnocování, modifikace, respektování trendů rizikového chování a vědeckých poznatků)
- stanovit cíle realistické (tj. dosažitelné) a měřitelné (tj. hodnotitelné) a stanovit parametry kvalitního programu a certifikace

3.3.2 Národní strategie finančního vzdělávání 2.0

Cílem je vytvoření efektivního systému finančního vzdělávání, který umožní zvyšování úrovně finanční gramotnosti obyvatel České republiky.

3.3.3 Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030

Hlavním cílem Strategie 2030 je nastavení nástrojů v systémech vládní politiky, a to prostřednictvím účinných mechanismů a procesů, které mají za cíl posilovat rovné a spravedlivé zacházení a rovné příležitosti s respektem k občanské a národnostní identitě Romů.

3.3.4 Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2022–2027

Stanovuje cíle v oblasti sociální prevence, cíle v oblasti situační prevence a cíle v oblasti informování občanů o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností a obecné cíle k prevenci kriminality v Moravskoslezském kraji.

Kromě výše zmíněných materiálů má prevence kriminality oporu také ve vybraných zákonech a ustanoveních (zákon o obecní/státní policii, trestní zákoník, zákon o přestupcích, zákon o obětech trestných činů a další).

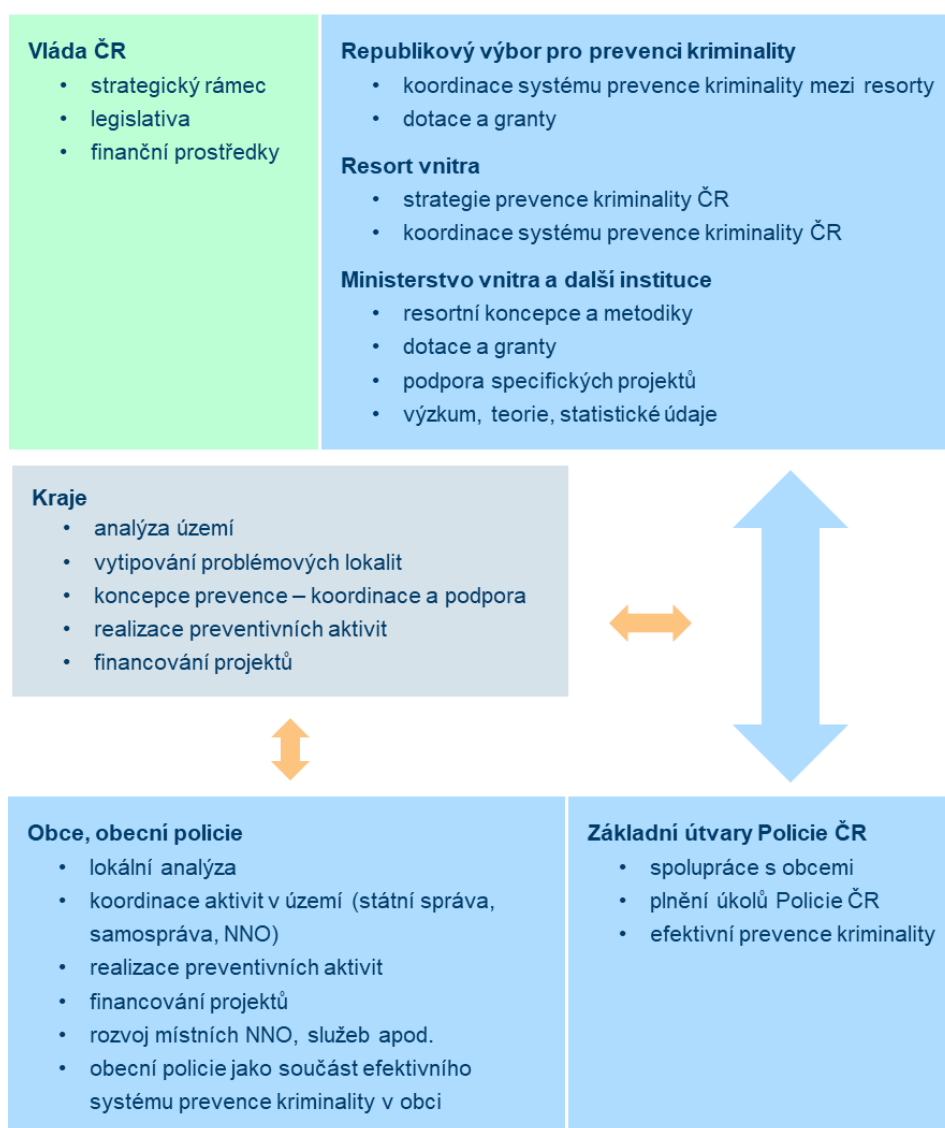
3.4 Systém prevence kriminality v ČR⁸

Základem úspěšné preventivní politiky státu je efektivní systém prevence kriminality. Systém prevence kriminality v České republice v letech 2022 až 2027 stejně jako v předchozích obdobích má **3 úrovně**:

1. **republiková** – vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, ministerstva a další státní instituce,
2. **krajská** – krajské úřady,
3. **lokální** – samosprávy měst a obcí.

Celý systém prevence kriminality a role jednotlivých subjektů v něm znázorňuje následující schéma:

Systém prevence kriminality v ČR

Obr. 3 Schéma systému prevence kriminality v České republice

⁸ Zdroj: Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027 a Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016–2021

Republiková a resortní úroveň zajišťuje zejména strategický rámec, legislativu a finanční prostředky. Kraje zajišťují analýzu území a vytipování problémů, tvorbu koncepce prevence kriminality na krajské úrovni, financování projektů a realizaci vlastních preventivních aktivit. Místní samospráva vytváří a upravuje programy s ohledem na místní podmínky, neboť ke kriminalitě dochází na úrovni obcí a čtvrtí a mnohé příčiny lze řešit pouze lokálně. Tato úroveň zajišťuje zejména: lokální analýzu bezpečnostních problémů a tvorbu plánu prevence kriminality v obci, zajištění činnosti obecní policie jako součásti efektivního systému, realizaci a financování vlastních preventivních opatření, podporu místních organizací, spolků, služeb apod. zapojených do systému prevence v obci, koordinaci aktivit na svém území.

3.4.1 Subjekty prevence kriminality

Koordinační úlohu na celorepublikové úrovni plní v systému prevence kriminality **Republikový výbor pro prevenci kriminality (RVPPK)**.

Ministerstva a jim podřízené státní organizace vytvářejí vlastní vládní či resortní strategie v oblastech své působnosti. Rovněž vytvářejí a realizují vlastní projekty prevence kriminality a finančně podporují aktivity a projekty prevence kriminality prostřednictvím dotačních programů či finančních mechanismů v rámci svých resortů a podřízených institucí. Tyto aktivity a dotační programy mají významný vliv na zajištění fungování systému prevence kriminality. Rovněž vzdělávají příslušné pracovníky ve své působnosti pro kvalitnější realizaci činností v oblasti prevence kriminality případně metodickou podporu.

Ministerstva i jim podřízené státní instituce, zejména ty, které jsou zastoupeny v RVPPK, promítají preventivní politiku do svých působností a prevenci kriminality vhodně implementují do svých vlastních strategií, koncepcí a dotačních programů (např. Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy).

Za fungování a rozvoj systému prevence kriminality na republikové, krajské a lokální úrovni zodpovídá resort vnitra (Ministerstvo vnitra) a má také v systému prevence kriminality zvláštní postavení.

Jedním z nejvýznamnějších subjektů v oblasti prevence jak na celostátní úrovni, tak zejména na regionální a lokální úrovni při realizaci konkrétních preventivních aktivit a opatření je **Policie České republiky**. Úkolem Policie ČR je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony. V oblasti prevence kriminality se Policie ČR zaměřuje významně na primární prevenci, a dále rovněž na prevenci sociální, situační a sekundární, prevenci viktimmnosti a systém pomoci obětem trestné činnosti.

Zásadní součástí systému prevence kriminality v ČR jsou **kraje a obce**. Kraje koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, zprostředkovávají informace mezi ministerstvy a obcemi, účastní se dotačního řízení MV pro oblast prevence kriminality či v této oblasti realizují i vlastní dotační aktivity. Obce tvoří základní úroveň, na které jsou opatření prevence kriminality v praxi nakonec naplňována. Především na úrovni obcí jsou realizovány projekty, aktivity a opatření prevence kriminality.

Obce postupují v oblasti prevence kriminality v samostatné působnosti. Obecní úroveň je tou klíčovou úrovní, na které je třeba řešit konkrétní problémy a za tím účelem realizovat potřebnou spolupráci. Obce mohou zřizovat **obecní policii**. Ta zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití a podílí se na prevenci kriminality v obci.

Obce tvoří vlastní systémy prevence kriminality na regionální/místní úrovni, vlastní koncepce a bezpečnostní

analýzy. Za účelem posílení kvality preventivních aktivit mohou obce posilovat kompetence pracovníků prostřednictvím vzdělávání, sdílení apod. či podporovat navyšování jejich kapacity. Stejně tak mohou podporovat prevenci kriminality prostřednictvím vlastních dotačních titulů. Strategie ČR a Program prevence kriminality MV jim přitom poskytují metodickou, koordinační a finanční podporu na budování tohoto systému.

Vedle veřejných subjektů uvedených výše mají svou nezastupitelnou roli v prevenci kriminality i **soukromé subjekty** – nestátní neziskové organizace, vědecká a akademická sféra, podnikatelské subjekty, fyzické osoby jako dobrovolníci, donátoři apod.

4 Prevence kriminality v Ostravě

4.1 Obce v systému prevence kriminality a zapojení města Ostravy

Obce tvoří základní úroveň, na které jsou opatření prevence kriminality v praxi naplňována. Obce postupují v oblasti prevence kriminality v samostatné působnosti, tvoří vlastní systémy prevence kriminality na regionální/místní úrovni, vlastní koncepce a bezpečnostní analýzy.

Statutární město Ostrava je zapojeno do systému prevence kriminality dlouhodobě a již od roku 1996 zpracovává strategické dokumenty, na jejichž základě byl vytvořen systém aktivit prevence kriminality, opírající se o analytickou a vyhodnocovací činnost policie a spolupráci se státními i nestátními organizacemi působícími na území města. Město Ostrava vytváří systém finanční podpory v oblasti prevence kriminality a realizuje vlastní projekty. Aktuálním strategickým dokumentem je Strategie prevence kriminality SMO na období 2017–2021, která byla schválena zastupitelstvem města dne 1. 3. 2017 usnesením 1536/ZM1418/24 s prodloužením platnosti do roku 2022 usnesením zastupitelstva města č. 1228/ZM1822/19 ze dne 11. 12. 2020⁹ (Strategie 2017 +).

Priority a cíle prevence kriminality v Ostravě zpracované ve strategickém dokumentu města do roku 2022:

Priorita 1 – Rozvoj systému prevence kriminality

Priorita 2 – Pomoc a poradenství obětem

Priorita 3 – Práce s pachateli

Priorita 4 – Řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách

Priorita 5 – Prevence kriminality dětí a mládeže

Priorita 6 – Průřezová a další specifická opatření

4.2 Systém prevence kriminality v Ostravě

Na území města je zajištěn funkční systém prevence kriminality koordinovaný Magistrátem města Ostravy (MMO). Na oddělení sociálních služeb MMO je zařazen úsek prevence kriminality, který zajišťuje tvorbu, naplňování a vyhodnocování naplňování strategických dokumentů včetně zpracování bezpečnostních analýz. Na tvorbě a naplňování opatření strategií se významně podílí odborné a mezioborové pracovní skupiny. Je podporováno sdílení informací mezi aktéry uvnitř pracovních skupin a přenos směrem ke kompetentním orgánům, podporována spolupráce s dalšími subjekty. Město se pravidelně zapojuje do Programu prevence kriminality na místní úrovni Ministerstva vnitra ČR (MV) a realizuje vlastní projekty. Zároveň vytváří systém finanční podpory v oblasti prevence kriminality formou poskytování dotací a darů externím subjektům a transferů finančních prostředků městským obvodům, příspěvkovým organizacím a Městské policii Ostrava

⁹ Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2017–2021, platnost prodloužena do roku 2022, dostupná zde: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi/oddeleni-socialnich-sluzeb/oblast-prevence-kriminality-a-protidrogove-prevence>

(MPO). MPO tvoří funkční prvek v systému prevence kriminality na území SMO. Město zajišťuje vzdělávací aktivity a další podporu a zapojuje se do systémových projektů. Provádí pravidelnou kontrolní činnost.

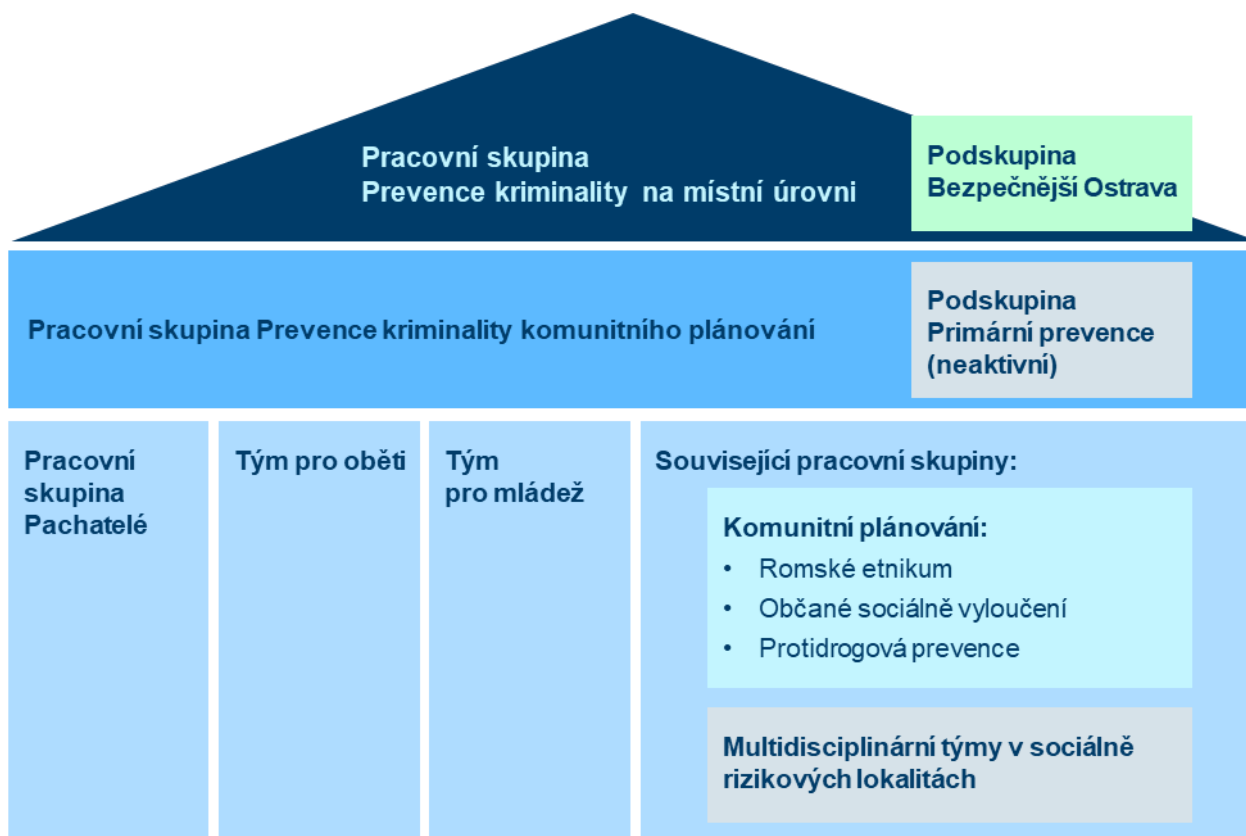
4.3 Aktéři prevence kriminality a jejich zapojení do systému – institucionální analýza

Aktéry, kteří působí na poli prevence kriminality lze rozdělit do dvou hlavních skupin – jedná se o subjekty veřejné správy (tedy státní správy a samosprávy) a subjekty soukromé (zejména nestátní neziskové organizace, podnikatelské subjekty, dobrovolníky apod.). Oba tyto typy aktérů jsou zastoupeny v pracovních skupinách, které se podílely na naplňování priorit, opatření a aktivit vytyčených v rámci Strategie 2017+.

Magistrát města Ostravy zaujímá klíčovou roli v naplňování opatření, aktivit a projektů prevence kriminality na místní úrovni a jejich zacílení na identifikované problémy. Od roku 2015 je oblast prevence kriminality v gesci **odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy**. Odbor koordinuje aktivity v oblasti prevence, zajišťuje proces výběrového řízení na poskytování dotací z rozpočtu města a spolupráci nestátních neziskových organizací a jiných subjektů na území města, zpracovává strategii prevence kriminality, poskytuje informace o realizovaných aktivitách veřejnosti a dalším zainteresovaným subjektům, metodicky řídí a koordinuje aktivity zainteresovaných složek a vyhodnocuje situaci v oblasti prevence kriminality na území města. Jedná se především o průběžná hodnocení a aktualizaci přijatých opatření na základě identifikovaných potřeb. Na odboru je zřízena pozice manažera programu prevence kriminality, existuje úsek prevence kriminality. Na MMO jsou zapojeny do systému prevence kriminality také další odbory a oddělení (kancelář primátora, oddělení sociální práce a metodiky, OSPOD).

Rada města zřizuje **Komisi sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti**, která zpracovává stanoviska k materiálům předkládaným radě města a sama předkládá náměty k projednání v radě města v oblasti prevence kriminality. Projednává a doporučuje radě města návrhy na vyhlášení dotačních programů. Projednává žádosti o poskytnutí dotací a předkládá své návrhy prostřednictvím rady města zastupitelstvu města. Problematice prevence kriminality se taktéž věnuje **pracovní skupina rady města Prevence kriminality na místní úrovni**. Hlavním úkolem pracovní skupiny je příprava a realizace městských programů prevence kriminality, dále sleduje a vyhodnocuje problematiku v oblasti prevence kriminality a plní další, především koncepční úkoly v oblasti prevence kriminality.

Na systému (tvorbě a naplňování strategie) se významně podílí odborné a mezioborové pracovní skupiny, které jsou koordinovány MMO: Prevence kriminality na místní úrovni, pracovní skupiny v rámci komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit (Prevence kriminality, Protidrogová prevence, Romské etnikum, Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení), Tým pro oběti, pracovní skupina Pachatelé, Tým pro mládež, Multidisciplinární týmy v sociálně rizikových lokalitách.

Obr. 4 Odborné a mezioborové pracovní skupiny koordinované Magistrátem města Ostravy zapojené do systému prevence kriminality v Ostravě

Policie ČR (Městské ředitelství policie Ostrava, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje) se zaměřuje na primární a sekundární prevenci, dále také na sociální a situační prevenci a prevenci viktimmnosti. Policie ČR je významným zdrojem informací pro směřování aktivit prevence kriminality. Policie ČR je členem všech pracovních skupin věnujících se prevenci kriminality.

Krajský úřad Moravskoslezského kraje hraje významnou roli pro zprostředkování informací mezi ministerstvy a obcemi. Má důležitou roli v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže. Úzce spolupracuje s odbornými pracovníky pro oblast primární prevence MŠMT i Národního ústavu pro vzdělávání¹⁰. V Ostravě je krajský úřad zapojen do činnosti 2 pracovních skupin.

Městská policie Ostrava

Městská policie podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití a podílí se na prevenci kriminality v obci.¹¹ MPO realizuje řadu preventivních aktivit a projektů. Strážníci Městské policie Ostrava jsou členy všech pracovních skupin věnujících se prevenci kriminality s výjimkou PS Pachatelé.

¹⁰ Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027

¹¹ Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027

Probační a mediační služba ČR, středisko Ostrava

V rámci své činnosti se PMS zaměřuje na pachatele trestné činnosti (integrace pachatele), oběti (poradenství, participace poškozeného) a ochranu společností¹². Probační a mediační služba, středisko Ostrava (3 pracovníci) se účastní všech pracovních skupin s výjimkou multidisciplinárních týmů.

Pedagogicko-psychologická poradna

Pedagogicko-psychologická poradna svou činnost na poli prevence rizikového chování dětí a mládeže zabezpečuje zejména prostřednictvím metodické podpory školám. Pedagogicko-psychologická poradna s působností v Ostravě se účastní 3 pracovních skupin prostřednictvím svých metodiků prevence.

Neziskové organizace

Nestátní neziskové organizace (NNO) vystupují v oblasti prevence kriminality zejména jako poskytovatelé služeb sociální prevence nebo jako realizátoři konkrétních aktivit – pomoc obětem trestných činů, práce s pachateli na jejich resocializaci a reintegraci, práce s dětmi a mladistvými, terénní či komunitní práce v sociálně vyloučených lokalitách, eliminace kriminogenních faktorů atd. Mohou také přinášet svá zjištění z praxe, být zdrojem informací „z terénu“, upozorňovat na potřebnost aktivit v konkrétních oblastech prevence na konkrétním území. Neziskové organizace jsou zapojeny do činnosti všech pracovních skupin, vyjma Prevence kriminality na místní úrovni a Týmu pro mládež, v souladu s jimi vyvíjenou činností a poskytovanými službami (orientace podle cílových skupin).

Další důležití aktéři prevence kriminality, kteří jsou členy pracovních skupin: věznice (Vazební věznice Ostrava a Věznice Heřmanice), **Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě, Vězeňská služba ČR, Okresní státní zastupitelství v Ostravě, Okresní soud v Ostravě, městské obvody, střední školy, Výchovný ústav Ostrava-Hrabůvka, Středisko výchovné péče Ostrava, Nadační fond Paragraf, Dopravní podnik Ostrava a.s.**

Mezi aktéry prevence kriminality v Ostravě můžeme zařadit i **další subjekty**, které se neúčastní jednání pracovních skupin, ale mají určitou roli při naplňování Strategie 2017+. Těmito aktéry jsou **Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor pro sociální začleňování (Agentura)**, která se spolupodílí na přípravě Plánu sociálního začleňování v Ostravě. Dalším aktérem je **akademická sféra, vědecko-výzkumné instituce**, které přispívají oblasti prevence kriminality a zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku zejména na poli vědy, výzkumu, inovací, tj. v podobě teoretických a empirických poznatků, například analýz. Hrají významnou roli v uplatňování přístupu k prevenci kriminality založeném na důkazech (evidence-based). **Dobrovolnictví** může hrát významnou roli v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality – dobrovolnické aktivity zasahují do mnoha oblastí (doučování dětí, trávení volného času s dětmi apod.). **Zdravotnická zařízení** byla do prevence kriminality zahrnuta s ohledem na jejich prvotní kontakt s oběti, které mohou poskytnout adekvátní a potřebné informace.

4.3.1 Vyhodnocení spolupráce v pracovních skupinách¹³

Obecně je setkávání pracovních skupin na poli prevence kriminality v Ostravě hodnoceno jako důležité. Podpora MMO směrem k prevenci kriminality je považována pracovními skupinami za „více než standardní“ a jeho role jako velmi aktivní. Pozitivně je hodnocena vysoká informovanost aktérů prevence kriminality a jejich provázanost, každoroční hodnocení činnosti pracovní skupiny, snaha o nalézání nových témat. U široce zaměřené pracovní skupiny s množstvím členů s různým zaměřením je pozitivně hodnocena možnost získání

¹² Zdroj: <https://www.pmscr.cz/>

¹³ Zdroj: Příprava strategie prevence kriminality – analytická část

rozmanitých informací, které jsou využitelné v praxi jednotlivých členů, a navázání osobních vztahů se širokým spektrem aktérů. Menší pracovní skupiny zaměřené na užší cílové skupiny zase umožňují „ladit spolupráci“ ve prospěch cílových skupin, lépe spolupracovat, mají větší dynamiku, živost. Obecně je **evidentní snaha prostřednictvím pracovních skupin nalézat možná řešení ve prospěch cílových skupin**, preferován je „pracovní formát“.

K nevýhodám velkých pracovních skupin patří tematicky široké zaměření skupiny a různorodá, často protichůdná, očekávání členů. Hůře se nalézají společná témata, užitečná všem členům. Pracovní skupina je hodnocena spíše jako informativní platforma, formát neumožňuje hlubší řešení témat. Rozvoj spolupráce brzdí fluktuace členů, neadekvátní frekvence setkávání. Náročná je administrativní zátěž při vyhodnocování realizace aktivit. Těžko řešitelná je potřeba sdílet versus obava z konkurence (proměnlivé prostředí, nejisté financování aktivit).

Je žádoucí další rozvoj pracovních skupin a Multidisciplinárních týmů, způsobů jejich práce (např. mapování problémů a vytyčení oblastí, ve kterých je potřeba docílit změny). Z výše uvedeného vyplývá, že by bylo vhodné organizační strukturu pracovních skupin v systému prevence kriminality upravit.

4.3.2 Činnost aktérů prevence kriminality v Ostravě v roce 2021

Na území města působilo v roce 2021 v oblasti prevence kriminality celkem **58 subjektů**, které **realizovaly 85 preventivních aktivit a poskytovaly 5 sociálních služeb**. Převládaly aktivity a služby v oblasti sociální prevence (78), vzdělávací aktivity (9). Nejvíce aktivit a služeb se zaměřovalo na prevenci kriminality dětí a mládeže (Priorita 5–49 aktivit a 2 služby), dále pak na řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (Priorita 4 – 14 aktivit).

Realizátoři aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality v Ostravě v roce 2021

Realizátoři aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality	Počet subjektů	Sociální služby	Preventivní aktivity
Město – organizační jednotky MMO	1		4
Město – organizační jednotky MPO	1		6
Městské obvody	16		27
Organizační složky státu	2		2
Příspěvkové organizace	3		4
Neziskové organizace a další externí subjekty (školská zařízení)	35	5	42
Celkem	58	5	85

Tab. 1 Přehled realizátorů aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality ve statutárním městě Ostravě v roce 2021. Členění dle právní formy realizátora

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

Druhy a četnost aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality v Ostravě v roce 2021

	Celkem	Sociální prevence	Situační prevence	Informování občanů	Vzdělávání vč. škol	Realizační kapacity
Počet souvisejících preventivních aktivit	85	73	1	1	9	1
Počet sociálních služeb	5	5	0	0	0	0
Celkem	90	78	1	1	9	1

Tab. 2 Přehled druhů a četnosti aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality ve statutárním městě Ostravě v roce 2021. Členění dle zaměření aktivity/služby

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

Počet aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality v Ostravě v roce 2021

Priorita	Počet aktivit	Počet služeb
Priorita 1 – Rozvoj systému prevence kriminality	4	0
Priorita 2 – Pomoc a poradenství obětem	4	2
Priorita 3 – Práce s pachateli	6	0
Priorita 4 – Řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách	15	0
Priorita 5 – Prevence kriminality dětí a mládeže	49	2
Priorita 6 – Průřezová a další specifická opatření	7	1
Celkem	85	5

Tab. 3 Přehled aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality v Ostravě v roce 2021. Členění dle přiřazení k prioritám Strategie 2017+

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

4.4 Financování prevence kriminality v Ostravě v období let 2017–2021

Financování aktivit naplňujících cíle prevence kriminality na národní i regionální úrovni je převážně vícezdrojové. Finanční prostředky na zajištění programů prevence kriminality plynou z několika resortů. Vedle obecních i krajských finančních zdrojů a finančních prostředků na rozvoj prevence kriminality z kapitoly Ministerstva vnitra je možné získávat další prostředky z rozpočtů státních i nestátních a z fondů EU.

Primární prevenci financuje především Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Programy zaměřené na pomoc obětem a práci s pachateli zajišťuje Ministerstvo spravedlnosti. Sociální služby jsou financovány především z dotačních programů Ministerstva práce a sociálních věcí, veřejných rozpočtů samospráv (kraje, obce) a příjmů od uživatelů. K dalším zdrojům lze zařadit finanční příspěvky z nadací, darů, sbírek atd.

SMO naplňuje cíle prevence kriminality především prostřednictvím zajišťování běžných činností. Nad jejich rámec dále spolufinancuje projekty v rámci Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra a financuje vlastní aktivity v oblasti prevence kriminality (projekty realizované odbory Magistrátu města Ostravy a Městskou policií Ostrava).

Dále podporuje externí subjekty (formou účelových dotací, příspěvků a dalších peněžních transferů na projekty v oblasti prevence kriminality) a poskytuje transfery městským obvodům formou výběrového řízení pro udělení peněžních prostředků. Podmínky výběrového řízení jsou každoročně aktualizovány a zveřejňovány na webových stránkách města, základní principy jsou dlouhodobě zachovány. Podporovány jsou projekty a služby:

- na základě zjištěné potřeby,
- v souladu s prioritami stanovenými ve strategických dokumentech,
- na základě hodnocení žádostí o podporu a dalších kontrol,
- v případě dostatečné alokace finančních prostředků.

Pro zajištění stability a kontinuity sociálních služeb jsou vybraným subjektům, jejichž činnosti jsou nezbytné a s nimiž má město dobré zkušenosti, poskytovány víceleté dotace. Toto by bylo žádoucí aplikovat také na financování aktivit v oblasti prevence kriminality, zejména programů realizovaných ve spolupráci se školami, navázaných na školní rok.

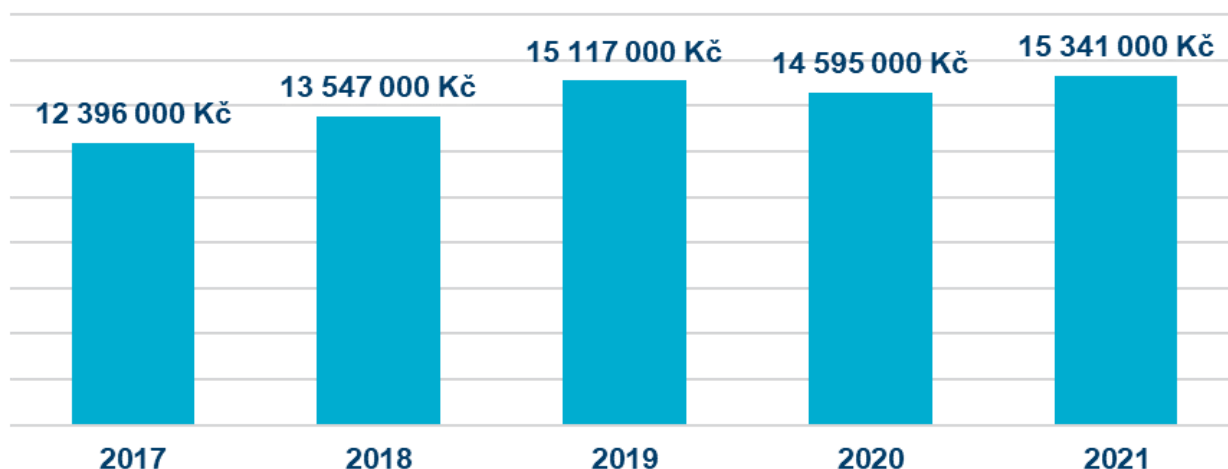
Financování prevence kriminality v Ostravě v letech 2017–2021

Rok	Celkové náklady	Náklady města	Další zdroje
2017	30 552 000 Kč	12 396 000 Kč	18 156 000 Kč
2018	36 127 000 Kč	13 547 000 Kč	22 580 000 Kč
2019	36 212 000 Kč	15 117 000 Kč	21 095 000 Kč
2020	37 943 000 Kč	14 595 000 Kč	23 348 000 Kč
2021	43 597 000 Kč	15 341 000 Kč	28 256 000 Kč
Celkem	184 431 000 Kč	70 996 000 Kč	113 435 000 Kč

Tab. 4 Celkové náklady na zajištění financování prevence kriminality ve statutárním městě Ostravě v letech 2017–2021. Členění dle nákladů města a dalších zdrojů

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

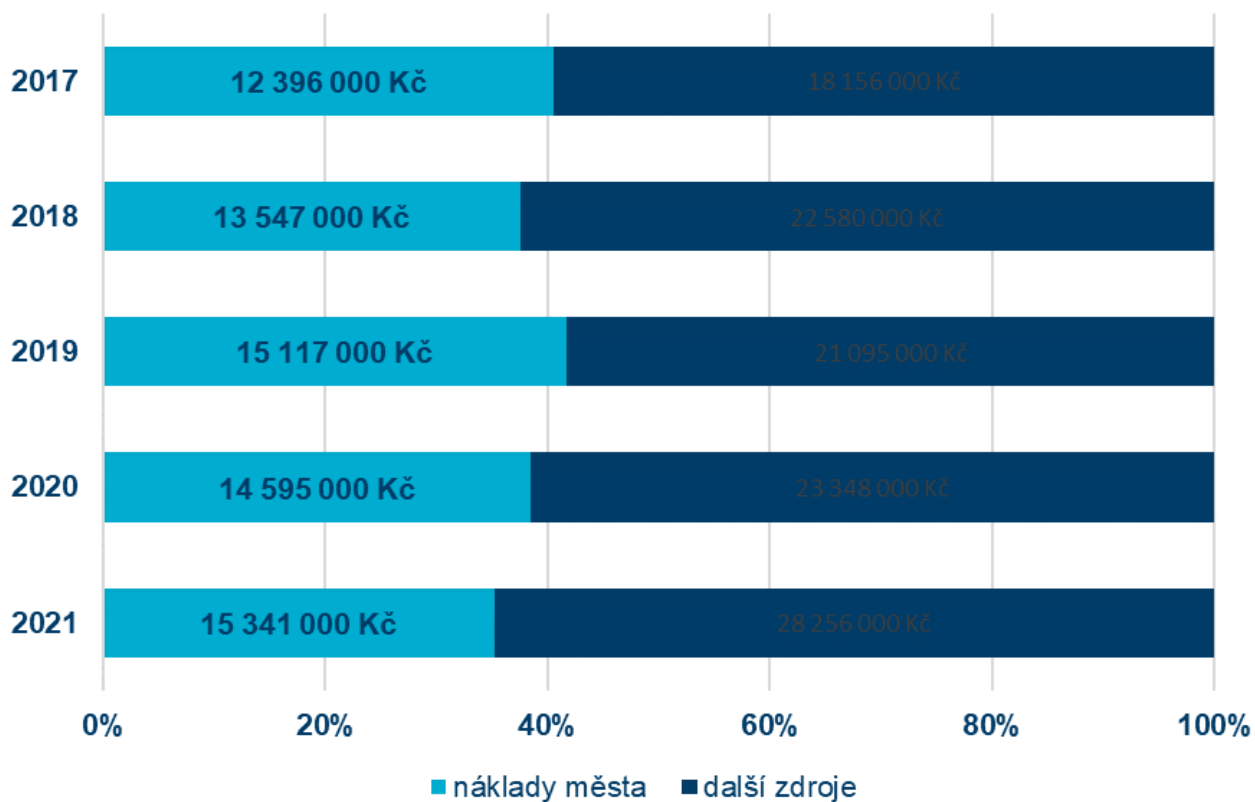
Celkové náklady města Ostravy na financování oblasti prevence kriminality v letech 2017–2021

Graf 1 Celkové náklady na financování oblasti prevence kriminality v Ostravě v období let 2017–2021 podle zdroje financování

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

Celkové náklady na financování oblasti prevence kriminality v letech 2017–2021 v členění podle zdroje financování Ostrava

Graf 2 Celkové náklady na financování oblasti prevence kriminality v letech 2017–2021 podle zdroje financování procentuálního zastoupení zdrojů
Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

5 Příprava strategie prevence kriminality v Ostravě – analytická část

Přípravě Strategie na období let 2023–2027 předcházela analýza stávajícího stavu, strategických dokumentů města a relevantních předchozích analýz, vyhodnocení Strategie 2017+ a předložení doporučení a rizik pro nadcházející období. Základní použitou metodou byla sekundární analýza dat, která byla využita pro tvorbu podkladových částí. Data získaná touto analýzou byla doplněna o zjištění z rozhovorů s aktéry prevence kriminality v Ostravě.

5.1 Zdroje financování aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality v Ostravě

5.1.1 Program prevence kriminality Ministerstva vnitra

Od roku 1996 se statutární město Ostrava zapojuje do Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra, v jehož rámci je možné žádat finanční prostředky na realizaci projektů. Díky tomuto programu se podařilo zkvalitnit a rozšířit síť institucí realizujících preventivní aktivity, zlepšila se koordinace na místní úrovni a spolupráce mezi těmito subjekty. Byla posílena partnerská role Policie ČR, zejména při identifikaci problémů a v jejím aktivním zapojení do preventivních aktivit města. Byly financovány pilotní a důležité projekty města (například Asistent prevence kriminality, Domovník-preventista, Modernizace městského kamerového systému, aktivity na podporu obětí protiprávních činů).

Projekty SMO v rámci Programu prevence kriminality MV ČR v letech 2017–2021

Rok	Počet projektů	Dotace MV ČR	Podíl města	Celkem
2017	5	316 000 Kč	108 000 Kč	424 000 Kč
2018	8	1 540 116 Kč	245 736 Kč	1 785 852 Kč
2019	5	1 135 934 Kč	734 740 Kč	1 111 194 Kč
2020	5	2 343 893 Kč	400 614 Kč	2 744 507 Kč
2021	3	1 572 000 Kč	341 000 Kč	1 913 000 Kč

Tab. 5 Přehled počtu a finančních nákladů projektů statutárního města Ostravy financovaných prostředky poskytnutými z Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra v období let 2017–2021.

Členění dle podílu dotace MV a města Ostravy

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

5.1.2 Dotační systém a transfery finančních prostředků statutárního města Ostravy v oblasti prevence kriminality

Od roku 2002 podporuje statutární město Ostrava ze svého rozpočtu aktivity přispívající k řešení priorit města v oblasti prevence kriminality realizované nestátními neziskovými i jinými subjekty. Aktivity v rámci této podpory spadají především do oblasti sociální prevence. Priority a témata vyhlášená v rámci výběrového řízení pro poskytnutí účelových dotací vyplývají z aktuální bezpečnostní situace ve městě a strategických materiálů města Ostravy včetně komunitního plánu.

Účelové dotace a dary z rozpočtu SMO na prevenci kriminality v letech 2017–2021

	Počet projektů	Celkem
2017	44	5 617 000 Kč
2018	48	6 540 000 Kč
2019	46	8 334 000 Kč
2020	45	8 865 000 Kč
2021	45	8 593 000 Kč

Tab. 6 Přehled počtu a celkových nákladů finančních prostředků statutárního města Ostravy poskytnutých subjektům formou účelových dotací a darů v období let 2017–2021

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

Část finančních prostředků z rozpočtu města určených pro účelové dotace v oblasti prevence kriminality je poskytována formou transferů městským obvodům, Městské policii Ostrava a příspěvkovým organizacím města na realizaci jejich vlastních projektů prevence kriminality včetně projektů bezpečných hřišť a sportovišť otevřených veřejnosti.

Transfery poskytnuté z rozpočtu SMO na prevenci kriminality v letech 2017–2021

Rok	Počet projektů	Celkem
2017	33	3 974 000 Kč
2018	31	4 094 000 Kč
2019	32	4 385 000 Kč
2020	36	4 385 000 Kč
2021	35	4 320 000 Kč

Tab. 7 Přehled počtu projektů a celkových finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu statutárního města Ostravy formou transferů městským obvodům, Městské policii Ostrava a příspěvkovým organizacím města na prevenci kriminality v období let 2017–2021

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

5.1.3 Vlastní projekty v oblasti prevence kriminality

Město Ostrava dále realizuje a financuje vlastní projekty v oblasti prevence kriminality. Jedná se především o **projekt Bezpečnější Ostrava**, který usiluje o posílení pocitu bezpečí občanů, zvýšení informovanosti občanů o možnostech ochrany před trestnou činností, aktivizaci občanů při zajišťování vlastní bezpečnosti a ochrany majetku atd. V rámci projektu jsou realizovány informační kampaně, akce pro veřejnost, aktivizační akce, zařízení pro veřejnost a další aktivity. Dále se jedná o **vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost, aktivity k zabezpečení sociálního začleňování, zajištění systému prevence kriminality a další**.

Vlastní projekty SMO v oblasti prevenci kriminality v letech 2017–2021

Rok	Počet projektů	Náklady celkem
2017	4	571 000 Kč
2018	5	535 000 Kč
2019	4	619 000 Kč
2020	4	856 000 Kč
2021	3	972 000 Kč

Tab. 8 Přehled počtu a finančních nákladů vlastních projektů statutárního města Ostravy realizovaných v oblasti prevence kriminality v období let 2017–2021

Zdroj: Statutární město Ostrava – magistrát

5.2 Vyhodnocení naplňování Strategie 2017+

Strategie zahrnuje celkem **76 aktivit** v 6 prioritách. Hlavními prioritami města Ostravy v období let 2017–2022 jsou:

Priorita 1 – Rozvoj systému prevence kriminality

Priorita 2 – Pomoc a poradenství obětem

Priorita 3 – Práce s pachateli

Priorita 4 – Řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách

Priorita 5 – Prevence kriminality dětí a mládeže

Priorita 6 – Průřezová a další specifická opatření

5.2.1 Vyhodnocení naplňování priorit a opatření Strategie 2017+

Priorita 1 – Rozvoj systému prevence kriminality

Opatření 1.1 Zajištění realizačních kapacit

Splněno. Organizačně je systém prevence kriminality zabezpečen. Je zabezpečeno financování aktivit v oblasti prevence kriminality.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Organizačně (institucionálně) zabezpečit systém prevence kriminality

Zajistit financování aktivit v oblasti prevence kriminality

Opatření 1.2 Podpora pracovních skupin, spolupráce a rozvoj

Splněno. V roce 2018 vznikla pracovní skupina Pachatelé. Činnost pracovních skupin je podporována a dochází ke sdílení informací mezi aktéry. Částečně se daří spolupracovat se soukromým sektorem – jedná se o aktivity projektu Bezpečnější Ostrava v obchodních centrech.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 6

Podporovat pracovní skupiny, zvyšovat jejich efektivitu

Zajistit vznik pracovní skupiny Pachatelé

Podporovat sdílení informací mezi aktéry uvnitř pracovních skupin

Zajistit přenos navrhovaných opatření pracovními skupinami směrem ke kompetentním orgánům a institucím

Zajistit zapojení zástupců městských obvodů do činnosti pracovních skupin a do systému prevence kriminality

Iniciovat a zajistit spolupráci s dalšími subjekty (podnikatelský sektor apod.)

Opatření 1.3 Zachování a rozvoj systému včasné intervence

Splněno částečně. Provoz SVI je zajištěn. V roce 2019 byl systém aktualizován a byly do něj implementovány změny. Nedaří se systém rozšířit na NNO a školy.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Zajišťovat provoz systému včasné intervence (SVI) SMO

Iniciovat změny v SVI

Jednotlivé aktivity – Nesplněno: 1

Iniciovat rozšíření SVI také na další aktéry, kterými jsou NNO, školy apod.

Opatření 1.4 Podpora nabídky vzdělávacích aktivit

Splněno. U vzdělávacích akcí zajišťovaných MMO probíhá vždy úprava tohoto vzdělávání na základě zjištěných vzdělávacích potřeb.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Iniciovat sjednocení systému odborného vzdělávání v rámci primární prevence

Podporovat a zajišťovat vzdělávací akce na základě jejich potřebnosti či projevení zájmu ze strany potenciálních účastníků

Opatření 1.5 Podpora analytické práce, získávání nových poznatků včetně přenosu dobré praxe, reakce na nové hrozby v oblasti kriminality

Splněno částečně. SMO se jako aplikační partner zapojilo do inovativního projektu Podpora preventivních programů v Ostravě. Vědecko-výzkumné kapacity a vlastní analytická práce jsou využívány, aktuální trendy a jejich příčiny jsou sledovány průběžně. Byly realizovány 2 informační semináře k problematice ochrany měkkých cílů na téma základy ochrany měkkých cílů a bezpečnost na školách. Nepodařilo se zapojit do sítě Evropské fórum pro bezpečnost ve městech (EFUS).

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Využívat vědeckovýzkumných kapacit a vlastní analytické práce organizací, mapovat aktuální trendy a jejich příčiny, včetně jejich komparace s dřívějšími daty

Podpora opatření vedoucích k eliminaci nových hrozeb (např. podílet se na budování ochrany tzv. měkkých cílů apod.)

Jednotlivé aktivity – Nesplněno: 1

Zapojení do sítě Evropské fórum pro bezpečnost ve městech (EFUS)

Opatření 1.6 Hodnocení dopadů a efektivity

Částečně splněno. Pravidelná kontrola efektivního využívání finančních prostředků z rozpočtu SMO je prováděna v souladu s kontrolním řádem. V červnu 2022 vyhlásilo MV veřejnou zakázku na Měření úspěšnosti a efektivity programů a projektů prevence kriminality. Dojde k vytvoření ucelené soustavy poznatků a nástrojů, která zaručí kvalitní vyhodnocování úspěšnosti a efektivity projektů a programů prevence kriminality nejen v teoretické, ale i praktické rovině a další šíření úspěšných projektů. Výstupy z této veřejné zakázky budou následně aplikovány na možnosti a potřeby SMO.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Zpracování metodiky zjišťování potřebnosti, hodnocení dopadů a efektivity

Provádět pravidelnou kontrolu efektivního využívání finančních prostředků z rozpočtu SMO

Priorita 2 – Pomoc a poradenství obětem

Opatření 2.1 Zvýšení informovanosti občanů města (potenciálních obětí a obětí trestné činnosti, svědků trestné činnosti)

Splněno částečně. Daří se posilovat informovanost občanů o bezpečném chování a o postupech a možnostech v případě, že se stanou oběťmi trestné činnosti a realizovat setkávání s občany a odborníky. Nepovedlo se vypracovat formalizovaný postup pro informování obětí o poskytovaných službách pro oběti trestné činnosti. Byl však nahrazen podporou neformální spolupráce organizací při pomoci obětem trestné činnosti.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Posilovat informovanost občanů o bezpečném chování, ale také o postupech a možnostech v případě, že se stanou oběťmi trestné činnosti

Realizovat setkávání s občany a odborníky

Jednotlivé aktivity – Nesplněno: 1

Vypracovat postup pro informování obětí o poskytovaných službách pro oběti trestné činnosti

Opatření 2.2 Pomoc a poradenství obětem a potenciálním obětem, zejména zvláště zranitelným obětem

Splněno. Jsou podporována specializovaná poradenství pro oběti trestných činů i pro zvláště zranitelné oběti (děti a seniory). V roce 2018 vznikl specializovaný program pro dětské oběti. Nepodařilo se realizovat a podporovat programy na utlumování nenávistných postojů, vyvracení předsudků, boření mýtů a programy zaměřené proti diskriminaci.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 6

Podporovat specializované poradenství pro oběti trestných činů

Podporovat programy pro zvláště zranitelné oběti trestných činů

Zajistit vznik programu pro dětské oběti

Přispívat ke zlepšování podmínek a prostředí při výslechu obětí trestných činů včetně podpory a zajištění provozu výslechových místností pro oběti trestných činů

Podporovat a realizovat činnosti související s vyhledáváním ohrožených osob

Podporovat programy prevence kriminality pro seniory

Jednotlivé aktivity – Nesplněno: 1

Realizovat a podporovat programy na utlumování nenávistných postojů, vyvracení předsudků, boření mýtů a programy zaměřené proti diskriminaci

Opatření 2.3 Situační a technická opatření vedoucí ke zvýšení pocitu bezpečí občanů města

Splněno částečně. Je zajišťován a postupně modernizován městský kamerový dohlížecí systém, na který SMO čerpá státní dotace z rozpočtu MV. Pravidelně je realizována aktivita Forenzní identifikační značení jízdních kol. Celkem již bylo označeno cca 4 500 dopravních prostředků a více než 200 kompenzačních pomůcek. Město provozuje prostřednictvím MPO bezplatnou Senior linku (tzv. tlačítka bezpečí), určenou seniorům a osobám se zdravotním postižením.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 3

Zajistit provoz městského kamerového dohlížecího systému včetně modernizace, osvětlení či oplocení rizikových míst a realizovat další opatření situační prevence

Zajistit úpravu veřejného prostranství a plánování veřejného prostranství s ohledem na pocit bezpečí občanů

Zajistit pokračování aktivity „forenzní identifikační značení“ jízdních kol a dalších předmětů a iniciovat

zapojení co nejširšího okruhu měst do celostátního systému REFIZ

Jednotlivé aktivity – Nesplněno: 1

Realizovat aktivity zaměřené na prevenci majetkové kriminality (např. typu Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení či Bezpečná země)

Priorita 3 – Práce s pachateli

Opatření 3.1 Podporovat a rozvíjet programy pro práci s pachateli

Splněno. Jsou podporovány komplexní projekty zaměřené na práci s pachateli, resocializační programy a programy na práci s agresorem. Od roku 2020 je podporován projekt Nechme dětem dětství, který pracuje s celým rodinným systémem, tedy jak s agresorem, tak s obětí a potenciálními obětí. Tento projekt v roce 2021 získal 1. místo v soutěži o nejlepší preventivní projekt v rámci celé ČR. Soutěž každoročně vyhlašuje Ministerstvo vnitra. Průběžně se ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR (PMS) daří zvyšovat informovanost o možnostech ukládání alternativních trestů a podporovat jejich výkon.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 4

Podporovat komplexní projekty zaměřené na práci s pachateli (projekty zaměřující se na co nejširší spektrum problémů této skupiny pachatelů – tzn. bydlení, potíže se získáním práce, dluhy, nefunkční sociální vazby, závislosti, rozvoj finanční gramotnosti, práce s motivací apod.)

Podporovat resocializační programy zaměřené na práci s pachateli

Podporovat programy zaměřené na práci s agresorem a zvýšit jejich dostupnost

Podporovat zvýšení informovanosti o možnostech ukládání alternativních trestů a podporovat jejich výkon

Opatření 3.2 Zajistit spolupráci s věznicemi na území města

Splněno. Věznice jsou zapojeny do některých činností v oblasti prevence kriminality. Zejména se jedná o intenzivní spolupráci sociálních kurátorů a věznic. Sociální kurátoři docházejí za obviněnými i odsouzenými do věznic. Do spolupráce jsou zapojeni i PMS, ÚP a NNO (oblast dluhů, závislostí, komplexní práce s pachateli apod.). Spolupráce je podporována v rámci činnosti pracovní skupiny Pachatelé, kdy Vazební věznice Ostrava a Věznice Heřmanice jsou aktivními členy této skupiny.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Zajistit zapojení věznic do spolupráce v oblasti prevence kriminality

Zajistit kontinuitu sociální práce s pachateli trestných činů ve všech fázích trestního řízení

Opatření 3.3 Podporovat programy zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti osob propuštěných z vězení a výkon obecně prospěšných prací

Splněno. Spolupráce s poskytovateli výkonu trestu obecně prospěšných prací (OPP) je v obecné rovině stabilní, vyžaduje ovšem pravidelný kontakt ze strany PMS, komunikaci a předávání informací se zástupci poskytovatelů. Aktuálně PMS spolupracuje s cca 40 poskytovateli, z toho 2 poskytovatelé zajišťují výkon OPP také o víkendech. SMO poskytuje přímou podporu 3 subjektům umožňujícím výkon OPP.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 3

Podporovat organizace spolupracující při výkonu obecně prospěšných prací a rozšiřovat jejich počet a nabídku
Navázat a rozšířit spolupráci mezi věznicemi a úřadem práce, organizacemi poskytujícími sociální práci či poradenství dané cílové skupině a zaměstnavateli

Realizovat jednání s cílem zvýšit počet zaměstnaných pachatelů ve výkonu trestu

Priorita 4 – Řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (SVL)

Opatření 4.1 Předcházení a eliminace rizik souvisejících s problémy soužití majority a minority

Splněno částečně. Dlouhodobě se snaží organizace Vzájemné soužití o.p.s., Spolek N.O.B.L o akce, kde by propojovali majoritu a minoritu. Zároveň pokračuje iniciativa „zdola“ prostřednictvím Míst pro dialog – Multidisciplinárních týmů v sociálně rizikových lokalitách na vznik workoutových hřišť v blízkosti SVL. Ta by po realizaci mohla mít pozitivní dopad i tímto směrem. Nepodařilo se zajistit žádného stěžejního partnera pro realizaci programu zacíleného na téma xenofobie, rasismu a stereotypů. Osvěta v této oblasti je realizována náhodně a nesystematicky v rámci besed v sociálních službách a na školách v rámci programů primární všeobecné prevence, případně je řešena v rámci základního sociálního poradenství.

Jednotlivé aktivity – Splněno /částečně splněno: 3

Hledání nových způsobů oslovení minority i majority vedoucí k jejich motivaci ke spolupráci (např. prostřednictvím šíření ověřených informací)

Zajištění a podpora programů zacílených na společné aktivity majority a minority

Zajištění a podpora preventivních programů zaměřených na téma xenofobie, rasismu a stereotypů

Opatření 4.2 Podpora a rozvoj práce s dětmi žijícími v sociálně vyloučených lokalitách

Splněno částečně. Daří se zajistit zkvalitňování a rozšiřování nabídky volnočasových aktivit pro děti ze SVL, které vycházejí ze zájmů dětí. Existuje dlouhodobý problém s kvalitou vzdělávání dětí se zvýšenou potřebou sociální podpory. Při realizaci projektů evidují organizace nízkou gramotnost dětí (neumí číst, nerozumí textu v pracovních listech, neumí sčítat a odčítat apod.). Je tedy potřeba podporovat programy zaměřené na rozvoj, motivaci dětí a předávání pozitivních vzorů v SVL.

Jednotlivé aktivity – Splněno /částečně splněno: 3

Zajistit zkvalitňování a rozšiřování nabídky volnočasových aktivit pro děti ze SVL, které vycházejí ze zájmů dětí
Podporovat programy zaměřené na rozvoj, motivaci dětí a předávání pozitivních vzorů v SVL

Podporovat volnočasové aktivity společné pro děti z majority a minority; zajišťovat spolupráci zařízení a organizací vykonávajících činnost v sociálně vyloučených lokalitách i mimo ně

Opatření 4.3 Preventivní působení proti negativním jevům s vyšším výskytem v sociálně vyloučených lokalitách (např. lichva, domácí násilí, závislosti aj.)

Splněno částečně. Daří se podporovat komunitní akce s cílem aktivizace občanů SVL k řešení problémů v lokalitách. Komunitní práce byla v roce 2021 realizována v lokalitách Kunčičky, Přívoz, Vítkovice, Zárubek, Červený kříž, Liščina. I přes protiepidemická opatření se dařilo aktivity realizovat, ovšem řada lokalit se potýkala s větší fluktuací obyvatel, než je obvyklé. Průběžně se daří realizovat kurzy a programy funkční gramotnosti, preventivní programy, programy boje proti lichvě a zajistit provázanost služeb a aktivit v oblasti protidrogové prevence a prevence kriminality. V SVL působí Asistenti prevence kriminality a Domovníci-preventisté. Tyto dva projekty realizuje SMO s dotační podporou MV.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 4

Realizace a podpora pořádání kurzů a programů funkční gramotnosti, preventivních programů, programů boje proti lichvě, k tématům prevence kriminality a prevence užívání návykových látek; zajistit provázanost služeb a aktivit v oblasti protidrogové prevence a prevence kriminality

Podpora komunitních akcí s cílem aktivizace občanů SVL k řešení problémů v lokalitách

Realizace a podpora programů tzv. policejní asistence (Asistent prevence kriminality, služba Pomocná ruka, Plán postupu, multidisciplinární týmy...)

Zahájení a realizace projektu Domovník-preventista

Jednotlivé aktivity – Nesplněno: 1

Podpora součinnosti při kontrolách hygienických a bezpečnostních podmínek na ubytovnách, prováděných za účelem zajištění adekvátních podmínek ubytovaných

Priorita 5 – Prevence kriminality dětí a mládeže

Opatření 5.1 Zvyšování kompetencí zodpovědných osob při práci s dětmi a mládeží (vzdělávání lektorů, rodičů, správců, pedagogů)

Splněno částečně. Metodici prevence v PPP průběžně předávají školám, respektive školním metodikům prevence, informace, aktuality, příklady dobré praxe, metodiky a podpůrné materiály týkající se prevence. Spolupráce s rodiči se dlouhodobě nedaří v dostatečné míře. O zapojení rodičů bylo usilováno v rámci projektu Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava III. SMO zajišťovalo vzdělávání pedagogických pracovníků a lektorů v tématech primární prevence a intervence.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 4

Vyhledávat a inspirovat se příklady dobré praxe. Podporovat zapojení rodičů do preventivních aktivit a setkávání rodičů s odborníky

Podporovat a spolupodílet se na zvyšování informovanosti odborné veřejnosti (pedagogové, SPC, PPP), dětí a jejich rodičů o možnostech pomoci a podpory v případě výskytu rizikových jevů

Podporovat a spolupodílet se na zvyšování kompetencí zaměstnanců pracujících s dětmi a mládeží

Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků a lektorů v tématech primární prevence a intervence

Opatření 5.2 Podpora efektivních programů všeobecné primární prevence, opatření vedoucích ke zdravému klimatu ve školách, respektive třídách

Splněno. SMO pravidelně podporuje kvalitní programy všeobecné primární prevence. Od května 2019 došlo k pozastavení certifikací preventivních programů příslušným ministerstvem. Od 1. 9. 2019 je realizován projekt Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava III. Hlavním cílem je zvýšení kvality a dostupnosti základního vzdělávání pro děti a žáky ze sociálně vyloučených lokalit v rámci SMO. Do projektu je zapojeno 25 škol. Byla pozastavena certifikace programů primární prevence ze strany MŠMT.

Jednotlivé aktivity – Splněno /částečně splněno: 3

Podporovat kvalitní programy všeobecné primární prevence

Podporovat vznik a provoz školních poradenských pracovišť

Zajistit sjednocení podpory programů primární prevence

Jednotlivé aktivity – Nesplněno: 1

Podporovat certifikované preventivní programy

Opatření 5.3 Podpora aktivního využívání volného času dětmi a mládeží

Splněno. Průběžně jsou podporována hřiště a sportoviště pro veřejnost (r. 2021 – 60 hřišť v 16 městských obvodech, r. 2022 – 64 hřišť v 17 obvodech). Na hřištích otevřených veřejnosti je zajištěn správce a je zde garantována bezpečná možnost sportování. Dále se dařilo zajistit udržení provozu stávajících otevřených klubů a NZDM, zasadit se o rozšíření nabídky otevřených klubů a NZDM pro děti a mládež včetně navazujících služeb. V roce 2019 byl rozšířen klub pro děti v oblasti Pískových dolů.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Podporovat provoz hřišť a sportovišť otevřených pro veřejnost

Zajistit udržení provozu stávajících otevřených klubů a NZDM, zasadit se o rozšíření nabídky otevřených klubů a NZDM pro děti a mládež včetně navazujících služeb (mimo SVL, např. sídliště)

Opatření 5.4 Zajištění a rozšíření nabídky služeb především pro rizikové děti a mládež, případně mladé dospělé

Splněno. Podařilo se zajistit podporu programu krizové pomoci pro děti a mládež, kdy od r. 2019 zahájilo svou činnost Krizové centrum pro děti a rodinu. Částečně se daří rozvíjet dobrovolnictví v oblasti práce s rizikovými dětmi a mládeží. Dále se daří zajišťovat programy zaměřené na práci s celým rodinným systémem, viz opatření 3.1. Ve velké míře se také daří podporovat programy sekundární a selektivní a indikované primární prevence a také nízkoprahové zájmové a sportovní aktivity pro rizikové děti a mládež.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 5

Zajistit podporu programu krizové pomoci pro děti a mládež

Zasadit se o rozvoj dobrovolnictví v oblasti práce s rizikovými dětmi a mládeží

Podporovat a zajišťovat programy zaměřené na práci s rodinným systémem

Podporovat a zajišťovat programy sekundární a selektivní a indikované primární prevence

Podporovat nízkoprahové zájmové a sportovní aktivity pro rizikové děti a mládež

Priorita 6 – Průřezová a další specifická opatření

Opatření 6.1 Posilovat účast cílové skupiny na formulaci cílů, plánování postupu a realizaci aktivit v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality

Splněno částečně. Prostřednictvím Míst pro dialog – Multidisciplinárních týmů v sociálně rizikových lokalitách se daří zapojovat cílovou skupinu do plánování a realizace projektů a aktivit. Nadále však zůstává prostor pro vytváření podmínek k rozvoji dobrovolnictví v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Vytvářet podmínky k rozvoji dobrovolnictví v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality

Zapojovat cílové skupiny do plánování a realizace projektů a aktivit

Opatření 6.2 Podporovat a zajistit osvětu a informační aktivity

Splněno. Od roku 2022 funguje aktualizovaný web [bezpecnejsi.ostrava.cz](https://www.bezpecnejsi.ostrava.cz), pravidelně jsou realizovány informační kampaně v rámci projektu Bezpečnější Ostrava, např. akce Bezpečnější nakupování a parkování Velikonoce a Vánoce. Dále v rámci realizace projektu Bezpečnější Ostrava probíhá informování občanů na webu [bezpecnejsi.ostrava.cz](https://www.bezpecnejsi.ostrava.cz), v novinách Radnice a zpravodajích jednotlivých MOB, kampaně v MHD apod. Informace týkající se Bezpečnější Ostravy jsou také pravidelně vyvěšovány v informačních tabulích po celém území SMO. Nadále probíhá práce na úpravě webových stránek a designu projektu.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 2

Zajistit pokračování projektu Bezpečnější Ostrava a zvýšení efektivity jeho působení

Zajistit informování široké veřejnosti o bezpečnostní situaci a rovněž o opatřeních v oblasti prevence kriminality

Opatření 6.3 Realizovat další specifická opatření v oblasti prevence kriminality

Splněno. Pravidelně jsou podporovány preventivní programy zaměřené na boj proti virtuální kriminalitě a kyberšikaně nebo vzdělávací programy na zvýšení informovanosti veřejnosti o problematice virtuální kriminality a kyberšikany. Na území SMO působí Dluhová platforma – slouží k posilování kvality a efektivity dluhového poradenství. Pravidelně jsou podporovány také projekty na zvýšení finanční gramotnosti a prevence v oblasti dluhů.

Jednotlivé aktivity – Splněno / částečně splněno: 5

Podporovat preventivní programy zaměřené na boj proti virtuální kriminalitě a kyberšikaně

Zajistit zvýšení informovanosti veřejnosti, zejména ohrožených cílových skupin o problematice virtuální kriminality a kyberšikan

Podporovat a zajistit pořádání kurzů finanční gramotnosti pro děti i dospělé

Podporovat zvýšení informovanosti dětí i dospělých osob, jak se nestat obětí podvodů (uzavírání smluv, podmínky smluv)

Podporovat preventivní programy pro osoby žijící rizikovým způsobem života

Shrnutí

Plně nebo částečně se dařilo naplňovat většinu aktivit (69). Sedm aktivit se naplnit nepodařilo. Mezi aktivity, které se dařilo naplňovat pouze stěží, patřily následující:

Soužití majority a minority, případně aktivity zaměřené do oblasti utlumování nenávistných postojů, vyvracení předsudků, boření mýtů, programy zaměřené proti diskriminaci, na téma xenofobie, rasismu a stereotypů. Důvody obtížného naplňování aktivit lze spatřovat jednak v obtížném hledání vhodných konkrétních aktivit a programů k jejich naplnění, aby nepůsobily násilně a byly přijímány, nebo nebyl nalezen žádný zájemce o realizaci takové aktivity.

Aktivity zaměřující se na **situační/majetkovou prevenci** – Bezpečná země apod. nebo na úpravu míst a jejich odolnost proti protiprávnímu jednání.

Zvyšování kvality a efektivity (pracovních skupin, programů), využívání vlastní analytické práce (politiky evidence) – byť byly v tomto směru učiněny určité kroky, je zřejmé, že je potřeba pokračovat.

5.3 Výstupy z projektu Podpora prevence v Ostravě a jejich dopad na prevenci kriminality v Ostravě

Projekt Podpora preventivních programů v Ostravě, reg. č. CZ.03.3.X/0.0/0.0/17_082/0015508

Realizace: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2022

Řešitel: SocioFactor s.r.o.

Partner projektu: statutární město Ostrava

Cílem projektu je v rámci města Ostravy pomoci rodinám a dětem, aby neselehávaly při zvládnání nároků kladených na ně sociálním prostředím. Cíle je dosahováno podporou organizací navrhopvat či rozvíjet preventivní služby či programy, které přímo reagují na příčiny sociálních problémů, jsou schopné předcházet sociálnímu selhávání a dosahovat v tomto ohledu zřejmých a prokazatelných výsledků. Značný prostor je věnován evaluaci, která přináší informace o dopadech preventivních služeb a programů na jejich účastníky, převážně děti.

5.3.1 Obecná zjištění z projektu, východiska

Ukazuje se, že preferována je orientace na řešení sociálních problémů a důsledků, nikoliv příčin. Systém se zaměřuje na intervence, které k rodinám s dětmi směřují až v okamžiku, kdy se nakumulovalo množství problémů. **Období, které předchází tomu, než se objeví akutní poptávka po službách, není předmětem větší pozornosti.** Neznáme skutečné přínosy a účinnost prevence, není jasné, jakým způsobem služby či programy zamezily další progresi, zmírnily již existující formy a projevy rizikového chování.

Přístup k prevenci vyžaduje změnu. Je potřeba **podpořit hledání a zavádění vhodných včasných řešení.** Klíčový je v tom, kromě řady systémových změn, rozvoj organizací a jejich programů prevence, aby dokázaly vhodným způsobem projektovat (vytvářet) a poté i realizovat programy. Programy by měly umět **dokládat své výsledky.** Celkově platí, že preventivní role služeb a programů je poměrně nízká.

Doporučení:

- podpořit organizace, aby uměly projektovat takové služby/programy, které budou preventivně působit v přímé vazbě na identifikované příčiny problémů
- využívat interdisciplinární přístupy
- zjišťovat a měřit dopady preventivních aktivit, provádět evaluace – musí být zřejmé, jaké jsou efekty a dopady prevence. Poskytovatelé preventivních služeb/programů by měli být schopni programy jednoduššími formami evaluovat – je potřeba je naučit, jak evaluace vlastními silami provádět, podpořit vzdělávání v této oblasti. Evaluace by měly být podkladem k diskusi nad výsledky projektů, přinášet inspirace
- podpořit organizace ve strategickém plánování, více angažovat manažery organizací, předávat informace o dalších finančních zdrojích na prevenci kriminality
- poskytovatele služeb/programů učít správně připravit a promyslet preventivní program/službu, zvyšovat kompetence pracovníků v oblasti přípravy, navrhování, zlepšování a realizace preventivních služeb/programů
- podporovat výměnu dobrých praxí a zkušeností napříč preventivními službami/programy
- podporovat další vzdělávání pracovníků v prevenci

- preventivní programy/služby by měly být za svou práci symbolicky oceňovány, měly být mít příležitost prezentovat své výsledky
- město by se mělo více otevírat vnějšímu světu, podporovat aktivity, které budou přinášet novinky, informace o dění v prevenci, dobré praxe, zvat odborníky, zprostředkovávat zkušenosti, pořádat workshopy pro manažery, “dny prevence” apod.
- podporovat procesy, které zavádí a umožňují poskytovatelům služeb/programů se systematicky věnovat zavádění modelů kvality

5.4 Další východiska pro prevenci kriminality na úrovni města Ostravy – analýza strategických dokumentů a dříve provedených analýz

5.4.1 Strategie vzdělávání města Ostravy 2030

Strategie vzdělávání města Ostravy 2030¹⁴ představuje 8 priorit: Gramotnost a kompetence; Rovné příležitosti ve vzdělávání a talentmanagement; Kariéra a občanství; Spolupráce zřizovatele, škol a školských zařízení, infrastruktura; Univerzity; Interkulturní vzdělávání a cizí jazyky; Sport a tělesná výchova; Zájmové, neformální a celoživotní vzdělávání.

Prioritou, která zasahuje do oblasti prevence kriminality je Sport a tělesná výchova se specifickým opatřením **Podpora tělesné výchovy, sportu a zdravého životního stylu**. Město Ostrava napomáhá zdravému životnímu stylu svých občanů a využívání sportovní infrastruktury také finanční podporou projektu **hřišť otevřených veřejnosti** v rámci programu prevence kriminality. Spolufinancuje městským obvodům např. odměny správců sportovišť při ZŠ. Dopoledne hřiště u školy využívají žáci, odpoledne veřejnost.

5.4.2 Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II, Strategický plán rozvoje vzdělávání do roku 2023

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II¹⁵ je zaměřen na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15 let a představuje 5 priorit: Předškolní vzdělávání a péče (dostupnost – kvalita – inkluze); Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka; Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka; Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem (rovné příležitosti ve vzdělávání); Kariérové poradenství.

5.4.3 Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017–2023¹⁶

V části dokumentu, která je věnována hlavním problémům a výzvám, je jako jeden ze 3 klíčových problémů uveden problém zahrnující také bezpečnost: **Obyvatelé chtějí zlepšit životní prostředí, bezpečnost a čistotu města**.

Prioritami Ostravy pro léta 2017 až 2023 se staly Metropole regionu, Bohatství v lidech a Zdravé město.

¹⁴ <https://talentova.cz/strategie-vzdelavani-mesta-ostavy-2030/>

¹⁵ Místní akční plán rozvoje vzdělávání je tč. v připomínkovém řízení; dostupné z: https://map.ostava.cz/wp-content/uploads/2022/01/Strategicky_plan_rozvoje_vzdelavani_ORP_Ostrava_2023_navrh.pdf

¹⁶ <https://fajnova.cz/strategicky-plan/>

Jednotlivým prioritám jsou přiřazeny strategické cíle, klíčové oblasti změny a očekávané změny do konce roku 2023. Z očekávaných změn zasahují do oblasti prevence kriminality:

- **Bezpečnost v ulicích, vyšší pocit bezpečí obyvatel na veřejných místech a nižší úroveň kriminality ve všech městských obvodech**
- **Zvýšení sociální stability ve městě, snížení počtu sociálně vyloučených lokalit**

5.4.4 Průzkum potřeb ostravských rodin

Z Průzkumu potřeb ostravských rodin, který probíhal v druhé polovině roku 2020¹⁷, vyplývá, že respondenti byli s různými aspekty života v Ostravě poměrně spokojeni. Mezi oblastmi, se kterými bylo spokojeno méně než 50 % respondentů, se řadí **bezpečí**, životní prostředí, jesle a **poradenství pro rodiny**.

Na otázku, co by Ostrava měla ve vztahu k rodinám zlepšit, odpovědělo **nejvíce respondentů, že bezpečí, hřiště a sportoviště pro děti, veřejný prostor přátelský k rodinám, dostupnost a kvalitu bydlení, volnočasové aktivity**. Nízká bezpečnost ve městě byla respondenty uváděna jako jeden z důvodů, proč zvažují odstěhování z Ostravy.

Další významnou oblastí, která byla respondenty zmiňována, se týkala hřišť, sportovišť a volnočasových aktivit. Respondenti nebyli spokojeni s kvalitou, **zanedbanou údržbou a dostupností zejména dětských hřišť**. Část podnětů se vztahovala k bezpečnosti dětských hřišť.

5.4.5 Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostravy na období 2019–2022¹⁸

V doporučeních pro rodinnou politiku v oblasti bezpečnosti je uváděno, že „je důležité zaměřit se na zvýšení pocitu bezpečí formou péče o veřejné prostory, kde rodiny tráví svůj čas, jak z pohledu prevence kriminality, tak prevence úrazů (parky, hřiště, hromadná doprava apod.), zlepšit informovanost rodin o opatřeních ke zvýšení jejich bezpečnosti“.

5.4.6 Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy a Akční plán Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy na roky 2022–2024¹⁹

Jsou členěny do 4 prioritních oblastí: Prevence ztráty bydlení, Sociální bydlení, Dostupné bydlení a Práce s daty a komunikace, na které navazují opatření a aktivity. K prevenci kriminality se v rámci akčního plánu vztahuje opatření Revitalizační projekty v rámci statutárního města Ostravy, aktivita Zapojení do projektů revitalizace lokalit. Záměrem aktivity je podílet se na projektech a činnostech, které mají za cíl **revitalizaci rezidenčně segregovaných/sociálně vyloučených lokalit**.

5.4.7 Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017–2025

Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017–2025²⁰ se v jedné části věnuje sportu pro všechny, jehož dostupnost lze také vnímat jako jeden z aspektů prevence kriminality.

¹⁷ Průzkum potřeb ostravských rodin, závěrečná zpráva – výsledky za SMO, Ostravská univerzita, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje;

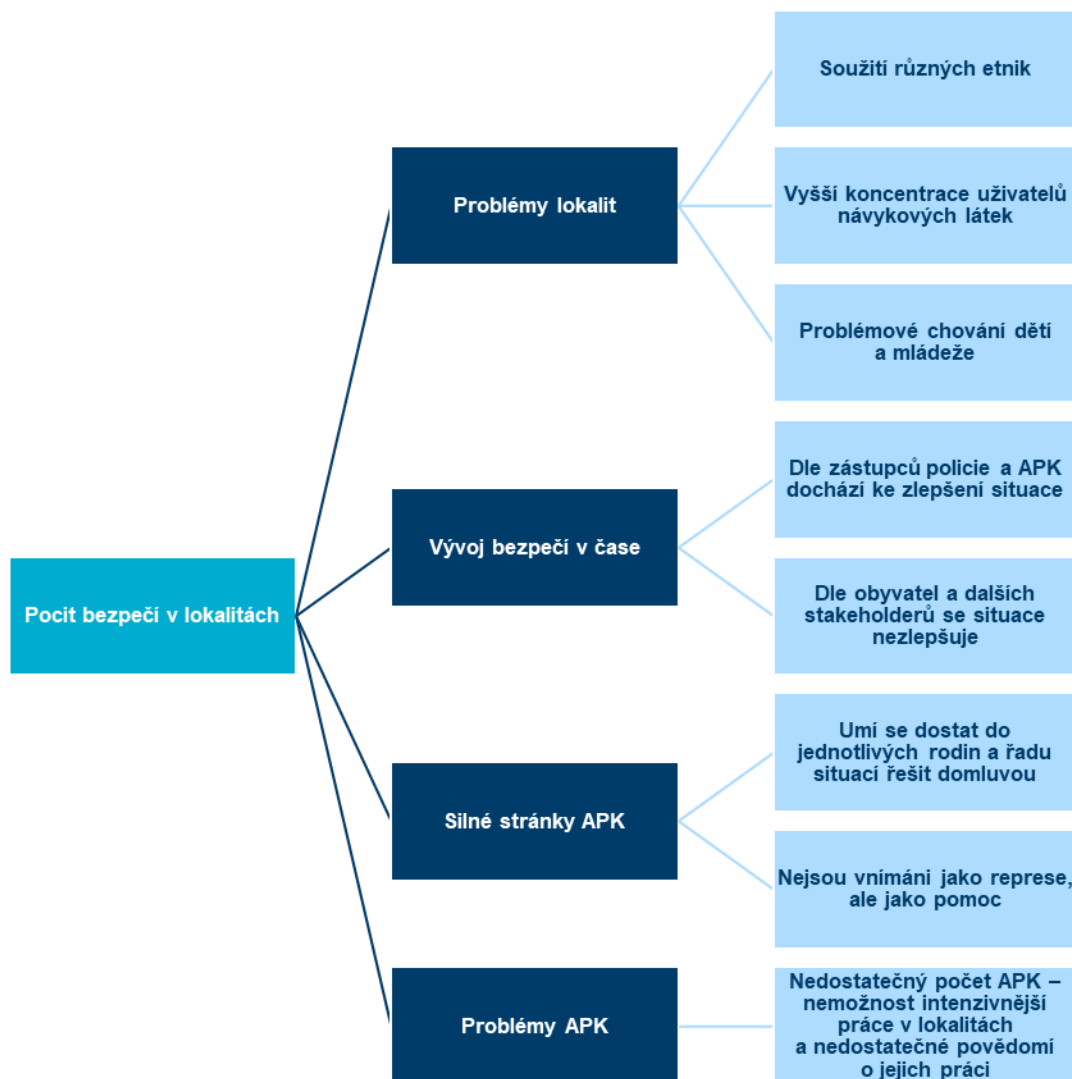
¹⁸ Dostupné z: <https://fajnrodina.cz/rodinna-politika/>

¹⁹ Dostupné z: https://socialniveci.ostrava.cz/wp-content/uploads/2021/12/Akcní-plan-KS-SB-SMO_2022-2024_FIN.pdf

²⁰ Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/skolstvi-a-sportu/oddeleni-sportu/konkretni-informace-z-oddeleni-skolstvi/StrategickiplnmstaOstravyvysportnaobdob2017202519.1.2017.pdf/view>

5.4.8 Hodnocení působení Asistentů prevence kriminality v rizikových místech v Ostravě s důrazem na zjištění pocitu bezpečí obyvatel dotčených lokalit (2020, 2021)

Hodnocení působení asistentů prevence kriminality (APK) probíhalo v 5 vybraných lokalitách²¹. Mezi nejčastější problémy lokalit byly zařazeny: soužití různých etnik, vyšší míra koncentrace uživatelů návykových látek a problémové chování dětí a mládeže na ulicích.

Obr. 5 Přehled faktorů souvisejících s pocitem bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách v Ostravě dle hodnocení působení asistentů prevence kriminality Městské policie Ostrava

Zdroj: statutární město Ostrava – magistrát

²¹ SVL ul. Zengrova, Erbenova, Tavičská a Nerudova; SVL Červený kříž; SVL zadní Přívoz; okolí ubytovny Soiva; náměstí Svatopluka Čecha

5.4.9 Audit programů primární prevence, výstupy z výkazů programů primární prevence rizikového chování

Zásadním krokem k eliminaci rizikového chování je zlepšení povědomí pedagogů o této oblasti, protože vyškolený pedagog si je vědom potřebnosti monitoringu vztahů mezi žáky ve třídě a ve škole, dokáže efektivně vést třídnické hodiny. Audit také předkládá možnosti na straně školy, kterými jsou: jednotná a srozumitelná pravidla řešení nežádoucích jevů a jejich důsledné dodržování ze strany pedagogů, zaměstnání školního psychologa, **dostatek** času pro výkon pozice školního metodika prevence. Dalšími cíli pak bylo zaměření na evaluaci programů, navázání komunikace s rodinami před vznikem problému, včasná identifikace rizik.

5.5 Identifikace problémů a rizik, návrh složení pracovních skupin, doporučení

Z provedených analýz vyplynula následující doporučení pro zpracování Strategie prevence kriminality města Ostravy na období 2023–2027:

- zařadit aktivity, které se nedařilo zcela naplnovat, ale jsou hodnoceny jako potřebné k řešení. Tyto aktivity zařadit do nové strategie například s cílem nalezení vhodného aktéra prevence
- věnovat více pozornosti problematice situační prevence. V rámci Strategie ČR je tomuto tématu věnován samostatný pilíř a vedle oběti a pachatele je místům, která zvyšují riziko zločinu přikládána velká váha
- zaměřit se na téma kvality a efektivity programů, pracovních skupin a na práci založenou na datech, v souladu s národními strategiemi prevence kriminality a primární prevence rizikového chování
- přikládat váhu srozumitelnosti obsahu jednotlivých opatření, jejich komplexnějšímu popisu
- žádoucí je další rozvoj pracovních skupin a Míst pro dialog – Multidisciplinárních týmů v sociálně rizikových lokalitách, způsobů práce (např. mapování problémů a vytyčení oblastí, ve kterých je potřeba docílit změny)
- při zapojování cílových skupin do pracovních skupin docílit shody – kdy a k jakému účelu
- zapojování zástupců městských obvodů je žádoucí a je potřebné je informovat a motivovat k realizaci preventivních aktivit na území městských obvodů
- směřovat ke snížení bariér vstupu dětí do aktivit, případně alespoň řešit, jak s případnými bariérami realizátor pracuje a jak se jim snaží zabránit či je snížit na akceptovatelné minimum
- u vyhodnocení Strategie 2017+ se v každé z priorit objevovalo téma zvýšení informovanosti a osvěta. Toto téma prostupuje všemi oblastmi a je zcela stěžejní. Je na zvážení, zda tomuto tématu nedat prostor v rámci samostatného pilíře
- upravit organizační strukturu pro přípravu a realizaci Strategie prevence kriminality SMO 2023–2027

6 Bezpečnostní analýza – sociodemografická analýza, analýza kriminality a kriminogenní faktory v Ostravě

Bezpečnostní analýza sleduje trendy a jejich vývoj na území statutárního města Ostravy (v případě trestné činnosti územního obvodu Městského ředitelství policie Ostrava, který odpovídá území ORP Ostrava) v období let 2016/2017–2021.

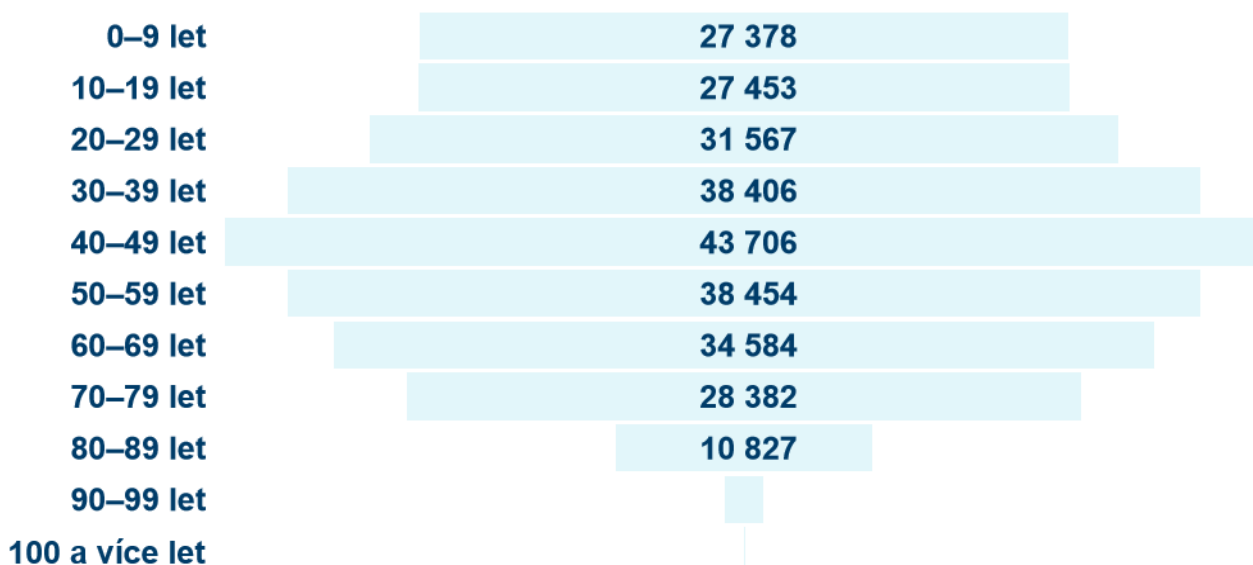
6.1 Sociálně demografické údaje města Ostravy

Ostrava je metropolí Moravskoslezského kraje a 3. nejlidnatějším městem České republiky. Je zároveň centrem ostravské metropolitní oblasti. S téměř 1 milionem obyvatel je po Praze druhou největší sídelní aglomerací České republiky. Statutární město se člení na 23 městských obvodů, z nichž největší má okolo 100 000 obyvatel a nejmenší méně než 1 000. Přirozená těžiště osídlení tvoří polycentrickou strukturu kolem 3 jádrových oblastí – okolí historického jádra města v Moravské Ostravě, Ostravy-Jihu a Poruby. Rozvolněná zástavba, množství proluk, periferních míst a bariér představují hlavní problém při rozvoji města a efektivní údržbě jeho infrastruktury.

K 31. 12. 2021 žilo ve statutárním města Ostravě 279 791 obyvatel. **Počet obyvatel klesl** o necelá 4 % za posledních 10 let, především vlivem migrace. Zatímco počet vystěhovalých do roku 2019 stagnoval, počet přistěhovalých obyvatel průběžně rostl, což naznačovalo pozitivní trend snižování hodnoty negativního migračního salda v blízké budoucnosti.²² V Ostravě je pozorován trend **stárnutí obyvatel**, který se odehrává i na národní úrovni. V období 2000–2021 vzrostl podíl složky obyvatel starších 65 let o více než 8 %, zatímco podíl obyvatel v aktivním věku se proporčně snížil.

²² Zdroj: <https://fajnova.cz/ukazatel/migracni-saldo-obyvatel/>

Věková struktura obyvatelstva města Ostravy 2021

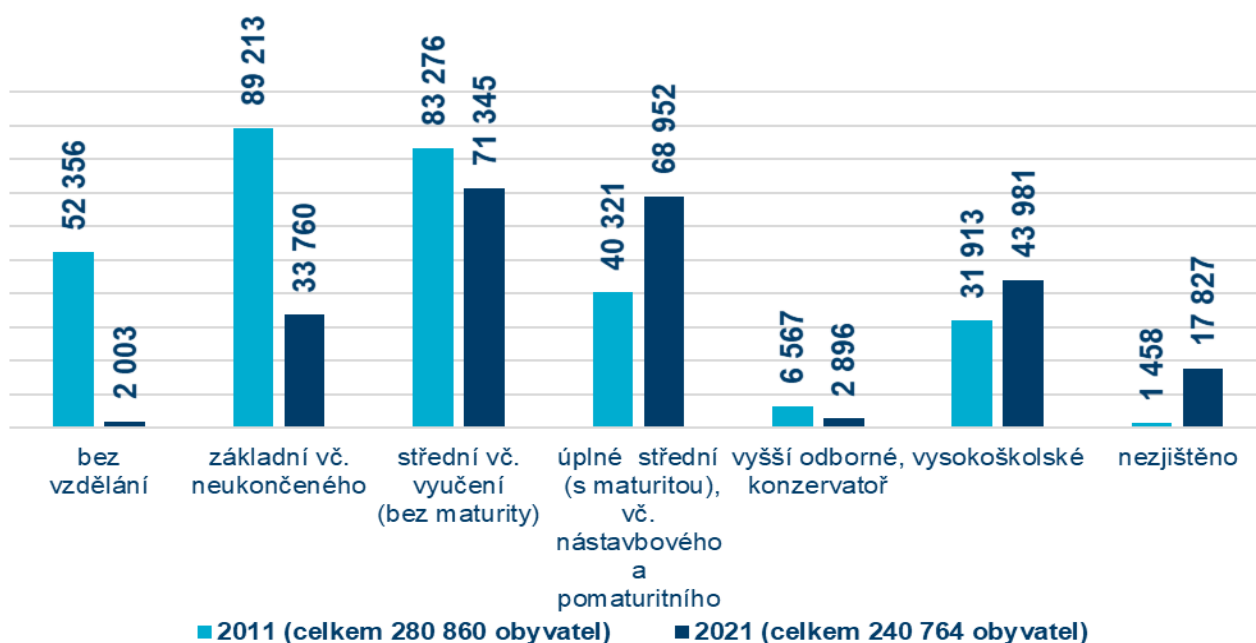

Graf 3 Věkové složení obyvatelstva města Ostravy dle sčítání lidu, domů a bytů 2021.

Zdroj: ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů 2021

Ze sčítání lidu, domů a bytů uskutečněného v roce 2021 vyplývá, že v Ostravě oproti roku 2011 klesl o více než 4 % podíl osob se základním vzděláním na 14 % (12,5 % v ČR). Souběžně vzrostl podíl osob s vysokoškolským vzděláním o 4 % na 18,3 % (17,6 % v ČR). Oproti jiným velkým městům je však hodnota podílu vysokoškolsky vzdělaných osob podprůměrná.

Vzdělanostní struktura obyvatel nad 15 let věku v Ostravě 2011 a 2021

Graf 4 Přehled vzdělanostní struktury obyvatel města Ostravy starších 15 let – stav v letech 2011 a 2021

Zdroj: ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a 2021

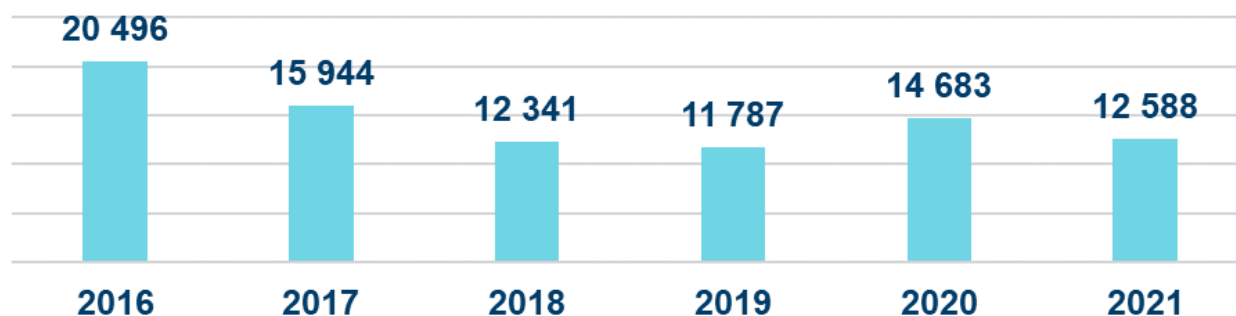
Demografická struktura obyvatel Ostravy není výhodná. Podobný trend je i na celorepublikové úrovni. Nárůst počtu osob s vysokoškolským vzděláním nebyl v období 2011–2021 v krajích rozvrstven rovnoměrně. Nejvyšší přírůstky byly ve Středočeském kraji (+57,6 %), Jihomoravském kraji (+41,6 %) a Praze (+ 41,1 %). V Moravskoslezském kraji byl tento přírůstek 2. nejnižší (+30,5 %). Bude-li podobný trend pokračovat i nadále, **hrozí prohloubení sociodemografických rozdílů mezi regiony.**

Úroveň průměrné hrubé měsíční mzdy v podnikatelské sféře v Ostravě **se pohybuje od roku 2014 pod celorepublikovým průměrem.** V roce 2021 činila 37 587 Kč – o 2 290 Kč méně než průměr v ČR.²³

6.1.1 Nezaměstnanost ve městě Ostrava²⁴

Působením příznivě se vyvíjející ekonomiky a zlepšující se situace na trhu práce začaly počty evidovaných uchazečů o zaměstnání postupně klesat. V listopadu 2019 byla v okrese Ostrava registrována nejnižší hodnota od roku 1997: 11 434 nezaměstnaných osob. Tato příznivá hospodářská situace byla v roce 2020 přerušena celosvětovou epidemií onemocnění covid-19. Počty registrovaných uchazečů o zaměstnání tak v 1. pololetí 2020 postupně rostly. Poté začaly klesat, přesto byl k 31. 12. 2020 meziroční nárůst o 24,6 %. V průběhu roku 2021 se stavy nezaměstnaných snižovaly a ke konci prosince 2021 činila meziroční změna –14,3 %.

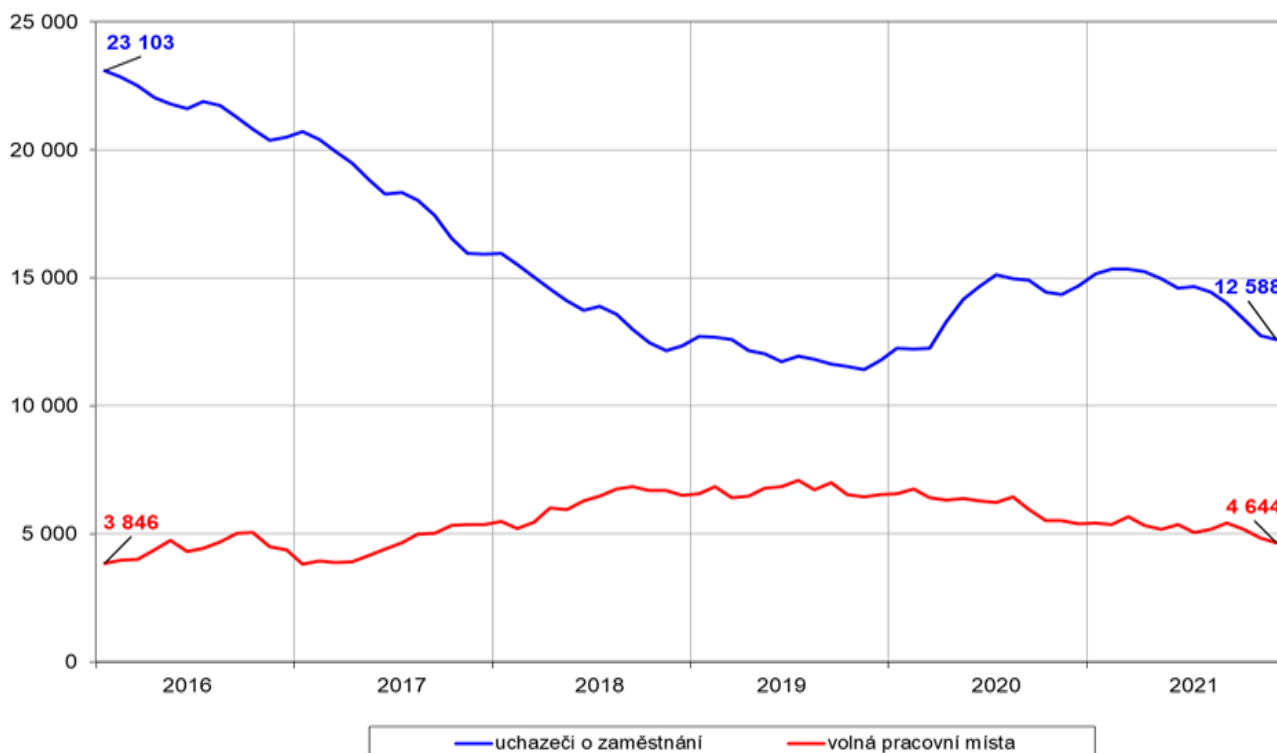
Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Ostrava 2016–2021 (k 31. 12. daného roku)

Graf 5 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2016–2021 v okrese Ostrava registrovaných u Úřadu práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě

²³ Zdroj: <https://fajnova.cz/ukazatel/prumerna-hruba-mzda/>

²⁴ Zdroj: Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Ostravě

Graf 6 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v letech 2016–2021 v okrese Ostrava

Zdroj: Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě

Z porovnání hodnot ukazatelů uchazečů o zaměstnání v letech 2019–2020 vyplývá, že celkový počet uchazečů o zaměstnání v ČR vzrostl o 19,8 %, v okrese Ostrava pouze 6,8 %. Významný nárůst je ve skupině uchazečů o zaměstnání evidovaných déle než 12 měsíců (o 47 %, celorepublikově však 92 %), mírný nárůst u uchazečů se základním a nižším vzděláním (o 6 %) i vyučených bez maturity (o 4 %), což je hluboce pod celorepublikovým průměrem (19,5 % a 17 %). Oproti celorepublikovému trendu (10 %) nedošlo k nárůstu evidovaných uchazečů o zaměstnání do 30 let věku (–0,3 %). Průměrný věk uchazečů o zaměstnání v okrese Ostrava poklesl o –0,6 roku, tj. –1,4 %, v republikovém průměru však vzrostl (+0,3 roku, tj. +0,7 %).

6.1.2 Oblast dávek státní sociální podpory a dávek pomoci v hmotné nouzi

Z důvodu ekonomických dopadů epidemie covid-19 došlo v roce 2021 k navýšení počtu vyplácených dávek, a to u dávky mimořádná okamžitá pomoc. Rovněž stoupl objem vyplácených dávek, jelikož občané přišli o práci nebo měli nižší příjem, ošetřovné či nemocenskou. Nabyla účinnosti i novela zákona č. 117/1995 Sb., čímž došlo k nárůstu příjemců dávky přídavek na dítě.

Dávky hmotné nouze a dávky státní sociální podpory poskytnuté Úřadem práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě v letech 2016–2021

Dávky hmotné nouze													
Druh dávky	2016		2017		2018		2019		2020		2021		
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	
Příspěvek na živobytí	134 001	559 568 850	126 773	473 247 422	92 959	349 304 796	77 110	289 433 227	74 920	314 824 701	73 282	319 155 279	
Doplatek na bydlení	88 635	350 840 445	79 691	299 666 989	59 578	236 302 009	50 610	193 976 641	46 641	179 581 105	45 957	176 160 636	
odůvodněné náklady	551	1 100 011	418	874 471	244	577 320	211	408 087	151	325 408	123	302 804	
mimořádná událost	0	0	2	10 000	0	0	0	0	43	324 738	2 507	4 051 109	
újma na zdraví	42	68 457	12	18 710	16	29 820	3	3 700	26	44 971	27	63 750	
MOP*													
nezbytné náklady	540	1 149 084	382	788 953	307	620 402	193	394 608	158	358 096	149	367 545	
jednorázový výdaj	995	2 451 626	599	1 188 861	366	679 293	427	644 118	540	683 761	555	1 080 724	
sociální vyloučení	193	147 997	168	137 620	118	97 360	99	76 836	82	65 620	63	59 420	
Celkem	2 321	4 917 175	1 581	3 018 615	1 051	2 004 195	933	1 527 349	1 000	1 802 594	3 424	5 925 352	
Celkem	224 957	915 326 470	208 045	775 933 026	153 588	587 611 000	128 653	484 937 217	122 561	496 208 400	122 663	501 241 267	
Dávky státní sociální podpory													
Druh dávky	2016		2017		2018		2019		2020		2021		
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	
Přídavek na dítě	216 807	135 276 064	215 224	129 145 550	175 328	137 701 700	161 894	127 473 882	157 331	121 747 221	167 246	141 101 381	
Příspěvek na bydlení	196 268	733 942 201	198 204	717 067 071	175 603	671 619 869	162 170	637 667 495	156 445	641 571 934	152 976	623 555 052	
Pohřebné	101	510 000	99	495 000	113	565 000	109	550 000	108	540 000	106	530 000	
Porodné	930	10 561 900	820	9 206 208	725	8 115 970	572	6 387 363	485	5 638 200	415	4 792 000	
Rodičovský příspěvek	100 172	669 379 293	101 026	668 033 024	102 223	736 531 364	102 540	740 147 993	112 808	1 111 928 204	105 422	1 031 120 874	
Celkem	514 278	1 549 669 458	515 373	1 523 946 852	453 992	1 554 533 903	427 285	1 512 226 733	427 177	1 881 425 559	426 165	1 801 099 307	

Tab. 9 Přehled počtu a finančního objemu vyplacených dávek hmotné nouze a dávek státní sociální podpory v letech 2016–2021 v okrese Ostrava

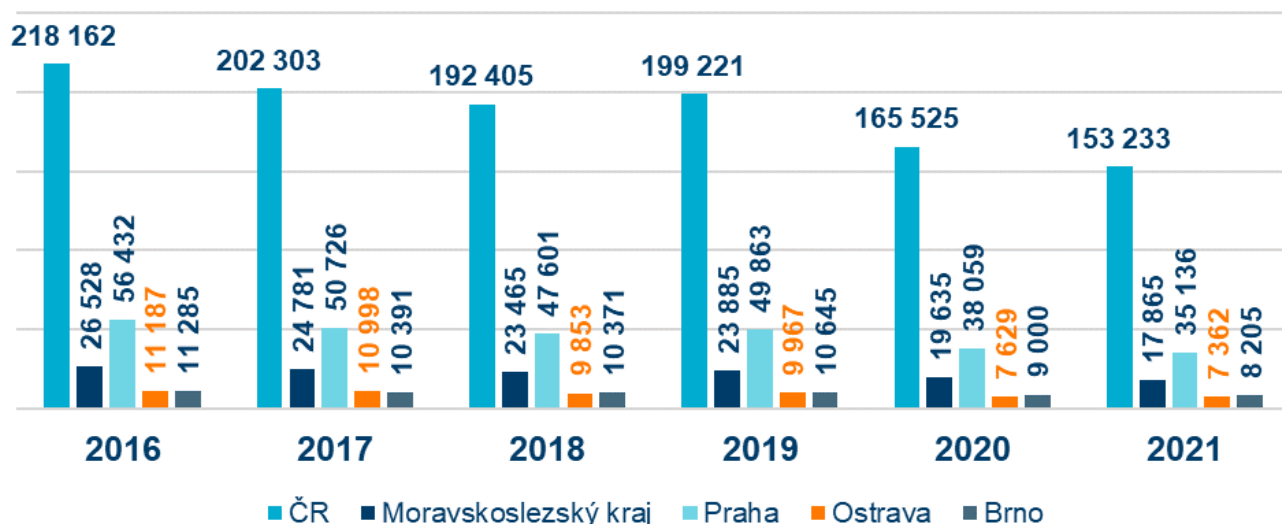
*MOP = mimořádná okamžitá pomoc

Zdroj: Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě

6.2 Kriminalita na území města Ostravy v kontextu kriminality na území ČR

Počet trestných činů má od roku 2016 v celé ČR klesající tendenci. Rok 2019 ukazuje zastavení tohoto poklesu jak v celé ČR, tak v jednotlivých sledovaných územích. K výraznému poklesu došlo i v následujících letech 2020 a 2021, což bylo způsobeno opatřeními a omezeními proti šíření onemocnění covid-19 (omezení volného pohybu osob, omezení konání akcí a počtu jejich návštěvníků, provozu restaurací apod.). Po uvolnění restrikcí proto odborníci očekávají nárůst trestné činnosti a následnou stabilizaci kolem hodnot z roku 2019. Ke snížení počtu registrovaných trestných činů došlo po roce 2020 i z důvodu novely trestního zákoníku – posunutí hranice výše škody u trestných činů z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Vývojové trendy a jejich srovnání ukazuje následující graf:

Vývoj kriminality ve vybraných územích ČR za roky 2016–2021

Graf 7 Vývoj kriminality a jeho srovnání ve vybraných územích: Česká republika, Moravskoslezský kraj, Praha, Ostrava, Brno.

Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Stejně jako v ostatních městech, i Ostravě registrovaná kriminalita klesá. V porovnání rizikovosti však Ostrava zůstává na čelních příčkách, jak je patrné z následující tabulky:

Území Kraj / okres / územní odbor	Počet obyvatel 2021	Trestné činy 2021	Index kriminality 2021	Pořadí index 2021
Česká republika	10 702 942	115 980	108,4	10.
Moravskoslezský kraj	1 189 388	13 525	113,7	8.
Praha	1 341 370	26 040	194,1	1.
Ostrava	315 780	5 497	174,1	2.
Ústí nad Labem	118 215	1 812	153,3	3.
Brno	382 017	5 809	152,1	4.
Plzeň	194 985	2 897	148,6	5.

Liberec	175 602	2 129	121,2	6.
Olomouc	235 238	2 255	95,9	11.
Bruntál	90 584	996	110	9.
Karviná	241 462	2 863	118,6	7.
Nový Jičín	151 438	1 339	88,4	15.
Opava	175 551	1 218	69,4	18.

Tab. 10 Zatíženost vybraných měst ČR kriminalitou v roce 2021 dle počtu obyvatel, trestných činů a indexu kriminality.

Zdroj: Policie České republiky

Ostrava dlouhodobě patří mezi kriminalitou nejvíce zasažená místa v Česku. Ze srovnání tzv. **indexu kriminality**²⁵ je patrné, že v roce 2021 byla na 2. místě za hlavním městem Prahou a před 3. Ústím nad Labem. Samotné Městské ředitelství policie Ostrava (MŘP Ostrava) eviduje vyšší nápad trestné činnosti než některá krajská ředitelství. V porovnání trestné činnosti krajů je město Ostrava srovnatelné s Jihočeským a Olomouckým krajem. V Ostravě bylo v roce 2021 spácháno 41 % z celkového počtu evidované trestné činnosti na území Moravskoslezského kraje. **Zároveň však Ostrava dlouhodobě vyniká vysokou mírou objasněnosti trestných činů: například 49 % v roce 2021.**

Z hlediska dlouhodobého vývoje pokračuje trend, kdy se **páchání kriminality stále více přesouvá do kyberprostoru.** Za období 2016–2020 došlo k nárůstu o 61 %. Nejčastěji se jednalo o podvody mezi soukromými osobami, úvěrové podvody, poškození nebo zneužití záznamu na nosiči informací a mravnostní trestné činy.²⁶

6.3 Trestná činnost a přestupkové jednání na území města Ostravy

6.3.1 Trestné činy (přečiny, zločiny) z pohledu Policie České republiky²⁷

Vývoj kriminality sledované Policií České republiky v Ostravě

Od roku 2013 v Ostravě klesá registrovaný počet trestných činů, v roce 2019 došlo k drobnému nárůstu a zdá se, že se klesající trend zastavil, stejně jako je tomu i v rámci celé republiky. Vývoj v roce 2020 a 2021 výrazně ovlivnila opatření přijatá v souvislosti s pandemií covid-19. **Po stabilizaci situace se očekává konsolidace kolem 10 000 trestných činů ročně, kterou však může negativně ovlivnit ekonomický vývoj, nárůst nezaměstnanosti a tzv. sociální kriminalita.**

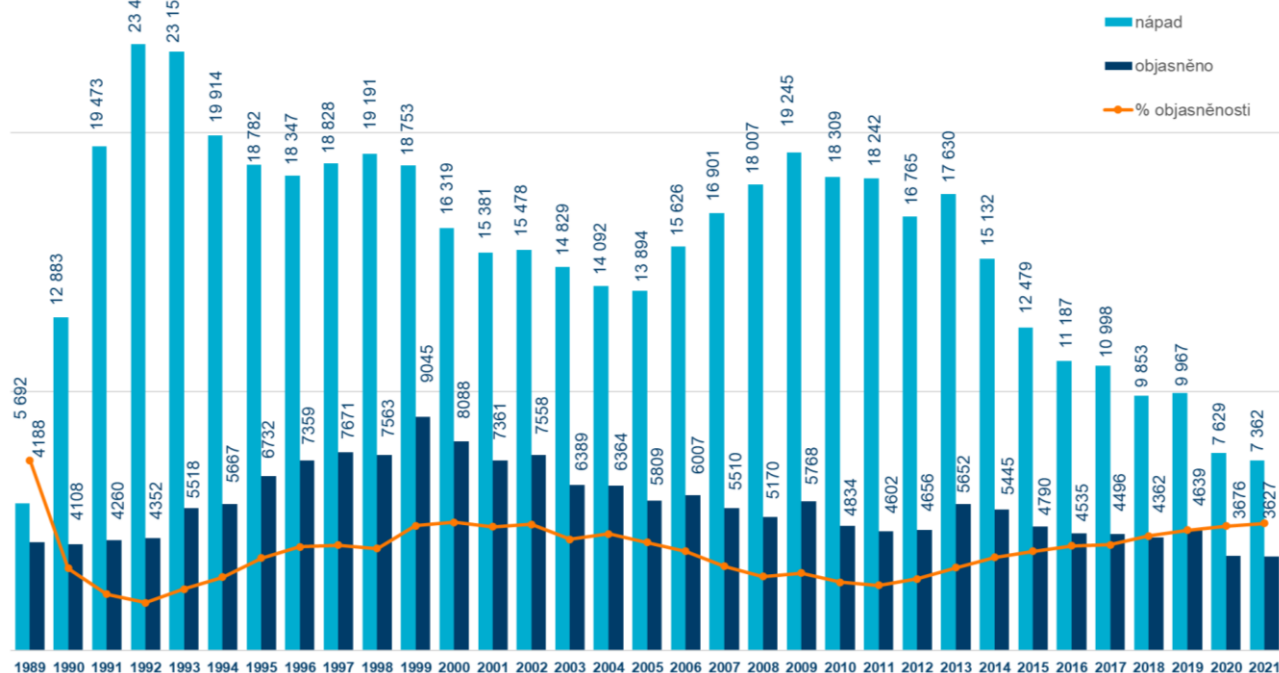
V grafu a následující tabulce je přehledně zobrazen vývoj, typologie a objasněnost registrované trestné činnosti na území MŘP Ostrava:

²⁵ Index kriminality: přepočtené množství zjištěných skutků na 10 000 obyvatel daného území

²⁶ Zdroj: [Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027](#)

²⁷ Zdroj: Policie České republiky – Městské ředitelství policie Ostrava

Vývoj kriminality u MŘP Ostrava 1989–2021

Graf 8 Vývoj kriminality na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 1989–2021
Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Registrovaná trestná činnost na území ORP Ostrava v období 2016–2021

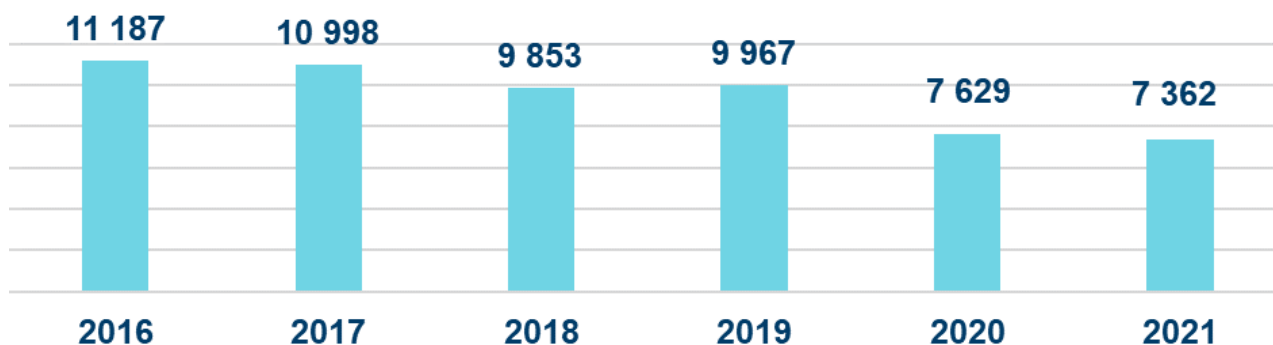
Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Index kriminality	265,9	254,6	234,6	253,3	195,9	174,1
Celkem TČ	8 606	8 212	7 541	7 534	6 232	5 497
z toho: majetková	5 540	5 281	4 723	4 465	3 705	3 319
násilná	566	569	534	517	446	425
mravnostní	53	63	77	72	65	88
Počet obyvatel	323 692	322 523	321 461	320 359	318 055	315 780

Tab. 11 Srovnání počtu obyvatel ORP Ostrava a počtu a druhů trestných činů (TČ) v letech 2016–2021
Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Přestože kriminalita obecně klesá, a to jak majetková, tak násilná, u mravnostní kriminality tomu tak není. V případě mravnostních trestných činů (§ 190–194 trestního zákoníku) dochází meziročně ke zvýšení nápadu.²⁸ Policie očekává nárůst zejména u trestné činnosti páchané v kyberprostoru, na sociálních sítích a komunikačních platformách (kybergrooming, sexuální obtěžování dětí apod.). Značným problémem internetové kriminality je navazování vztahů dospělé osoby s nezletilými, zejména s cílem získání fotografie nebo videa s prvky dětské pornografie. V těchto situacích je ztížené dohledat pachatele protiprávního jednání (např. časově náročné vyžádání úkonů dle trestního řádu, komunikace cestou mezinárodní spolupráce s provozovateli sociálních sítí). Jedná se o vysoce latentní trestnou činnost.

²⁸ Zdroj: Policie České republiky – Městské ředitelství policie Ostrava (k. 30.9. daného roku)

Celková trestná činnost u MŘP Ostrava v letech 2016–2021

Graf 9 Přehled celkové trestné činnosti na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021.

Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

6.3.2 Skladba kriminality na území Městského ředitelství policie Ostrava

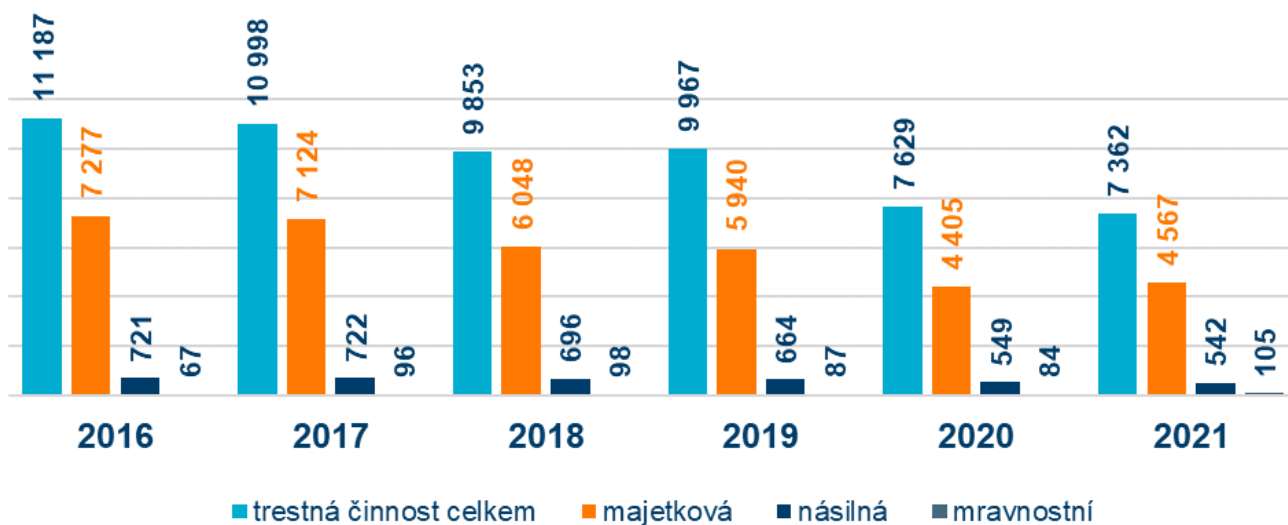
V Ostravě je **nejčastějším typem trestná činnost majetková**. Typickými druhy na území MŘP Ostrava jsou **krádeže vloupáním do ostatních objektů** jako jsou garáže, sklepy, přístavky nebo opuštěné areály, **krádeže vloupáním do vozidel a krádeže prosté v obchodech a krádeže na osobách**, zejména na jejich odložených věcech a okradení znevýhodněných osob, např. spících nebo handicapovaných. Předmětem zájmu jsou především finanční prostředky a věci, které se dají snadno zpeněžit a u kterých je prakticky nemožná, popř. maximálně ztížená identifikace pachatele (elektronika, potraviny, alkohol, cigarety, drogistické zboží, šperky atd.).

Meziročně se stále **zvyšuje nápad majetkové trestné činnosti na internetu**, zejména podvodná jednání v souvislosti s investováním do kryptoměn, napadení účtů sociálních sítí či mobilních telefonů. Vzrostl i počet podvodů, kdy pachatelé s použitím velmi kvalitního sociálního inženýrství získají přístupy k financím obětí (spoofing, podávání falešných inzerátů). Tato trestná činnost je skutečně **výraznou bezpečnostní hrozbou**, protože i přes preventivní a osvětová opatření ze strany bank a Policie ČR, mají podvodníci stále úspěch a dochází k velkým škodám na majetku poškozených.

Vzrostlo **ohrožení dětí v kyberprostoru** nejen formou obtěžování se sexuálním podtónem a šikany, ale i nápodobou či inspirací rizikového chování zobrazovaného na internetu (výzvy – „challenge“). Často se jedná o riziko poškození vlastního zdraví a také poškozování majetku, šikany nebo bitky. Při tomto chování se natáčejí a zveřejňují jej opět na internetu, čím se **virtuální svět propojuje se světem reálným**.

Ve vyšší míře oproti celorepublikovému průměru se v Moravskoslezském kraji vyskytuje **násilná kriminalita** (9 % oproti 7,8 % průměru v ČR v roce 2021). Na území MŘP Ostrava je sice podíl na celkové evidované násilné kriminalitě v kraji nejnižší (7,3 %), avšak počet evidovaných násilných trestných činů je v Ostravě nejvyšší v celé ČR (542). U tohoto druhu kriminality je vysoká míra objasněnosti (67,4 % v roce 2021).

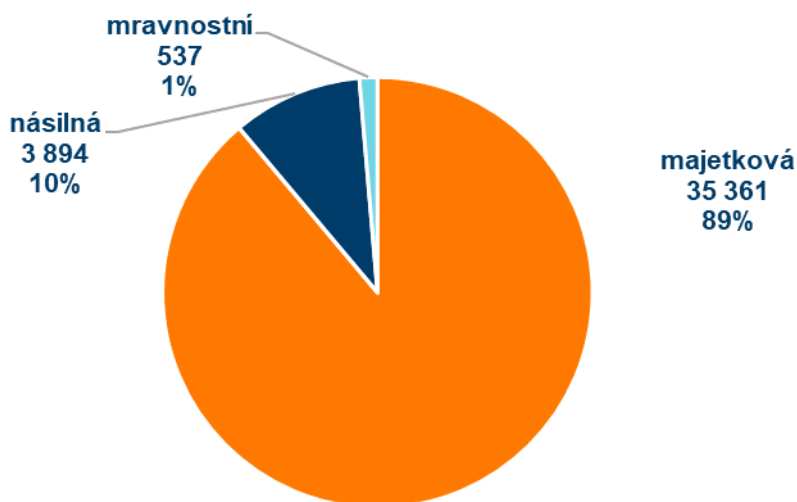
Počet a typy trestných činů u MŘP Ostrava 2016–2021

Graf 10 Početní zastoupení a typy trestných činů v území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021

Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Počet a typy trestných činů evidovaných u MŘP Ostrava 2016–2021

Graf 11 Početní zastoupení a typy trestných činů registrovaných na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021

Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

6.3.3 Rizikové faktory zvyšování trestné činnosti v Ostravě

Kriminalitu v Ostravě ovlivňují především množství anonymních sídlišť, parkovacích ploch a dalších objektů s výskytem velkého množství osob, vyšší míra nezaměstnanosti, množství ubytoven a hotelových domů s koncentrací sociálně ohrožených nebo vyloučených osob, vysoká organizovanost a agresivita fotbalových hooligans FC Baníku Ostrava, spolupráce s polskými hooligans (přes omezující opatření ke sportovním utkáním působili i na politicky zaměřených demonstracích), lhostejnost, nevšímavost a strach občanů z případné násilné reakce pachatelů.

Novým kriminogenním faktorem je i **vysoká míra inflace** a s ní spojená snížená míra koupěschopnosti obyvatelstva. Dalším indikátorem zvýšení tzv. **sociální kriminality**, je vyšší míra **exekucí²⁹** fyzických osob. Fenomémem roku 2021 a 2022 jsou krádeže zboží v obchodech, jsou 3. nejčastějším trestným činem v Ostravě v roce 2021.

6.3.4 Vliv války na Ukrajině na sociálně demografickou strukturu obyvatelstva a kriminogenní faktory ve městě Ostrava

Dle statistické evidence Ministerstva vnitra³⁰ přijala Ostrava k 30. 6. 2022 5 790 osob, kterým bylo uděleno pobytové oprávnění v souvislosti s válkou na Ukrajině. Prostřednictvím Krajského asistenčního centra pomoci Ukrajině Moravskoslezského kraje (KACPU) bylo ubytováno 1 187 osob, nejvíce v březnu 2022 (716), od května se počet ubytovaných stabilizoval kolem 100 osob měsíčně. Od června však převažují osoby, které mění místo pobytu, nikoli nově přichází uprchlíci. Mezi uprchlíky **převažují matky s dětmi a starší osoby**. Sociální práce je jim poskytována nejčastěji z důvodu zajištění vzdělávání a volnočasových aktivit pro děti, zdravotní péče, bydlení, zaměstnání a sociálních služeb pro zdravotně postižené a starší osoby. Orgány SPOD zajišťovaly péči několika dětem.

V územním obvodu Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje dosud nebylo zaznamenáno žádné zvýšení rizika, které by mělo vliv na zhoršení bezpečnostní situace. **Zatím se neprojevil v této souvislosti ani žádný nový kriminogenní faktor.**

Kriminogenní faktory, které mohou souviset s příchodem uprchlíků v souvislosti s válkou na Ukrajině:

- S klesající sociální jistotou, zvyšováním inflace a poklesem reálných příjmů významné části obyvatelstva může dojít ke **zvýšení sociálního napětí, zvýšení nenávistných projevů** (hate speech), případně protiprávních činů z nenávisti (hate crime), zejména v kyberprostoru (sociální sítě).
- Ukrajínští uprchlíci mohou být **ohroženi protiprávním jednáním v souvislosti s nelegálním zaměstnáváním, obchodováním s lidmi nebo drogovou kriminalitou.**
- Vyšší počet občanů Ukrajiny na území ČR může přirozeně mírně navýšit i počet protiprávních činů páchaných občany Ukrajiny na našem území.

6.3.5 Lokality s nejvyšším zatížením trestnou činností

Nejvyšší počet trestných činů na území Městského ředitelství policie Ostrava byl v letech 2017–2021 registrován u obvodních oddělení policie (OOP) Ostrava střed, Mariánské Hory a Vítkovice. Zároveň však na území OOP Mariánské Hory došlo v daném období k největšímu poklesu v nápadu trestné činnosti (–47 %), podobně i u OOP Ostrava střed (–40 %), a obou porubských OOP (–39 % každé), celkově kriminalita v Ostravě poklesla o 33 %.

²⁹ ORP Ostrava (tzv. širší správní obvod Ostravy) byla v roce 2019 v množství exekucí na 31. místě z 206 ORP v ČR. Podíl občanů s exekucí v samotném městě Ostravě činil 14,17 % (průměr v ČR je 8,6 %), s průměrně 6,4 exekucemi na osobu, přičemž nejvíce osob má 3–9 exekucí (44 %) a 10–29 exekucí (24 %). Zdroj: <http://mapaexekuci.cz/>

³⁰ <https://www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-valkou-na-ukrajine-archiv.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Zatíženost jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR v Ostravě v letech 2017–2021

Obvodní oddělení Policie ČR	Počet trestných činů					celkem
	2017	2018	2019	2020	2021	
OOP Ostrava střed	1 916	1 680	1 788	1 227	1 156	7 767
OOP Mariánské Hory	1 499	1 214	1 148	866	789	5 516
OOP Vítkovice	1 208	1 172	1 121	837	948	5 286
OOP Zábřeh	1 182	1 114	973	803	805	4 877
OOP Přívoz	1 066	924	1 093	856	772	4 711
OOP Hrabůvka	1 093	925	1 021	869	787	4 695
OOP Poruba 1	1 114	999	989	779	675	4 556
OOP Poruba 2	856	749	842	566	524	3 537
OOP Slezská Ostrava	781	717	764	629	642	3 533
OOP Vratimov	283	259	228	197	264	1 231

Tab. 12 Nápad trestné činnosti u jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR (OOP) na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2017–2021

Zdroj: Policie České republiky – Městské ředitelství policie Ostrava

Problém představují **sociálně vyloučené lokality**, kde se ve zvýšené míře objevuje násilná i majetková trestná činnost, konflikty v mezilidských vztazích, společensky nežádoucí chování spojené s užíváním alkoholu, návykových látek, gamblerstvím.

6.3.6 Pachatelé trestné činnosti v Ostravě

Stíhané osoby celkově

Stejně jako klesají počty registrované trestné činnosti, snižuje se i počet pachatelů trestných činů ve všech věkových kategoriích i recidivistů. Struktura pachatelů trestné činnosti je na území Ostravy poměrně ustálená. Pro téměř všechny skupiny pachatelů je charakteristické, že jsou to převážně osoby dlouhodobě nezaměstnané, bez příjmů. Významné je zastoupení pachatelů závislých na drogách.³¹

Pachatelé trestné činnosti na území Městského ředitelství policie Ostrava

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem	4 310	4 280	3 929	3 985	3 523	3 210
z toho: věk 0–14 let	89	112	102	172	126	140
15–17 let	145	151	162	172	119	104
18 a více let	4 076	4 017	3 665	3 641	3 278	2 966
z toho: recidivisté	2 613	2 265	2 014	2 124	1 798	1 731

Tab. 13 Přehled o počtu a kategorizaci pachatelů trestné činnosti na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2019–2021 vždy k 30. 9. daného roku

Zdroj: Policie České republiky – Městské ředitelství policie Ostrava

³¹ Zdroj: Policie České republiky – Městské ředitelství policie Ostrava

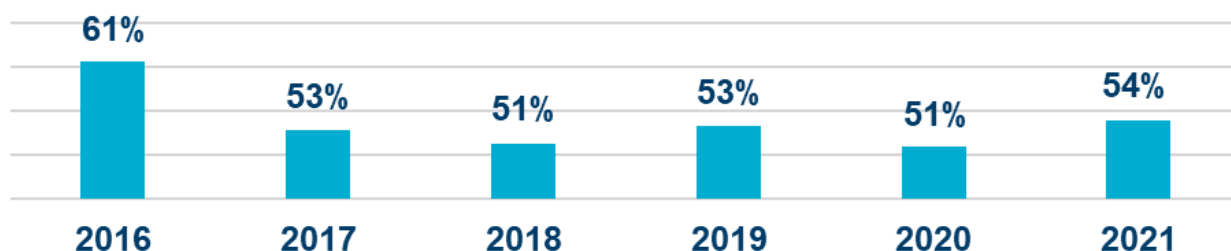
Stíhané děti a mladiství

Podíl dětí a mladistvých osob na celkovém počtu stíhaných osob se pohybuje u každé této kategorie již delší dobu mezi 2–5 % (v období mezi lety 1995–2000 byl jejich podíl v součtu přes 25 % z celkového počtu stíhaných).

Stíhání recidivisté

Recidivisté jsou dlouhodobým problémem celého Moravskoslezského kraje i města Ostravy. V posledním období ale klesl jejich podíl na hodnoty mírně nad 50 %.

Podíl stíhaných recidivistů u MŘP Ostrava na stíhaných osobách celkem za roky 2016–2021

Graf 12 Podíl stíhaných recidivistů na celkovém počtu stíhaných osob na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021.

Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

6.3.7 Oběti trestné činnosti v Ostravě

Nejvíce zranitelnými oběťmi trestných činů jsou senioři a děti. Objektem napadení se často stávají i lidé s nižšími příjmy (nezaměstnaní, dělníci, osoby na mateřské dovolené, studenti). Agresivita pachatelů je rok od roku větší a následky útoků závažnější, jak ukazuje i statistika poradny pro oběti trestných činů (viz tabulka níže).

Osoby – objekty napadení evidované Policií ČR v Ostravě v letech 2018–2021

Rok	2018		2019		2020		2021	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl
celkem	2415		2318		1450		1447	
z toho: mužské pohlaví	1244	52 %	1156	50 %	755	52 %	768	53 %
ženské pohlaví	1171	48 %	1162	50 %	695	48 %	666	46 %
dítě, student SŠ	68	3 %	82	4 %	80	6 %	52	4 %
student VŠ	62	3 %	77	3 %	45	3 %	44	3 %
nezaměstnaný	150	6 %	77	3 %	126	9 %	98	7 %
dělnická profese	146	6 %	167	7 %	92	6 %	90	6 %
příjemce důchodu	62	3 %	65	3 %	46	3 %	44	3 %
podnikatel, OSVČ	44	2 %	64	3 %	46	3 %	36	2 %
nezjištěno	883	37 %	734	32 %	372	26 %	338	23 %

Tab. 14 Přehled osob dle sociálního hlediska, které se staly / nejčastěji staly tzv. objektem napadení, evidované na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2018–2021

Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje, Policejní prezidium

Dle sdělení policejního prezidia se sledování objektů napadení v letech 2016–2017 nepodařilo dostatečně programově zabezpečit. Za tyto roky nejsou tedy přesné počty objektů napadení k dispozici. Dle sdělení KŘP policie Moravskoslezského kraje bylo **v roce 2017 v Ostravě celkově 2 474 osob – objektů napadení, z toho 330 důchodců, 267 žáků ZŠ a 177 středoškoláků.**

Oběti trestných činů – klienti poradny Bílého kruhu bezpečí, z. s. v letech 2019–2021

Trestný čin	2019	2020	2021
Nebezpečné vyhrožování	10	20	17
Ublížení na zdraví	7	13	11
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	2	10	10
Nebezpečné pronásledování	9	10	12
Omezování osobní svobody	2	7	1
Vydírání	0	6	2
Porušování domovní svobody	2	4	0
Krádež	2	3	5
Vražda	3	3	1
Znásilnění	2	3	7
Pohlavní zneužívání	4	2	1
Podvod	5	1	3
Dopravní nehoda (ublížení na zdraví)	1	1	1
Loupež	3	1	0
Sexuální obtěžování	0	1	0
Usmrcení z nedbalosti	0	1	0
Výtržnictví	1	0	1

Tab. 15 Přehled počtu osob dle klasifikace trestných činů, jichž se staly obětí, které se obrátily na poradnu pro oběti trestných činů v Ostravě v letech 2019–2021.

Zdroj: Bílý kruh bezpečí, z.s., poradna Ostrava

Problematika domácího násilí

V letech 2016–2021 eviduje Intervenční centrum pro oběti domácího násilí v regionu Ostrava **214 případů vykázaní násilné osoby ze společného obydlí**³² (98 na Opavsku a 54 na Novojičínsku). Ve 122 případech se jednalo o domácnosti s nezletilými dětmi. Policejním vykázaním bylo **ochráněno 197 nezletilých dětí, 237 žen a 36 mužů**. Na základě vlastního rozhodnutí se **na intervenční centrum obrátilo 774 osob ohrožených domácím násilím** (746 žen a 24 mužů).³³

³² Institut vykázaní: <https://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-institut-vykazani.aspx>

³³ Zdroj: Bílý kruh bezpečí, z.s., poradna (poskytuje pomoc obětem trestných činů), Intervenční centrum Ostrava (poskytuje pomoc obětem domácího násilí)

Přehled počtu deliktů se znaky domácího násilí dle Policie ČR v Ostravě v letech 2018–2021

Rok	2018	2019	2020	2021
Trestné činy	112	112	68	114
Přestupky	672	686	629	764
Celkem	784	798	697	878
Vykázání	127	125	93	103
Pachatel žena	1	1	0	2

Tab. 16 Počet a vybrané znaky evidovaných deliktů se znaky domácího násilí v Ostravě v letech 2018–2021

Zdroj: Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

6.4 Přestupky registrované Městskou policií Ostrava na území města

Vybrané přestupky na území města Ostravy registrované Městskou policií Ostrava

Přestupek / rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
proti veřejnému pořádku	13 330	7 455	3 146	5 985	7 082	6 587
proti občanskému soužití	179	142	122	178	200	210
proti majetku	1 960	2 185	1 548	1 589	1 488	1 346
proti OZV v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku	5 404	3 334	2 116	4 604	5 949*	4 770*
Celkem	20 873	13 116	6 932	12 356	14 719	12 913
Počet obyvatel³⁴	290 309	288 882	287 265	285 897	283 320	280 079

* V době nouzového stavu řešeno dle jiné právní normy (krizový zákon)

Tab. 17 Přehled o počtu a kategorizaci přestupků řešených na území statutárního města Ostravy Městskou policií Ostrava v letech 2016–2021 vždy za celý kalendářní rok

Podstatnou část **přestupků v oblasti veřejného pořádku** tvořilo znečištění veřejného prostranství, dále pak neoprávněný zábor veřejného prostranství a rušení nočního klidu. V letech 2020 a 2021 byl značný nárůst v souvislosti s neuposlechnutím výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, která často souvisela s přestupky týkajícími se povinnosti nošení ochranných prostředků dýchacích cest.

V oblasti **přestupků proti majetku**, které ve většině případů jsou páčány krádežemi zboží v prodejnách, byl zaznamenán v letech 2020 a 2021 pokles, což lze také připsat mimořádným opatřením v omezení pohybu osob a dočasným uzavřením některých prodejen.

Z přestupků proti obecně závazným vyhláškám (OZV) a nařízením města (NM) Ostravy se jedná z více než 97 % o **porušování zákazu konzumace alkoholu na veřejném prostranství (OZV 2/2009)**, zbytek tvoří porušování zákazu podomního a pochůzkového prodeje na území města (NM 1/2013), záškoláctví, porušování protihlukové vyhlášky (OZV 4/2012).

³⁴ Zdroj: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/hledam-informace/aktualni-informace/pocet-obyvatel-ve-spravnim-obvodu-statutarniho-mesta-ostravy>

V oblasti **přestupků na úseku občanského soužití je zaznamenán pozvolný vzestup**. Shledáváme v tom odraz stavu ve společnosti, v mezilidských vztazích a štěpení společnosti v důsledku rozdílných názorů, potřeb a požadavků.

Skladba **pachatelů přestupků** je různorodá, nelze říct, že přestupky páchá určitá skupina obyvatel.

6.4.1 Rizikové faktory zvyšování přestupkového jednání v Ostravě

Kriminogenní faktory zůstávají z dlouhodobého hlediska obdobné a mění se jen minimálně, např. formou nebo způsoby nežádoucího chování.

Z pohledu městské policie je Ostrava velkou průmyslovou aglomerací, kam se stěhovali různorodí lidé za prací, i město dobře dostupné pro okolní státy, které je možnou „přestupní stanicí“ pro obyvatele s dalším potenciálem. Z toho vychází i relativně neměnné vnější kriminogenní faktory, které jsou dány právě rozdílným sociálním prostředím, sociálními podmínkami a prohlubováním sociálních problémů v rizikových a sociálně vyloučených lokalitách.

V **sociálně rizikových lokalitách** jsou kumulováni občané sociálně znevýhodnění, s větší inklinací k sociálně-patologickým jevům, která mimo jiné pramení z nevyhovujícího rodinného a sociálního prostředí. V tomto prostředí nelze opomenout také vyšší riziko zneužívání návykových látek obyvateli (dospělými, ale také mladistvými a v menší míře i dětmi do 15 let). Tento způsob života je velice nákladný a vede k opatřování si finančních prostředků mimo jiné protiprávní činností, např. drobnými krádežemi.

Nedostatečné zajištění volnočasových aktivit v SVL pro **děti a mládež**, zameškávání povinné školní docházky a nezájem ze strany zákonných zástupců dětí, dále prohlubuje a zintenzivňuje problematiku páčání trestné činnosti dětmi a mladistvými. Bezprizorně se pohybují po území města a osvojují si společností neakceptovatelné prvky chování a návyky.

6.4.2 Lokality s nejvyšším zatížením přestupky

Nejčastějšími lokalitami, kde dochází k narušování veřejného pořádku či porušování OZV, jsou **parky, náměstí, okolí nákupních center, nádraží a ubytoven**.

6.5 Vybrané rizikové faktory v Ostravě z pohledu střediska Probační a mediační služby ČR, středisko Ostrava

Rizikové faktory jsou z pohledu Probační a mediační služby ČR, středisko Ostrava (PMS) dlouhodobě neměnné. Jedná se především o dlouhodobou nezaměstnanost a s ní související nedostatek příjmů, což vede k vysoké zadluženosti a neschopnosti dluhy splácet. Klienti bez pracovních návyků často selhávají a dochází u nich k recidivě. Jako žádoucí vnímáme v této oblasti podporu projektů zaměřených především na zaměstnávání a zvyšování kvalifikace osob zatížených záznamem v rejstříku trestů. Dalšími faktory jsou chybějící nebo zcela nevhodné sociální zázemí, problémové vztahy v blízkém sociálním okolí. Nadále přetrvává i problém závislosti na drogách a alkoholu, byť narůstá počet rozhodnutí soudů, kde je ukládána povinnost zdržet se užívání těchto látek. V následujícím období očekáváme v důsledku celorepublikové ekonomické krize i zhoršení podmínek sociálně slabší skupiny obyvatel, a tím i větší riziko páčání trestné činnosti.

Kategorizace klientů Probační a mediační služby ČR, středisko Ostrava v 2017–2021

Ukazatel / rok	2017	2018	2019	2020	2021
Přípravné řízení	609	524	599	479	429
Vykonávací řízení	718	624	708	641	647
Děti	107	78	84	62	95

Tab. 18 Počet klientů a nezletilých klientů Probační a mediační služby ČR, středisko Ostrava v letech 2017–2021 a jejich kategorizace dle části trestního řízení, kdy byli klienty střediska.

Statisticky je v přípravném řízení nejpočetněji zastoupena agenda předjednávání **uložení trestu obecně prospěšných prací**. Ve vykonávacím pak je to samotný výkon tohoto trestu, který zaujímá cca 60 % veškerých případů uložených ve vykonávacím řízení (počet uložených alternativních trestů v roce 2021: 647). Jako pozitivní vnímáme **narůstající vykonatelnost tohoto trestu**. V uplynulých 2 letech jsme zaznamenali mírný pokles případů směřujících k odklonům od trestního řízení – podmíněnému zastavení trestního stíhání a narovnání (počet odklonů v roce 2021: 20). V letech 2020 a 2021 nastal mírný pokles nově přichozících případů, který pravděpodobně reflektuje celorepublikovou situaci s klesající kriminalitou, do níž se promítají jak protipandemická opatření, tak i novelizace trestního zákoníku, kdy došlo ke změně dolní hranice výše škody pro kvalifikaci trestného činu na 10 000 Kč.

6.6 Rizikové jevy působící na děti a mládež v Ostravě – pohled OSPOD³⁵

6.6.1 Rizikové sociální faktory z pohledu orgánu sociálně-právní ochrany dětí

Ostrava je velká městská aglomerace, kde se prolínají různé rizikové faktory. Z pohledu orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) jde zejména o dlouhodobou nezaměstnanost, chudobu, závislost na návykových látkách a alkoholu, domácí násilí, násilnou kriminalitu, skryté záškoláctví, kyberšikanu, kyberkriminalitu, nepodnětné domácí prostředí, generační přenos rizikového chování a trestnou činnost páchanou nezletilými. Roky 2020 a 2021 byly ovlivněny opatřeními proti šíření onemocnění covid-19.

6.6.2 Rizikové lokality z pohledu orgánu sociálně-právní ochrany dětí

Jako rizikové vnímáme sociálně vyloučené lokality, okolí ubytoven, velká sídliště a některé části městských obvodů Moravská Ostrava a Přívoz, Slezská Ostrava, Vítkovice, Mariánské Hory a Hulváky, Radvanice a Bartovice, Poruba, Ostrava-Jih, Svinov.

Klienti kurátorů pro mládež na území statutárního města Ostravy v období 2017–2021

Počet klientů / rok	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem	1716	1769	1684	1867	1894
z toho: děti do 15 let	883	974	956	478	452
dívky	651	607	585	336	320
trestná činnost	217	259	253	229	164
přestupky	165	189	167	161	188
výchovné problémy	1300	1304	1274	1054	nesledováno

Tab. 19 Počty a vybrané kategorie klientů kurátorů pro mládež na území statutárního města Ostravy

³⁵ Zdroj: Oddělení sociálně-právní ochrany dětí Magistrátu města Ostravy

v období let 2017–2021

6.7 Pohled okresního metodika prevence

6.7.1 Rizikové faktory z pohledu okresního metodika prevence

Rizikové jevy vyskytující se u žáků a studentů ostravských škol³⁶

počet žáků / školní rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020 ³⁷	2020/2021
sociálně patologické jevy				
snížený stupeň z chování	1 592	1 159	852	nehodnoceno
z toho: ZŠ	725	680	438	nehodnoceno
z toho: SŠ	867	479	414	nehodnoceno
neomluvené hodiny	132 858	102 306	84 035	nehodnoceno
z toho: ZŠ	43 126	55 050	34 630	nehodnoceno
z toho: SŠ	89 732	47 256	49 405	nehodnoceno
Konzumace alkoholu	123	152	131	18
Drogy	43	59	53	24
Agresivní chování, šikana	3 145	1 921	1 069	607
Krádeže	101	84	49	29
Nelátkové závislosti	151	72	91	29

Tab. 20 Výskyt a kategorizace vybraných rizikových jevů mezi žáky a studenty základních a středních škol v Ostravě v období školních roků 2017/2018–2020/2021

Statistické údaje mohou být zkresleny faktem, že se **do systému evidence preventivních aktivit nezapojují všechny ostravské školy** (2017/2018 – 82 % škol, 2018/2019 – 72 %, 2019/2020 – 77 %, 2020/2021 – 72 %).

Agresivní formy chování zahrnují špatné vztahy mezi žáky, vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizaci, opakované a záměrné psychické i fyzické ubližování. Mezi **nelátkové závislosti** patří hazard, počítačové hry apod.

6.8 Sociálně vyloučené lokality a další související jevy³⁸

6.8.1 Rizikové lokality z pohledu sociálního vyloučení

Na území města Ostravy lze vymezit **13 sociálně vyloučených lokalit**, které se nacházejí v **7 městských obvodech**: Mariánské Hory a Hulváky, Moravská Ostrava a Přívoz, Ostrava-Jih, Poruba, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava, Vítkovice. **V těchto sociálně vyloučených lokalitách žije přibližně 8 000 osob.**

Problémovou oblastí v Ostravě jsou **ubytovny**. Údaje o kapacitách a obsazenosti v ubytovnách se liší, avšak

³⁶ Zdroj: Pedagogicko-psychologická poradna, Ostrava-Zábřeh, příspěvková organizace, Krajský úřad Moravskoslezského kraje, úsek prevence sociálně patologických jevů a dotací

³⁷ Ve sledovaném období je nutné přihlídnout ke 3 vlnám epidemie covid-19 (3–6/2020, 10–12/2020, 1–4/2021), relevantní data tedy poskytují pouze statistiky za školní roky 2017/2018 a 2018/2019.

³⁸ Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí a zdravotnictví

orientačně lze uvést cca 30 ubytoven se schváleným provozním řádem v 8 městských obvodech. Z uvedeného počtu je cca **14 ubytoven, kde je identifikována vyšší potřeba sociální práce.** Nachází se v městských obvodech Mariánské Hory a Hulváky, Moravská Ostrava a Přívoz, Ostrava-Jih, Slezská Ostrava, Svinov. V 10 ubytovnách bydlí i rodiny s dětmi.

6.8.2 Rizikové jevy v sociálně vyloučených a rizikových lokalitách

V lokalitách i na ubytovnách se vyskytují obecné problémy, jako jsou špatný stav nemovitostí, zadluženost či nezaměstnanost obyvatel, i problémy jedinečné pro dané místo. Těmi může být například zhoršená dostupnost občanské vybavenosti či veřejné dopravy.

Důležitým hlediskem je **technický stav ubytoven**, pro svůj charakter jsou často nevhodné pro dlouhodobé bydlení. Existují zařízení rekonstruovaná, ale i na hranici obyvatelnosti či neobyvatelná. Trendem provozovatelů je **omezit ubytovávání rodin s dětmi.**

Společným jmenovatelem ubytoven je **stárnutí jejich obyvatel.** Dlouhodobě ubytovaní mají zdravotní problémy a současně jsou bez rodinného zázemí, s problémy s vyřízením příspěvku na péči, bez výplaty invalidního/starobního důchodu. Predikujeme, že se počet těchto osob bude zvyšovat.

6.8.3 Index sociálního vyloučení

K určení míry sociálního vyloučení používá Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor pro sociální začleňování (Agentura pro sociální začleňování) index sociálního vyloučení. Jeho **hodnota činila v Ostravě 21 bodů (2017–2020)**, což ji **řadí mezi obce s nejvyšší mírou sociálního vyloučení nejen v Moravskoslezském kraji, ale v celé ČR.** Maximální hodnota indexu je 30, v nejvyšší kategorii 12–30 bodů je 208 obcí z celkového počtu 6 258. Velká města obecně koncentrují vyšší počet sociálně vyloučených osob, a to se promítá i do výsledné hodnoty indexu. Z velkých měst v kraji překročila hranici 20 bodů také Karviná, Havířov a Orlová.

Graf 13 Vývoj hodnoty indexu sociálního vyloučení v Ostravě v období 2016–2020.

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor pro sociální začleňování (Agentura)

6.8.4 Rizikové faktory dle indexu sociálního vyloučení

Jednotlivé oblasti sociálního vyloučení se na celkové výši indexu podílejí téměř rovnoměrně. 5 bodů Ostrava obdržela v oblastech příspěvku na bydlení a příspěvku na živobytí, 4 v oblastech dlouhodobé nezaměstnanosti a předčasných odchodů ze vzdělávání a 3 v oblasti exekucí. Bodové rozložení je v období 2016–2021 téměř neměnné.

Srovnání indexu sociálního vyloučení v roce 2021

Ukazatel	Ostrava (město)	Moravskoslezský kraj	ČR
Index sociálního vyloučení (2020)	21	13	-
Podíl osob v exekuci (březen 2020)	13,45 %	9,21 %	7,41 %
Podíl příjemců příspěvku na živobytí (2020)	2,50 %	1,53 %	0,74 %
Podíl příjemců příspěvku na bydlení (2020)	5,19 %	3,42 %	1,65 %
Podíl uchazečů o zaměstnání 6 měsíců+	3,98 %	3,22 %	1,92 %
Podíl předčasných odchodů ze ZŠ	7,57 %	3,78 %	3,29 %

Tab. 21 Srovnání indexu sociálního vyloučení a příslušných ukazatelů na úrovni města, kraje a České republiky v roce 2020.

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor pro sociální začleňování (Agentura)

7 Přehled priorit, opatření, aktivit a indikátorů Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027

7.1 Přehled priorit a opatření Strategie

Přehled opatření Priorita A Podpora a rozvoj systému prevence kriminality	
Opatření A.1	Podporovat systém prevence kriminality, aktivit, programů a projektů prevence kriminality
Opatření A.2	Posílit přístup prevence kriminality postavené na důkazech (evidence-based), analytické práci, získávání nových poznatků včetně přenosu dobré praxe, reakce na nové hrozby v oblasti kriminality
Opatření A.3	Podporovat zapojení dobrovolníků v oblasti prevence kriminality
Přehled opatření Priorita B Informovanost	
Opatření B.1	Zvýšit informovanost široké veřejnosti o aktuálních rizicích v oblasti kriminality a rizikového chování, realizovaných aktivitách, projektech prevence kriminality a rozšířit povědomí veřejnosti o možnostech ochrany před riziky
Přehled opatření Priorita C Pomoc a podpora obětem protiprávních činů	
Opatření C.1	Usilovat o včasnou identifikaci obětí, zejména zvláště zranitelných obětí a posilovat motivaci k oznamování protiprávních činů
Opatření C.2	Podporovat služby pomoci pro oběti trestných činů a jejich propojení s dalšími subjekty věnujícími se specifickým cílovým skupinám
Opatření C.3	Podporovat dostupnost krizového bydlení pro oběti domácího násilí
Přehled opatření Priorita D Práce s pachatelí trestné činnosti, prevence recidivy	
Opatření D.1	Podporovat a rozvíjet programy práce s pachatelí a osobami dopouštějícími se násilí, osobami jim blízkými. Podporovat zajištění kontinuální práce s pachatelí
Opatření D.2	Podporovat programy a projekty zaměřené na prevenci recidivy pachatelů trestné činnosti
Přehled opatření Priorita E Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce s rizikovými komunitami	
Opatření E.1	Preventivně působit proti negativním jevům s vyšším výskytem v rizikových lokalitách (např. lichva, domácí násilí, závislosti aj.)
Opatření E.2	Preventivně působit proti rizikovému chování dětí a mládeže v rizikových lokalitách. Pracovat s dětmi a mládeží
Opatření E.3	Pracovat s rizikovými komunitami, snižovat rizika spojená s extremismem a předsudečnou nenávistí, anticiganismem a eliminovat společenské napětí, které vyvolávají. Podporovat soužití majority a minority, rozvíjet interkulturní kompetence

Přehled opatření Priorita F Situační prevence kriminality	
Opatření F.1	Rozvíjet situační prevenci kriminality, posilovat odolnost míst proti trestné činnosti a jiným deliktům
Opatření F.2	Realizovat aktivity situační prevence zaměřené na prevenci majetkové kriminality
Přehled opatření Priorita G Kriminalita páchaná dětmi a na dětech	
Opatření G.1	Podporovat preventivní programy pro děti a mládež
Opatření G.2	Podporovat aktivní trávení volného času
Opatření G.3	Podporovat vzájemnou informovanost a multidisciplinární spolupráci
Přehled opatření Priorita H Prevence kybernetické kriminality, rozvoj funkční gramotnosti	
Opatření H.1	Nastavit systém spolupráce a vzdělávání v oblasti prevence kybernetické kriminality
Opatření H.2	Aktivně působit v oblasti prevence kybernetické kriminality na všechny cílové skupiny s důrazem na skupiny zvláště zranitelné v kyberprostoru, poskytovat poradenství obětem, posilovat funkční gramotnost

7.2 Přehled indikátorů

Dle Strategie ČR by efektivní politika prevence kriminality a realizovaná opatření měla být postavena na faktech, výzkumech, evaluované praxi, tj. založená na důkazech (evidence-based). Mezi významné zdroje dat patří oficiální úřední statistiky, viktimologické výzkumy, geografická data či průzkumy postojů a zkušeností obyvatel. Preventivní politika a opatření musí být dle Strategie ČR nejen postaveny na faktech a důkazech, ale musí být také vyhodnocovány (evaluovány), aby byla ověřena jejich úspěšnost a efektivita. Základem budoucí evaluace je nastavení vhodných kritérií a indikátorů pro měření dosažené efektivity.

Na základě výše uvedeného navrhuje Strategie soubor indikátorů, výchozích a cílových hodnot pro tyto indikátory, aby bylo možné vyhodnotit, zda jsou úspěšně naplňovány stanovené priority. Přehled indikátorů je uveden zde:

Indikátory naplňování Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027

Název indikátoru	Počáteční hodnota	Cílová hodnota r. 2027
Index kriminality	174	pokles
Objasněnost trestných činů	49 %	min. udržení
Pocit bezpečí občanů	prvotní zjištění hodnoty v roce 2023	zvýšení
Nápad trestné činnosti (majetková, násilná)	4567/542	pokles
Dotační programy pro NNO, MOB, PO, MPO a Program prevence kriminality MV	1x ročně	1x ročně
Bezpečnostní analýza	1x ročně	1x ročně
Metodika měření úspěšnosti a efektivity programů a projektů prevence kriminality	0	1
Míra informovanosti veřejnosti o prevenci kriminality v reálném a virtuálním světě	prvotní zjištění hodnoty v roce 2023	zvýšení
Realizace dnů prevence v Ostravě	1x ročně	1x ročně
Web Bezpečnější Ostrava (aktualizovaný průběžně)	1	1
Míra latence a sekundární viktimizace obětí	prvotní zjištění v roce 2023	snížení
Počet odborných služeb pro oběti trestných činů	7	udržení
Míra recidivy	54 %	snížení
Počet uložených alternativních trestů a odklonů	667	zvýšení
Počet programů zaměřených na práci s pachateli trestné činnosti	8	zvýšení
Počet asistentů prevence kriminality	6	8
Počet domovníků-preventistů	6	40
Počet multidisciplinárních týmů Místa pro dialog	7	7
Počet projektů pro rizikové lokality a komunity	21	zvýšení
Počet projektů na modernizaci městského kamerového a dohlížecího systému	1	1

Metodika identifikace a hodnocení bezpečnostně rizikových míst	0	1
Počet bezpečných hřišť otevřených veřejnosti	60	navýšení
Počet pachatelů trestné činnosti do 18 let	244	pokles
Počet projektů zaměřených na děti a mládež	27	min. udržení
Počet otevřených klubů	8	udržení
Metodika záškoláctví (aktualizovaná 1 x ročně)	1	1
Zřízené krajské poradenské a informační centrum v Ostravě	0	1
Počet členů Kybernetické platformy	4	6
Počet projektů zaměřených na prevenci v kyberprostoru	4	zvýšení

Tab. 22 Přehled indikátorů sledovaných při naplňování Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027

7.3 Priority a principy financování prevence kriminality v Ostravě v období let 2023–2027

Prioritami a principy prevence kriminality v Ostravě pro období let 2023–2027 jsou:

- **udržení stávajících aktivit v oblasti prevence kriminality**
- podpora a rozvoj systému prevence kriminality (přístup založený na důkazech, zaměření na evaluaci, posilování spolupráce, kapacit a kompetencí aktérů, organizační rozvoj, participace cílových skupin)
- důraz na informovanost: využití všech dostupných možností k informování veřejnosti, propagace realizovaných aktivit (rozšíření webu Bezpečnější Ostrava, organizace dnů prevence aj.)
- pomoc a podpora obětem protiprávních činů, důraz na pomoc zvláště zranitelným obětem, snižování latence a sekundární viktimizace obětí (podpora schopnosti "míst prvního kontaktu" identifikovat oběť a pracovat s ní, podpora práce s rodinným systémem ohroženým násilím aj.)
- práce s pachateli trestné činnosti, boj proti recidivě (kontinuální práce s pachateli, resocializace, práce s rodinami, podpora mentoringových a svépomocných programů aj.)
- komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce s rizikovými komunitami s ohledem na specifické potřeby a problémy (zvyšování finanční gramotnosti pro děti ze SVL, rozšíření projektu Asistent prevence kriminality a Domovník-preventista, úprava Plánu postupu v mimořádných situacích aj.)
- rozvoj a podpora situační prevence kriminality (zvyšování odolnosti míst proti trestné činnosti včetně podpory bezpečných hřišť otevřených veřejnosti, aktivity zaměřené na prevenci majetkové kriminality)
- kriminalita páchaná dětmi a na dětech (podpora preventivních programů primární a sekundární prevence ve školách i mimo ně, nízkoprahové volnočasové aktivity, multidisciplinární spolupráce)
- prevence kybernetické kriminality a rozvoj funkční gramotnosti (vzdělávání a spolupráce odborné veřejnosti, aktivní působení na všechny cílové skupiny, posilování funkční gramotnosti v kyberprostoru i mimo něj aj.)

7.3.1 Zajištění financování aktivit prevence kriminality 2023–2027

Prvotní alokace finančních prostředků pro rok 2023 bude vycházet ze schváleného rozpočtu roku 2022, kdy pro oblast prevence kriminality (dotační oblast, transfery pro městské obvody, příspěvkové organizace města a MPO, vlastní aktivity a spolufinancování projektů ze státního rozpočtu) bylo schváleno 16 456 000 Kč (rozpočet bude sestavován vždy v návaznosti na metodiku pro sestavování rozpočtu). Uvedená alokace umožní udržení stávajících aktivit v oblasti prevence kriminality. V optimálním případě bude do rozpočtu města nárokováno navýšení o 3 061 000 Kč na zajištění rozvoje dle návrhu Strategie. **Celkem předpokládaný nárok na rozpočet by tak byl ve výši 19 517 000 Kč/rok (včetně rozvoje ve výši 3 061 000 Kč).**

Při sestavování finančního předpokladu bylo vycházeno z toho, že z rozpočtu města budou financovány aktivity, které jsou realizovány/obsaženy na základě identifikovaných problémů a potřeb a priorit stanovených ve Strategii. V případě **nedostatečné alokace finančních prostředků**, respektive poklesu objemu finančních prostředků z rozpočtu města bude postupováno dle **principu přednostní podpory stávajících aktivit** realizovaných **ostravskými organizacemi** a aktivit zaměřených na vzdělávání pro odbornou veřejnost v tématech, která jsou v souladu s rozvojovými prioritami.

I s vědomím toho, že výše alokovaných prostředků se bude odvíjet od rozpočtu města v jednotlivých letech, je uvedení veškerých aktivit (včetně rozvojových) důležité v návaznosti na případné externí financování z krajských, národních či evropských zdrojů v době naplňování Strategie.

Priorita A

Podpora a rozvoj systému prevence kriminality

Město Ostrava rozvíjí systém prevence kriminality a aktivity prevence kriminality finančně podporuje. Staví na přístupu založeném na důkazech a empirických poznatcích, posiluje spolupráci, kapacity a kompetence relevantních aktérů.

Přehled opatření Priorita A	
Opatření A.1	Podporovat systém prevence kriminality, aktivit, programů a projektů prevence kriminality
Aktivita A.1.1	Zajistit systém prevence kriminality
Aktivita A.1.2	Finančně podporovat aktivity, programy a projekty prevence kriminality
Aktivita A.1.3	Podporovat a koordinovat činnosti pracovních skupin, spolupráci, sdílení a rozvoj
Aktivita A.1.4	Podporovat rozvoj kompetencí a vzdělávacích aktivit pro aktéry prevence kriminality
Aktivita A.1.5	Zapojovat do spolupráce k naplňování cílů Strategie další aktéry
Opatření A.2	Posílit přístup prevence kriminality postavené na důkazech (evidence-based), analytické práci, získávání nových poznatků včetně přenosu dobré praxe, reakce na nové hrozby v oblasti kriminality
Aktivita A.2.1	Monitorovat kriminalitu a rizikové chování, preventivní aktivity stavět na analýze příčin a souvislostí, přizpůsobovat preventivní aktivity aktuálním potřebám
Aktivita A.2.2	Evaluovat aktivity a projekty v oblasti prevence kriminality financované z rozpočtu SMO na základě nastavených cílů a kritérií úspěšnosti/efektivity, kontrolovat využívání finančních prostředků z rozpočtu SMO
Opatření A.3	Podporovat zapojení dobrovolníků v oblasti prevence kriminality
Aktivita A.3.1	Vytvářet podmínky k rozvoji dobrovolnictví v oblasti prevence kriminality a práce s rizikovou mládeží, podporovat dobrovolnické aktivity
Aktivita A.3.2	Zapojovat lidi s žitou zkušeností do systémových změn a pomáhajících profesí

Opatření A.1

Podporovat systém prevence kriminality, aktivit, programů a projektů prevence kriminality

V systému prevence kriminality ČR je klíčovou úrovní pro řešení konkrétních problémů v oblasti kriminality obecní úroveň. Obce provádějí lokální bezpečnostní analýzu, koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, realizují své vlastní aktivity, podílí se na rozvoji místních NNO a služeb, financují projekty, zajišťují obecní policii jako součást efektivního systému prevence kriminality.

Za tímto účelem **statutární město Ostrava vytváří podmínky pro organizační a finanční zabezpečení, přípravu a realizaci systému prevence kriminality**. Předpokladem funkčního a koncepčního systému prevence kriminality je zpracování strategického dokumentu. Ten je zároveň podmínkou pro zapojení se do národní úrovně prevence kriminality – Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR (MV ČR). Dokument je schvalován orgány města, tím se stává závazným.

Důležitou podmínkou pro uskutečňování strategického dokumentu je **zajišťování finančních zdrojů**. Hlavními zdroji finančních prostředků je obecní a krajský rozpočet. Rozvoj prevence kriminality je podporován ze státního rozpočtu kapitoly MV ČR. Další prostředky je možné získávat formou podávání grantů z veřejných i neveřejných zdrojů a fondů EU.

Statutární město Ostrava financuje a spolufinancuje vlastní aktivity v oblasti prevence kriminality, poskytuje transfery městským obvodům a finančně podporuje externí subjekty.

Aktivita A.1.1 Zajistit systém prevence kriminality

Systém prevence kriminality je zajišťován prostřednictvím MMO, který koordinuje a řídí aktivity v oblasti prevence kriminality na území města Ostravy. Předpokladem funkčního a koncepčního systému prevence kriminality je **zpracování strategického dokumentu** Strategie prevence kriminality a také zapojení města do systému prevence kriminality v ČR prostřednictvím Programu prevence kriminality MV ČR. Vzhledem k tomu, že je město Ostrava statutárním městem, je pro zajištění funkčního systému potřeba také podporovat **zapojení městských obvodů (MOB)** a nastavit vzájemnou spolupráci v oblasti prevence kriminality včetně protidrogové prevence. Město také zřizuje Městskou policii Ostrava (MPO), která plní v systému prevence kriminality důležitou roli.

Ukazatele: Koordinovaný a funkční systém prevence kriminality na území SMO
Funkční úsek prevence kriminality v rámci MMO
Zpracovaný, schválený a vyhodnocovaný strategický materiál
Zapojení města do Programu prevence kriminality MV ČR
Realizace vlastních projektů SMO
Podpora městských obvodů a nastavená pravidla spolupráce
Městská policie Ostrava jako funkční prvek systému prevence na území SMO

Realizátor: SMO/MMO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Aktivita A.1.2 Finančně podporovat aktivity, programy a projekty prevence kriminality

SMO financuje a spolufinancuje vlastní aktivity v oblasti prevence kriminality (projekty realizované odbory Magistrátu města Ostravy a Městskou policií Ostrava), poskytuje transfery městským obvodům, podporuje externí subjekty (formou účelových dotací, příspěvků a dalších peněžních transferů na projekty v oblasti prevence kriminality). Za účelem podpory organizací při získávání finančních prostředků z jiných zdrojů vydává stanovisko. Aktivita si také klade za cíl zajistit víceleté financování vybraných projektů, programů a aktivit.

Ukazatel: Vyhlášené dotační programy
Počet podpořených projektů a výše poskytnuté podpory
Počet financovaných vlastních projektů SMO a výše financování
Počet spolufinancovaných projektů v rámci Programu prevence kriminality a výše spolufinancování
Počet projektů SMO podpořených ze státního rozpočtu a fondů EU a výše financování
Počet podpořených projektů MPO a výše poskytnuté podpory
Vyhlášený program pro poskytnutí transferů MOB
Počet podpořených projektů MOB a výše poskytnuté podpory
Počet projektů podpořených víceletou dotací

Realizátor: SMO/MMO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, MSK, EU

Předpokládané náklady: udržení stávajících aktivit 16 456 000 Kč
rozvoj 3 061 000 Kč
(konečná alokace se bude odvíjet od rozpočtu daného roku)

Aktivita A.1.3 Podporovat a koordinovat činnosti pracovních skupin, spolupráci, sdílení a rozvoj

Obecní úroveň je klíčovou úrovní pro řešení konkrétních problémů v oblasti kriminality a za tímto účelem realizuje potřebnou spolupráci samosprávných orgánů obce (včetně MPO) a těch, které zde vykonávají přenesenou působnost státu, místních zastoupení státních orgánů, Policie ČR, PMS ČR, neziskového sektoru, občanů i podnikatelských subjektů.

Z vyhodnocení Strategie prevence kriminality SMO 2017–2021 plyne, že spolupráce stávajících pracovních skupin na území města Ostravy je na dobré úrovni. Pracovní skupiny jsou koordinovány zaměstnanci MMO, případně pověřenými osobami. Z vyhodnocení a prioritních oblastí této Strategie, v souladu se státní strategií prevence kriminality, však vyplynuly žádoucí změny ve struktuře pracovních skupin:

- **Zavedení pracovních skupin prevence kriminality**
Děti a mládež (vznik z pracovní skupiny Prevence kriminality)
Bezpečnější Ostrava BOVA (vyčlenění z PKNMÚ)
Situační prevence (nová pracovní skupina)
- **Podpora činnosti stávajících pracovních skupin a platform prevence kriminality**
Tým pro oběti
Pachatelé
Kybernetická platforma

Kromě těchto pracovních skupin působí v rámci systému prevence kriminality také **Koordinační skupina**, kterou tvoří koordinátoři a manažeři pracovních skupin a platform a plní koordinační roli. Koncepční roli

zastává a přípravě a realizaci městských programů prevence kriminality se věnuje skupina **Prevence kriminality na místní úrovni (PKNMÚ)**, jejíž členy jmenuje a odvolává rada SMO.

Tyto pracovní skupiny doplňuje činnost **Týmu pro mládež, Multidisciplinárních týmů v sociálně rizikových lokalitách (MdT Místa pro dialog) a rozšířená pracovní skupina komunitního plánování Romské etnikum**, která realizuje opatření prevence kriminality vztahující se k rizikovým lokalitám a komunitám.

Výše uvedené pracovní skupiny a jejich členové se podílejí na realizaci aktivit uvedených v této Strategii, za tímto účelem jsou koordinovány, je podporováno jejich vzájemné sdílení, přenos dobré praxe z jejich vlastní činnosti či jiných měst.

Ukazatel: Počet setkání uvedených pracovních skupin
Počet a výčet témat přenesených z „terénu“ ke kompetentním institucím a organizacím
Příklady dobré praxe

Realizátor: SMO/MMO

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, MSK, EU

Předpokládané náklady: 73 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
135 000 Kč / osobní náklady / rozvojová aktivita

Aktivita A.1.4 Podporovat rozvoj kompetencí a vzdělávacích aktivit pro aktéry prevence kriminality

Pro kvalitnější realizaci činností v oblasti prevence kriminality je žádoucí posilovat kompetence a kapacity všech aktérů prostřednictvím odborného vzdělávání. Odborná kvalifikace v oblasti prevence kriminality u všech subjektů, které se na tvorbě preventivní politiky a preventivních aktivit podílejí, je nezbytnou součástí efektivně fungujícího systému. Zvláštní důraz je potřeba klást na podporu:

- **specializovaného/odborného průběžného vzdělávání všech aktérů podílejících se na naplňování cílů této Strategie**
- **vzdělávání koordinačního týmu v kompetencích vedení skupin**
- **vedení projektů, stanovování kvalitativních cílů preventivních programů/projektů, způsobů jejich měřitelnosti a možností/způsobů evaluace**

Ukazatel: Počet zajištěných vzdělávacích aktivit – odborné vzdělávání
Počet zajištěných vzdělávacích aktivit – vedení skupin
Počet zajištěných vzdělávacích aktivit – vedení projektů (důraz na kvalitu a evaluaci)
Počet podpořených osob

Realizátor: SMO/MMO/NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, MSK, EU

Předpokládané náklady: 344 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
80 000 Kč / zajištění 4 seminářů / rozvojová aktivita

Aktivita A.1.5 Zapojovat do spolupráce k naplňování cílů Strategie další aktéry

Kde je to možné a vhodné, za účelem naplňování cílů této Strategie, zapojovat do spolupráce zástupce soukromého sektoru (např. obchodní centra), nečlenských NNO, vědeckou a akademickou sféru aj.

Ukazatel: Počet zapojených dalších aktérů

Realizátor: SMO/MMO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, MSK, EU

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Opatření A.2**Posílit přístup prevence kriminality postavené na důkazech (evidence-based), analytické práci, získávání nových poznatků včetně přenosu dobré praxe, reakce na nové hrozby v oblasti kriminality**

Preventivní politika obcí musí vycházet z konkrétních a přesných dat, vyvíjet se, poučit se ze zkušeností, příkladů dobré praxe a reagovat také na nové hrozby.

Data v oblasti prevence kriminality jsou shromažďována a analyzována v rámci běžné činnosti subjektů podílejících se na prevenci kriminality. Mnohdy však jejich rozsah a způsob interpretace přesahují možnosti těchto subjektů. V těchto případech je potřebné využívat vědecko-výzkumných kapacit na podporu rozhodování v oblasti preventivní politiky. Nejčastěji využívané výzkumy se zaměřují na sledování pocitu bezpečí občanů a jejich postoje, důvěry v bezpečnostní složky apod., viktimologická šetření, tzv. „mapy kriminality“, šetření mezi pachateli atd. Oblast kriminality, chování a cíle pachatelů, možnosti ochrany obětí se vlivem změn ve společnosti a nových technologií neustále dynamicky vyvíjejí, mění. Tomu je třeba přizpůsobovat rovněž aktivity a opatření směřující k předcházení negativním dopadům těchto změn.

Důležitým krokem k přijímání efektivních opatření je znalost cílů a kritérií úspěšnosti/efektivity (kvantitativních i kvalitativních) realizovaných preventivních programů a projektů a jejich dopadů a využívat přitom různé evaluační přístupy. Na základě kvalitního vyhodnocení realizovaných projektů a opatření je možné lépe zacílit a plánovat další činnost v oblasti prevence kriminality. V oblasti hodnocení dopadů projektů nebyla tato praxe dosud realizována v dostatečné míře.

Je prováděna pravidelná kontrola účelného, efektivního a hospodárného využívání přidělených finančních prostředků.

Aktivita A.2.1 Monitorovat kriminalitu a rizikové chování, preventivní aktivity stavět na analýze příčin a souvislostí, přizpůsobovat preventivní aktivity aktuálním potřebám

Preventivní opatření, projekty a aktivity jsou stavěny na pravidelném sledování kriminality a rizikového chování. Odpovídají cílům Strategie, které vycházejí z analýzy problémů a příčin identifikovaných problémů cílových skupin a aktérů prevence kriminality.

Podstatné jsou poznatky členů pracovních skupin, jejich vyhodnocování aktuálních trendů v prioritních oblastech této Strategie. Výzkumy budou realizovány na základě reálné potřeby a objednávky z praxe a jejich hlavní zjištění šířena mezi realizátory aktivit a projektů prevence kriminality.

Ukazatel: Zpracovaná a aktualizovaná Bezpečnostní analýza
Počet realizovaných výzkumných šetření

	Pracovní skupiny sledují vymezené ukazatele Podpora aktivit odpovídajícím cílům Strategie
Realizátor:	SMO/MMO
Termín:	průběžně, v návaznosti na MV ČR
Zdroje:	SMO / státní rozpočet
Předpokládané náklady:	135 000 Kč / zajištění stávajících aktivit 20 000 Kč / zajištění 1 semináře / rozvojová aktivita
Aktivita A.2.2	Evaluovat aktivity a projekty v oblasti prevence kriminality financované z rozpočtu SMO na základě nastavených cílů a kritérií úspěšnosti/efektivity, kontrolovat využívání finančních prostředků z rozpočtu SMO
	Nastavit kritéria pro vyhodnocení úspěšnosti/efektivity aktivit a projektů prevence kriminality. U aktivit a projektů podporovat využívání různých evaluačních přístupů. Uplatňovat principy prevence kriminality uvedené v této Strategii. Nastavit kritéria víceletého financování programů a aktivit. Nadále provádět pravidelnou kontrolu účelného, efektivního a hospodárného využívání přidělených finančních prostředků. Důležitým atributem v procesu vyhodnocování realizace Strategie a přijímání efektivních opatření je metodika pro vyhodnocování efektivity realizovaných preventivních programů a projektů a jejich dopadů na bezpečnostní situaci. Tato metodika na úrovni SMO bude finálně zpracována v průběhu realizace Strategie na základě výstupů z veřejné zakázky Měření úspěšnosti a efektivity programů a projektů prevence kriminality, kterou vyhlásilo v roce 2022 Ministerstvo vnitra. Cílem zakázky je získat schopnost měřit a vyhodnocovat efektivitu a úspěšnost projektů a na základě toho se do budoucna více zaměřovat na postupy, které se ukázaly jako úspěšné. Metodika bude pevně zakotvena do procesu zpracovávání a vyhodnocování preventivních projektů a opatření a Ministerstvo vnitra bude vyžadovat její uplatňování. Na základě kvalitního vyhodnocení realizovaných projektů a opatření je pak možné lépe zacílit a plánovat další činnosti v oblasti prevence kriminality.
Ukazatel:	Měření úspěšnosti a efektivity programů a projektů prevence kriminality Vyhodnocování aktivit a projektů prevence kriminality Nastavení a uplatnění podmínek podpory a realizace projektů a aktivit Prováděná finanční kontrola Nastavená kritéria víceletého financování projektů Metodika pro vyhodnocování efektivity realizovaných preventivních programů a projektů
Realizátor:	SMO/MMO
Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady:	v rámci běžné činnosti

Opatření A.3

Podporovat zapojení dobrovolníků v oblasti prevence kriminality

Velmi pozitivní zkušenosti nabízí **využití dobrovolníků** v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality, zejména v oblasti sociální prevence. Ta je realizována především v oblasti pomoci dětem a mládeži ze

sociálně znevýhodněného prostředí, například formou peer programů. Dobrovolníci mohou pomáhat v azylových domech, setkávat se s lidmi bez domova, spolupracovat s terénními pracovníky. Specifickým dobrovolnickým programem je dopisování s vězni. Dalšími oblastmi, v nichž mohou dobrovolníci působit, je jejich zapojení do kampaní a projektů, dopravní bezpečnost apod.

Dlouhodobě se ukazuje jako velice žádoucí **zapojovat samotné cílové skupiny**, osoby s žitou zkušeností, do plánování prevence kriminality i do samotné realizace aktivit. Zapojení osob z cílové skupiny je potřeba ošetřit, poskytnout jim adekvátní přípravu a podporu ve sdílení jejich osobní historie, zajistit, aby se cítili plnohodnotnou součástí týmů. Jako zásadní se jeví podpora organizací, které se svými klienty na zplnomocnění v této oblasti pracují.

Aktivita A.3.1 Vytvářet podmínky k rozvoji dobrovolnictví v oblasti prevence kriminality a práce s rizikovou mládeží, podporovat dobrovolnické aktivity

Cílem aktivity je podpora a rozvoj dobrovolnictví, dobrovolnických aktivit směřujících do oblastí prevence kriminality, zejména práce s rizikovou mládeží. Ministerstvo vnitra realizuje od roku 2014 samostatný projekt Bezpečnostní dobrovolník, jehož cílem je podpora dobrovolnické činnosti obyvatel obcí a širšího zapojení veřejnosti do zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet zapojených dobrovolníků

Realizátor: SMO/MMO, subjekty v oblasti prevence kriminality

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: v rámci činnosti realizátorů

Aktivita A.3.2 Zapojovat lidi s žitou zkušeností do systémových změn a pomáhajících profesí

Podporovat zapojení lidí s žitou zkušeností do systémových změn a pomáhajících profesí cílových skupin, do plánování a realizace Strategie (činnost pracovních skupin), aktivit a projektů (například APK, mentoring apod.) a dalších vhodných aktivit. Podporovat organizace, které se zabývají participací cílových skupin v oblasti prevence kriminality (zplnomocňování k účasti v pracovních skupinách).

Ukazatel: Počet podpořených organizací
Počet zapojených osob s žitou zkušeností

Realizátor: SMO/MMO, MPO, MOB, NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: 11 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
22 000 Kč / osobní náklady / rozvojová aktivita

Priorita B

Informovanost

Město Ostrava využívá všechny dostupné možnosti k informování široké i odborné veřejnosti, zasazuje se o legitimizaci prevence kriminality. Veřejnost má dostatek informací o rizicích v oblasti kriminality a zná možnosti, jak zvýšit svou ochranu, kde nalézt pomoc. Jsou propagovány realizované aktivity a projekty prevence kriminality.

Přehled opatření Priorita B

Opatření B.1 **Zvýšit informovanost široké veřejnosti o aktuálních rizicích v oblasti kriminality a rizikového chování, realizovaných aktivitách, projektech prevence kriminality a rozšířit povědomí veřejnosti o možnostech ochrany před riziky**

Aktivita B.1.1 Informovat odbornou i širokou veřejnost o aktuálních rizicích v oblasti kriminality a rizikového chování, o možnostech pomoci a podpory a realizovaných aktivitách/projektech prevence kriminality s důrazem na významnost prevence kriminality. Využívat nové, atraktivní možnosti k informování veřejnosti, přiblížit preventivní aktivity lidem

Aktivita B.1.2 Rozvíjet webové stránky Bezpečnější Ostrava, motivovat k většímu zapojení partnerů z řad členů pracovních skupin k prevenci kriminality

Aktivita B.1.3 Spolupráce všech pracovních skupin prevence kriminality s pracovní skupinou Bezpečnější Ostrava

Aktivita B.1.4 Připravit a zveřejnit „katalog prevence kriminality“

Aktivita B.1.5 Připravit a realizovat „dny prevence“

Opatření B.1

Zvýšit informovanost široké veřejnosti o aktuálních rizicích v oblasti kriminality a rizikového chování, realizovaných aktivitách, projektech prevence kriminality a rozšířit povědomí veřejnosti o možnostech ochrany před riziky

Základní metodou práce s veřejností je osvěta – zvýšení informovanosti, které prostupuje všemi úrovněmi prevence kriminality. Osvěta je zaměřena na informování nejširší veřejnosti (opatření primární prevence), informování zacílené na ohrožené skupiny potenciálních obětí či pachatelů (opatření sekundární prevence), práce s konkrétními oběťmi či pachateli (terciární prevence).

Pravidelné informování veřejnosti o bezpečnostní situaci a možnostech ochrany ze strany autorit, vede ke zvýšení důvěry veřejnosti v tyto autority. Větší důvěra veřejnosti se promítá do vyšší ochoty oznamovat protiprávní činnost, podezřelé události a jevy, zapojit se jako dobrovolník apod. Vše uvedené celkově vede ke snižování latentní kriminality, zvyšování bezpečnosti, odhalování pachatelů i cílenějšímu plánování preventivních opatření.

Pro informování veřejnosti je potřeba využívat všechny dostupné prostředky (tiskoviny, televize a rozhlas, sociální sítě, webové stránky, místa s vyšší koncentrací osob apod.). Každá cílová skupina preferuje jiný způsob předání sdělovaných informací a lze ji oslovit prostřednictvím jiných aktivit (např. kampaní, přednášek, reklam apod.). Nadále je potřeba dobře promyšlet vizuální a obsahovou formu informačních materiálů, postupovat podle mediálního plánu.

V Ostravě v současnosti chybí ucelený informační materiál, který přináší přehled služeb na poli prevence kriminality, včetně volnočasových aktivit. Aktéři prevence by uvítali vyšší informovanost o dostupných odborných službách, které by mohli využívat jejich klienti, žáci apod., o aktivitách, trendech v oblasti prevence kriminality, nových metodách práce aj.

Aktivita B.1.1 Informovat odbornou i širokou veřejnost o aktuálních rizicích v oblasti kriminality a rizikového chování, o možnostech pomoci a podpory a realizovaných aktivitách/projektech prevence kriminality s důrazem na významnost prevence kriminality. Využívat nové, atraktivní možnosti k informování veřejnosti, přiblížit preventivní aktivity lidem

Využívat co nejširší možnosti, jak pravidelně informovat veřejnost:

- o aktuálních rizicích v oblasti kriminality a rizikového chování
- o možnostech podpory a pomoci cílovým skupinám Strategie prevence kriminality
- o realizovaných aktivitách/projektech prevence kriminality, poskytovaných službách
- zvyšovat právní povědomí veřejnosti

Komunikovat s veřejností v rámci kampaní, přednášek, konzultací, prostřednictvím médií, reklamy, na webových stránkách, sociálních sítích atd. Zabývat se novými atraktivními možnostmi přiblížení prevence bezpečnosti lidem, např. prostřednictvím „mobilní stanice prevence“ k realizaci preventivních aktivit pod vedením zkušených preventistů.

Vyjma široké veřejnosti jsou zájmovými cílovými skupinami informování: senioři, děti, rodiče, oběti protiprávní činnosti, svědci a pachatelé.

Informovanost o možnostech ochrany a o rizicích se vztahuje také k různým prostředím či situacím, ke kterým patří bydlení, cestování, internet, finance, parkování, veřejný prostor, násilí, nakupování, závislosti, sportování a volný čas, život na okraji společnosti a ochrana obyvatel.

V případě realizace kampaní se řídit doporučeními vztahujícími se k jejich efektivitě v souladu se státní strategií prevence kriminality. Zapojovat se do kampaní s celorepublikovou působností (např. NE násilí, Zabezpečte se, kampaň zaměřená na prevenci zvyšování povědomí o online sexuálním zneužívání i na děti a mladistvé v kyberprostoru aj).

Ukazatel:	Počet realizovaných kampaní Počet realizovaných akcí Mobilní prevence/besedy Zjištění míry informovanosti veřejnosti o prevenci kriminality v reálném a virtuálním světě – výzkum/šetření
Realizátor:	pracovní skupina Bezpečnější Ostrava, SMO/MPO
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, MSK, EU

Předpokládané náklady:	731 000 Kč / zajištění stávajících aktivit 100 000 Kč /dílní rozvojová aktivita
Aktivita B.1.2	Rozvíjet webové stránky Bezpečnější Ostrava, motivovat k většímu zapojení partnerů z řad členů pracovních skupin k prevenci kriminality
<p>Dále po grafické i obsahové stránce rozvíjet web bezpečnejsi.ostrava.cz, přidávat nové zajímavé funkcionality (sekce pro přihlášené uživatele – uložičtě, databáze, případně další funkcionality), zapojovat členy pracovních skupin jako aktivní přispívající, rozšiřovat a aktualizovat obsah webu, využívat zjišťování zpětné vazby formou anket k aktuálním otázkám a prostřednictvím kontaktního formuláře. Propagovat webové stránky Bezpečnější Ostrava jako prioritního zdroje informací k prevenci kriminality na území města, zvyšovat jejich efektivitu.</p>	
Ukazatel:	<p>Nové funkcionality webových stránek Rozšíření webových stránek Vyhodnocení zpětné vazby k webovým stránkám FB Prevence kriminality</p>
Realizátor:	pracovní skupina Bezpečnější Ostrava
Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO
Předpokládané náklady:	18 000 Kč / zajištění stávajících aktivit v rámci běžné činnosti
Aktivita B.1.3	Spolupráce všech pracovních skupin prevence kriminality s pracovní skupinou Bezpečnější Ostrava
<p>Pracovní skupiny sdružují řadu odborníků, kteří jsou znalí potřeb cílových skupin a mohou přinášet řadu informací o tématech, která je potřeba medializovat. Zároveň mají odborné kompetence a mohou nést zodpovědnost za obsahovou stránku sdělovaných informací.</p> <p>Pracovní skupina Bezpečnější Ostrava odpovídá za vizuální stránku, podobu kampaní apod. i samotné zveřejňování informací.</p>	
Ukazatel:	Pracovní skupiny spolupracují s pracovní skupinou Bezpečnější Ostrava
Realizátor:	pracovní skupina Bezpečnější Ostrava
Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO/MMO
Předpokládané náklady:	v rámci běžné činnosti
Aktivita B.1.4	Připravit a zveřejnit „katalog prevence kriminality“
<p>V současnosti jsou služby a aktivity prevence kriminality součástí Katalogu sociálních služeb. Vzhledem k objemnosti poskytovaných dat a také k odlišnému zaměření, je potřeba vytvořit samostatný katalog. Katalog prevence kriminality je žádoucí doplnit o další potřebné informace, včetně informací o nabízených</p>	

volnočasových aktivitách. Katalog bude součástí webu Bezpečnější Ostrava a zároveň bude k dispozici jeho tištěná podoba, bude pravidelně aktualizován.

Ukazatel: Vytvořený katalog prevence kriminality zveřejněný na webových stránkách a v tištěné podobě

Realizátor: MMO za podpory pracovních skupin prevence kriminality

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: 30 000 Kč / rozvojová aktivita

Aktivita B.1.5 Připravit a realizovat „dny prevence“

Je potřeba hledat způsoby, jak informovat širokou veřejnost, seniory i děti o nabízených preventivních aktivitách. Odborníci, kteří pracují s cílovými skupinami prevence kriminality, potřebují být informováni o službách, aktivitách, nových trendech.

Dny prevence pro veřejnost a soutěž Nejlepší projekt prevence kriminality na místní úrovni by mohly sloužit k prezentaci jednotlivých preventivních aktivit, volnočasových aktivit apod. působících ve městě.

Dny prevence pro odbornou veřejnost by měly podobu prezentace aktivit a služeb prevence kriminality, dobré praxe z jiných měst, přístupů v prevenci apod.

Ukazatel: Realizace dnů prevence

Realizátor: MMO

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: 200 000 Kč průměrně / rozvojová aktivita

Priorita C

Pomoc a podpora obětem protiprávních činů

Město Ostrava poskytuje pomoc a podporu obětem protiprávních činů, s důrazem na pomoc zvláště zranitelným obětem, a činí opatření ke snižování latence a sekundární viktimizace obětí.

Přehled opatření Priorita C

Opatření C.1 Usilovat o včasnou identifikaci obětí, zejména zvláště zranitelných obětí a posilovat motivaci k oznamování protiprávních činů

Aktivita C.1.1 Podporovat schopnosti míst prvního kontaktu identifikovat oběť a předat jí základní informace

Aktivita C.1.2 Vytvořit a aktualizovat leták pro oběti a metodický manuál pro odbornou veřejnost (místa prvního kontaktu)

Aktivita C.1.3 Podporovat programy a projekty zaměřené na průběžné zvyšování především právního povědomí potenciálních obětí, zejména zvláště zranitelných skupin (převážně seniorů)

Opatření C.2 Podporovat služby pomoci pro oběti trestných činů a jejich propojení s dalšími subjekty věnujícími se specifickým cílovým skupinám

Aktivita C.2.1 Podporovat činnost stávajících odborných služeb pracujících s oběťmi

Aktivita C.2.2 Podporovat činnost stávajících odborných pracovišť pracujících s dětskými oběťmi a rodinným systémem ohroženým násilím

Aktivita C.2.3 Podporovat principy restorativní justice, restorativní programy

Aktivita C.2.4 Navázat spolupráci s pracovními skupinami komunitního plánování za účelem propojení členů pracovních skupin a seznámení se s poskytovanými službami a možnostmi spolupráce v případě obětí z jejich cílových skupin (osob s duševním onemocněním, seniorů apod.)

Aktivita C.2.5 Zachovat stávající speciální výslechové místnosti. Pokračovat v modernizaci speciálních výslechových místností

Opatření C.3 Podporovat dostupnost krizového bydlení pro oběti domácího násilí

Aktivita C.3.1 Podpořit zřízení krizového bydlení pro oběti domácího násilí

Aktivita C.3.2 Podpořit zřízení krizového místa pro oběť-seniora v domově pro seniory

Opatření C.1

Usilovat o včasnou identifikaci obětí, zejména zvláště zranitelných obětí a posilovat motivaci k oznamování protiprávních činů

Obětí se podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. V případě smrti oběti se považují za oběť také příbuzní nebo blízcí zemřelého. Zákon také upravuje, kdo je považován za zvláště zranitelnou oběť (ZZO). Pro nejzranitelnější oběti, jako jsou například oběti genderově podmíněného násilí, dětské oběti, oběti se zdravotním postižením, oběti z řad starších osob a další, je zvláště obtížné projít trestním řízením a vypořádat se s následky trestného činu. Cestou ke zlepšení postavení obětí je jejich včasná identifikace, především zvláště zranitelných obětí, způsob komunikace s obětí, větší srozumitelnost předávaných informací.

Ukazuje se, že je potřeba pracovat na dalším zvýšení informovanosti občanů, zejména seniorů a dalších zvláště zranitelných skupin, jak chránit své zdraví, život i majetek, a o postupu a možnostech v případech, kdy se stanou obětmi trestné činnosti. Jako efektivní způsob se jeví posílit schopnost míst, která přicházejí do styku s oběťmi jako první (tzv. místa prvního kontaktu), oběť identifikovat a poskytnout jí informace o možnostech pomoci a podpory.

Aktivita C.1.1 Podporovat schopnosti míst prvního kontaktu identifikovat oběť a předat jí základní informace

Cílem aktivity je u odborné veřejnosti zvyšovat schopnost identifikovat oběť, poskytnout jí základní informace a předat informace o následných možnostech podpory. Odbornou veřejností jsou myšleni poskytovatelé služeb, kteří přicházejí do prvotního kontaktu s obětí, tzv. místa prvního kontaktu. Řadíme mezi ně zařízení a služby, pracovníky přímé péče např. agentur domácí péče, pečovatelských služeb, zdravotnických zařízení, sociálně aktivizačních služeb (SAS), OSPOD, úřadu práce, MPO, Policie ČR, pracovníků škol (zejména preventistů, učitelů) aj.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet oslovených organizací
Počet subjektů (organizací, služeb) s navázanou spoluprací
Počet podpořených osob
Viktimologické šetření

Realizátor: Tým pro oběti, NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: 140 000 Kč / rozvojový projekt

Aktivita C.1.2 Vytvořit a aktualizovat leták pro oběti a metodický manuál pro odbornou veřejnost (zejména místa prvního kontaktu)

Cílem aktivity je mít k dispozici:

- informační leták se základním přehledem organizací, které poskytují služby obětem
- metodický manuál pro odbornou veřejnost (zejména místa prvního kontaktu), který přináší informace o práci s obětí ve všech fázích trestního řízení

Ukazatel:	Informační leták pro oběti Metodický manuál pro odbornou veřejnost
Realizátor:	Tým pro oběti
Termín:	1x rok
Zdroje:	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady:	10 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
Aktivita C.1.3	Podporovat programy a projekty zaměřené na průběžné zvyšování především právního povědomí potenciálních obětí, zejména zvláště zranitelných skupin (převážně seniorů)
Cílem aktivity je prostřednictvím odborných preventivních přednášek a seminářů, které se tematicky orientují do oblastí ochrany života, zdraví a majetku, zvyšovat právní povědomí obětí, zejména zvláště zranitelných obětí (především seniorů).	
Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet podpořených osob Viktimologické šetření
Realizátor:	Policie ČR, MPO, NNO a další odborné subjekty (PMS ČR atd.)
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady:	50 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Opatření C.2

Podporovat služby pomoci pro oběti trestných činů a jejich propojení s dalšími subjekty věnujícími se specifickým cílovým skupinám

S přijetím zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, souvisela celá řada praktických opatření ze strany státu k pomoci obětem a posílení jejich postavení. Zákon definuje také subjekty, které poskytují pomoc obětem trestných činů.

Oběti trestných činů musí mít kdykoli přístup k podpoře a ochraně. V Ostravě jsou dostupné služby poskytující právní informace, restorativní programy, psychologické i sociální poradenství, terapie, krizovou intervenci a jiné. Dostupné jsou služby, které se zaměřují na práci s dětskými oběťmi.

Oběťmi trestné činnosti se nezřídka stávají také osoby, které jsou cílovými skupinami pracovních skupin komunitního plánování (např. osoby s duševním onemocněním, senioři aj.). Při poskytování služeb těmto obětem je pro členy Týmu pro oběti žádoucí disponovat informacemi o dostupnosti návazných možností podpory a služeb, podmínkách poskytování apod.

Dalším z konkrétních způsobů pomoci obětem trestné činnosti jsou speciální výslechové místnosti, které umožňují policii lépe navázat kontakt s obětí a tím i zlepšit celý průběh výslechu a mnohdy i výsledek přípravného řízení. Hlavním důvodem pro jejich vybudování bylo zabránění vzniku či prohlubování

sekundární viktimizace u dětských obětí závažných trestných činů či u ostatních skupin zvláště zranitelných obětí.

Restorativní justice klade důraz na trestným činem zasažené mezilidské vztahy. Předně zohledňuje zájmy a potřeby obětí a zdůrazňuje osobní odpovědnost pachatele. Za tímto účelem jsou vytvářeny restorativní programy, které umožňují hledat řešení těmi, kterých se daná věc bezprostředně týká. Prozatím nejznámějším restorativním programem v ČR jsou mediace a programy restorativních konferencí.

Aktivita C.2.1 Podporovat činnost stávajících odborných služeb pracujících s oběťmi

Cílem aktivity je podpora zachování a činnosti stávajících odborných služeb pracujících s oběťmi na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů:

- Odborné sociální poradenství (pro oběti, rodinných poraden)
- Intervenční centrum
- Krizová pomoc

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet podpořených osob

Realizátor: NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 209 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita C.2.2 Podporovat činnost stávajících odborných pracovišť pracujících s dětskými oběťmi a rodinným systémem ohroženým násilím

V rámci Ostravy jsou dostupná dvě odborná pracoviště pracující s dětskými oběťmi a jedno pracoviště, které pracuje s celým rodinným systémem ohroženým násilím (s osobami, které se násilím dopouští, i osobami ohroženými, tedy oběťmi včetně dětí). Cílem aktivity je zachování těchto pracovišť a podpora jejich činnosti.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet podpořených osob

Realizátor: NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 750 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita C.2.3 Podporovat principy restorativní justice, restorativní programy

Restorativní programy vytvářejí bezpečný prostor pro setkání obětí, pachatele, případně dalších osob. Mohou tak společně hovořit o tom, jaký měl trestný čin dopad na jejich životy a jak způsobené následky napravit. Pro naplňování restorativních principů v praxi vznikly restorativní programy, mezi které patří především mediace, restorativní konference aj.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet akcí
Počet podpořených osob

Realizátor: PMS ČR, NNO

Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	v rámci běžné činnosti 100 000 Kč / dílčí rozvojová aktivita
Aktivita C.2.4	Navázat spolupráci s pracovními skupinami komunitního plánování za účelem propojení členů pracovních skupin a seznámení se s poskytovanými službami a možnostmi spolupráce v případě obětí z jejich cílových skupin (osob s duševním onemocněním, seniorů apod.)
<p>Oběťmi trestné činnosti se nezřídka stávají také osoby, které jsou cílovými skupinami pracovních skupin komunitního plánování (např. skupin Občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi, Seniori aj.). Při poskytování služeb těmto obětem je pro členy Týmu pro oběti žádoucí disponovat informacemi o dostupnosti návazných možností podpory a služeb, podmínkách jejich poskytování apod. Možností je také oslovit jednotlivé poskytovatele služeb.</p>	
Ukazatel:	Seznámení Týmu pro oběti se službami poskytovanými cílovým skupinám, případné navázání spolupráce
Realizátor:	Tým pro oběti
Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO/MMO
Předpokládané náklady:	v rámci běžné činnosti
Aktivita C.2.5	Zachovat stávající speciální výslechové místnosti. Pokračovat v modernizaci speciálních výslechových místností
<p>Cílem aktivity je zachovat stávající speciální výslechové místnosti (SVM). V budoucnosti je vhodné mít v Ostravě k dispozici SVM vybavenou audiovizuální technikou, především pro práci se zvláště zranitelnými oběťmi.</p>	
Ukazatel:	Stávající/nové SVM
Realizátor:	PČR
Termín:	dle zdrojů
Zdroje:	státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady:	bude vyčísleno na základě nalezení vhodného místa a návrhu konkrétních projektů

Opatření C.3

Podporovat dostupnost krizového bydlení pro oběti domácího násilí

Oběti domácího násilí setrvávají v násilném vztahu často z důvodu bezvýhodné situace zejména spojené se zajištěním náhradního/nového bydlení. Jednoduše nemají od násilné osoby kam odejít, nedisponují finančními prostředky na pronájem bydlení, nedokáží v dané vypjaté situaci racionálně řešit. Cílem opatření je poskytnout obětem možnost odejít z násilného vztahu do bezpečného prostoru a začít svou situaci řešit.

Aktivita C.3.1 Podpořit zřízení krizového bydlení pro oběti domácího násilí

Účelem krizového bytu je poskytnout přechodné ubytování na dobu až 6 měsíců obětem domácího násilí, které se rozhodnou opustit násilnou osobu a nemají žádnou možnost ubytování. Krizový byt by mohl být poskytován v rámci projektu sociálního bydlení SMO, ale také v městských bytech spravovaných městskými obvody, v bytech pronajímaných NNO, v bytech soukromých pronajímatelů. Informace o potřebnosti krizových bytů na území SMO pro oběti domácího násilí bude diskutována s metodikem bydlení SMO s cílem ověřit a propagovat možnost zařazení krizových bytů pro oběti domácího násilí do projektu sociálního bydlení, navázání možné spolupráce v této oblasti s městskými obvody, NNO, zjištění jiných možností podpory tohoto cíle.

Ukazatel: Advokační aktivity k zajištění krizového bydlení pro oběti domácího násilí

Realizátor: Tým pro oběti

Termín: průběžně

Zdroje: SMO/MMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti
50 tis Kč/ náklady na vybavení

Aktivita C.3.2 Podpořit zřízení krizového lůžka pro oběť-seniora v domově pro seniory

Účelem krizového místa je zajištění potřebné péče o seniora v případech, kdy dojde k vykazání násilné osoby a o seniora závislého na péči jiné osoby (v tomto případě násilné osoby) se přechodně nemá kdo postarat. Využívat za tímto účelem „hostovské pokoje“. Krizové místo by mělo sloužit k zajištění péče o seniora po dobu několika dní, během kterých dojde k aktivizaci pomoci ze strany dalších příbuzných, služeb.

Ukazatel: Zřízené krizové místo

Realizátor: Tým pro oběti

Termín: průběžně

Zdroje: SMO/MMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Priorita D

Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy

Město Ostrava se zaměřuje na boj proti recidivě, na kontinuální práci s pachateli, na včasnou a koordinovanou resocializaci pachatelů a podporuje práci s osobou dopouštějící se násilí.

Přehled opatření Priorita D

Opatření D.1 Podporovat a rozvíjet programy práce s pachateli a osobami dopouštějícími se násilí, osobami jim blízkými. Podporovat zajištění kontinuální práce s pachateli

Aktivita D.1.1 Zajistit kontinuitu při práci s pachateli ve všech fázích trestního řízení

Aktivita D.1.2 Podporovat programy podpory práce s rodinami osob odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody

Aktivita D.1.3 Podporovat programy, projekty prevence a eliminace násilí v rodinách prostřednictvím práce s osobou, která se násilí dopouští, a osobami jí blízkými, tedy celým rodinným systémem

Opatření D.2 Podporovat programy a projekty zaměřené na prevenci recidivy pachatelů trestné činnosti

Aktivita D.2.1 Podporovat komplexní programy zaměřené na práci s pachateli, resocializační programy

Aktivita D.2.2 Podporovat mentoringové programy

Aktivita D.2.3 Podporovat projekty a programy zaměřené na zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti pachatelů, zvýšení kompetencí včetně funkční a digitální gramotnosti

Aktivita D.2.4 Podporovat projekty a programy zaměřené na svépomocné a volnočasové aktivity

Aktivita D.2.5 Podporovat aktivity zaměřené na řešení závislostí pachatelů

Aktivita D.2.6 Podporovat dostupnost bydlení pro pachatele, zejména osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody

Aktivita D.2.7 Podporovat ukládání a výkon alternativních trestů a odklony v trestním řízení

Opatření D.1

Podporovat a rozvíjet programy práce s pachateli a osobami se dopouštějícími se násilí, osobami jim blízkými. Podporovat zajištění kontinuální práce s pachateli

Práce s pachatelem (odsouzeným, propuštěným) je založena na aktivitách řady aktérů, především Vězeňské služby ČR a Probační a mediální služby ČR (PMS ČR), ale také na dalších orgánech veřejné správy (sociální pracovníci, zejména sociální kurátoři, úřady práce) a neziskových organizacích. Jako potřebná se ukazuje kvalitní a intenzivní spolupráce organizací pracujících s pachateli trestné činnosti na území města Ostravy, a to ve všech fázích trestního řízení a následně také před propuštěním z výkonu trestu.

V případech, kdy má trestná činnost za následek odsouzení pachatele k výkonu trestu odnětí svobody, dochází často k přetrhání jeho sociálních vazeb, zejména s rodinou. Pachatel ztrácí rodinné zázemí, je potlačena jeho rodičovská role a děti odsouzených se potýkají s negativními dopady věznění některého z rodičů (smutek, vnitřní konflikt, stigmatizace okolím aj.).

Pro efektivní prevenci a eliminaci násilí v blízkých vztazích je velmi důležité pracovat s celým rodinným systémem, tedy jak s osobami, vůči kterým je násilí namířeno, tak s osobami, které se násilím dopouští. Cílem těchto komplexních programů je zastavit násilí v rodině, pomoci jim překonat zkušenost s násilím, posílit zdravé vztahy a pomoci přetnout opakující se vzorce násilného chování, které se přenášejí do dalších generací. Programy směřují nejen k pojmenování nežádoucího jednání, ale také k pomoci při hledání a osvojení si společensky akceptovatelných a nezraňujících forem chování.

Aktivita D.1.1 Zajistit kontinuitu při práci s pachateli ve všech fázích trestního řízení

Kontinuální práce s pachatelem ve všech fázích trestního řízení (od přípravného řízení, během výkonu a po propuštění z VTOS) umožňuje řešit problémy obviněných i odsouzených v co největším předstihu, a tím předcházet následkům jejich nepříznivé situace.

Ukazatel: Počet aktivit zasahujících více fází trestního řízení (spolupráce, postup aj.)

Realizátor: pracovní skupina Pachatelé

Termín: průběžně

Zdroje: SMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Aktivita D.1.2 Podporovat programy podpory práce s rodinami osob odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody

Cílem aktivity je pomoci odsouzeným ve VTOS udržovat vztahy s jejich rodinnými příslušníky a osobami blízkými. Projekty mohou být realizovány jak ve věznici, tak mimo věznici, v rámci spolupráce NNO s jejich rodinnými příslušníky. Předmětem aktivit je zajišťování práce s rodinami odsouzených k VTOS s cílem snižovat nepříznivý dopad věznění některého z rodičů na děti, podporovat funkční vztahy a rodinné zázemí uvězněných osob před nástupem, během výkonu a po propuštění z VTOS.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet podpořených osob

Realizátor: NNO

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 200 000 Kč / rozvojový projekt

Aktivita D.1.3 Podporovat programy, projekty prevence a eliminace násilí v rodinách prostřednictvím práce s osobou, která se násilí dopouští, a osobami jí blízkými, tedy celým rodinným systémem

Cílem aktivity je podpora programů a projektů, které se zaměřují na práci s osobami, které se násilí dopouštějí, a celým rodinným systémem. Podporované programy a projekty by měly směřovat k osobám, které se násilí dopouští, a jejich rodinám, v nichž:

- dochází k násilí a v těchto rodinách žijí děti
- dochází k násilí vůči seniorům,
- dochází k partnerskému násilí bez přítomnosti dětí

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet zapojených osob/rodin

Realizátor: NNO

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: financování bez nákladů SMO

Opatření D.2

Podporovat programy a projekty zaměřené na prevenci recidivy pachatelů trestné činnosti

Při práci s odsouzeným je nutné vycházet z analýzy odsouzeného – jeho okolí, vnitřních i vnějších vlivů na jeho chování a jednání. Na základě analýzy jsou identifikovány příčiny jeho patologického jednání a navržen ucelený komplex vzájemně provázaných a koordinovaných aktivit pro stanovení programu zacházení a další péče. Tento komplex opatření a aktivit musí být nastaven ve všech fázích trestního řízení a také po propuštění, pravidelně vyhodnocován a případně aktualizován. Pachatel se po návratu z výkonu trestu, pokud mu není nabídnuta adekvátní pomoc, často dostává do situace, ve které se potýká s dluhy, ztrátou sociálních vazeb, nedokáže si vlastními silami zajistit potřebné bydlení, práci, obživu a základní životní potřeby. V důsledku popsaného se zvyšuje riziko návratu k trestné činnosti, dochází k recidivě. Pro integraci propuštěných osob do běžného samostatného života je nezbytné věnovat se celému komplexu problémů a zabezpečovat potřebné návazné služby, provázet propuštěného a nabízet mu podporu v rizikových situacích. Dlouhodobě nutná se ukazuje potřeba podpory ukládání alternativních trestů a odklonů v trestním řízení.

Aktivita D.2.1 Podporovat komplexní programy zaměřené na práci s pachateli, resocializační programy

Cílem aktivity je snížení recidivy pachatelů trestné činnosti prostřednictvím realizace projektů a programů, v rámci kterých jsou poskytovány komplexní služby pachatelům trestné činnosti mířící do oblastí podpory v nalezení a udržení zaměstnání, zvýšení zaměstnatelnosti, podpory v oblasti bydlení, psychosociální pomoci, dluhového poradenství, zdravých sociálních vztahů a zdraví, seberealizace, udržení abstinence či řešení problémového užívání návykových látek apod.

Ukazatel: Počet realizovaných programů
Počet podpořených osob

Realizátor: NNO, PMS ČR, věznice

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady:	513 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
Aktivita D.2.2	Podporovat mentoringové programy
<p>Aktivita míří do oblasti podpory pachatelů trestné činnosti prostřednictvím mentora, který působí pod vedením organizace pracující s pachateli. K navázání spolupráce mezi NNO a pachatelem by mělo ideálně dojít ještě v průběhu VTOS. Úkolem mentora je provázet pachatele trestné činnosti, kteří se potýkají s vícero rizikovými faktory, ideálně od momentu jejich propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, v průběhu snahy zařadit se do běžného života (při vyřizování sociálních dávek, doprovod k poskytovatelům sociálních služeb, PMS ČR, při vyhledávání zaměstnání, podpora při nástupu do zaměstnání, motivace apod.). Mentor by měl sám mít osobní zkušenost s danou životní situací.</p>	
Ukazatel:	Počet realizovaných programů Počet podpořených osob
Realizátor:	NNO, věznice
Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	100 000 Kč / dílčí rozvojová aktivita
Aktivita D.2.3	Podporovat projekty a programy zaměřené na zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti pachatelů, zvýšení kompetencí včetně funkční a digitální gramotnosti
<p>Podpora projektů a programů, které si kladou za cíl rozvíjet kompetence a zvyšování kvalifikace pachatelů (osob ve výkonu trestu a po propuštění z výkonu trestu) a také podpora programů a projektů aktivní politiky zaměstnanosti mířících do oblasti podporovaných pracovních míst. Tyto projekty mohou být vzájemně provázány a doplněny o další dílčí aktivity směřující k odbourání bariér znesnadňujících vstup na trh práce (psychosociální poradenství, dluhové poradenství, rozvoj digitální gramotnosti aj.). Příkladem těchto programů a projektů mohou být např. tyto aktivity a jejich kombinace: poradenství a nácviky k nalezení zaměstnání, cvičné dílny, sociální podnikání, tréninková pracovní místa, různé formy podporovaného zaměstnání prostřednictvím mzdového příspěvku, akreditované rekvalifikace, uznávání kvalifikace apod.</p>	
Ukazatel:	Počet realizovaných programů/projektů Počet podpořených osob
Realizátor:	NNO, ÚP ČR, věznice
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	540 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
Aktivita D.2.4	Podporovat projekty a programy zaměřené na svépomocné a volnočasové aktivity
<p>Programy a projekty zaměřené na svépomocné a volnočasové aktivity mohou mít významný vliv na zvýšení a udržení motivace pachatelů k životní změně, prevenci recidivy. Cílem aktivity je podporovat a rozvíjet nízkoprahové (dostupné) volnočasové aktivity a také rozvíjet a podporovat svépomocné skupiny.</p>	
Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet zapojených osob
Realizátor:	NNO, věznice

Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	50 000 Kč / zajištění stávajících aktivit 100 000 Kč / dílčí rozvojová aktivita
Aktivita D.2.5 Podporovat aktivity zaměřené na řešení závislostí pachatelů	
Práce s osobami závislými na návykových látkách nebo ohroženými touto závislostí ve VTOS i na svobodě, spolupráce mezi věznicemi a adiktologickými službami, podpora vzniku a rozvoj služby a aktivit se sníženým prahem pro zvláště zranitelné a ohrožené osoby se závislostním chováním: kontaktní centrum se sníženým prahem.	
Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet zapojených osob
Realizátor:	NNO, věznice
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	100 000 Kč / dílčí rozvojová aktivita
Aktivita D.2.6 Podporovat dostupnost bydlení pro pachatele, zejména osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody	
Cílem aktivity je prosazování zvýšení dostupnosti bydlení pro pachatele, zejména osoby propuštěné z VTOS prostřednictvím dostupnosti pobytových sociálních služeb (zejména pro osoby závislé na návykových látkách), podpory sociálního bydlení pro tuto cílovou skupinu, podpory dostupnosti krizových bytů a startovacích bytů či jiného typu přechodného bydlení.	
Ukazatel:	Advokační aktivity v oblasti dostupného bydlení Počet stávajících/nově zřízených ubytovacích míst
Realizátor:	pracovní skupina Pachatelé
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO
Předpokládané náklady:	v rámci běžných činností
Aktivita D.2.7 Podporovat ukládání a výkon alternativních trestů a odklony v trestním řízení	
Cílem aktivity je podporovat ukládání alternativních trestů a odklonů v trestním řízení (především zvýšení informovanosti soudů a pachatelů o možnosti jejich ukládání) a podporovat výkon alternativních trestů.	
Ukazatel:	Počet alternativních trestů (především trestu obecně prospěšných prací) Počet odklonů v trestním řízení
Realizátor:	PMS ČR
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, EU

Předpokládané náklady: 312 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Priorita E

Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce s rizikovými komunitami

Město Ostrava uplatňuje komplexní a koordinovaný přístup k řešení kriminality v rizikových lokalitách založený na partnerské spolupráci odpovědných subjektů a zástupců/obyvatel lokalit, přičemž se zaměřuje nejen na projevy, ale i příčiny problémů. Zohledňuje přitom specifické potřeby a problémy osob žijících v těchto lokalitách. Věnuje se prevenci ve vztahu k rizikovým komunitám.

Přehled opatření Priorita E

Opatření E.1	Preventivně působit proti negativním jevům s vyšším výskytem v rizikových lokalitách (např. lichva, domácí násilí, závislosti aj.)
Aktivita E.1.1	Pokračovat v realizaci projektu Asistent prevence kriminality a dalších programů policejní asistence
Aktivita E.1.2	Pokračovat v realizaci a podporovat zavádění projektu Domovník-preventista
Aktivita E.1.3	Podporovat činnost multidisciplinárních týmů v sociálně rizikových lokalitách Místo pro dialog a podporovat spolupráci aktérů, zejména zapojení policie při řešení problematiky za účelem koordinované spolupráce
Aktivita E.1.4	Podporovat komunitní práci a komunitní akce s cílem aktivizace občanů v rizikových lokalitách k řešení problémů
Aktivita E.1.5	Podporovat preventivní programy zaměřené na prevenci zadlužení, funkční gramotnost, boj proti lichvě, k tématům prevence rizikových jevů včetně prevence užívání návykových látek v rizikových lokalitách
Opatření E.2	Preventivně působit proti rizikovému chování dětí a mládeže v rizikových lokalitách. Pracovat s dětmi a mládeží
Aktivita E.2.1	Podporovat programy/besedy pro děti, které propojují zábavné a vzdělávací osvětové činnosti v rizikových lokalitách
Aktivita E.2.2	Zajistit dostupnost volnočasových aktivit pro děti. Podporovat programy zaměřené na rozvoj, motivaci dětí a předávání pozitivních vzorů v rizikových lokalitách
Opatření E.3	Pracovat s rizikovými komunitami, snižovat rizika spojená s extremismem a předsudečnou nenávistí, anticiganismem a eliminovat společenské napětí, které vyvolávají. Podporovat soužití majority a minority, rozvíjet interkulturní kompetence
Aktivita E.3.1	Podporovat preventivní programy zaměřené na prevenci kriminality rizikových komunit (cizinci, sexuální pracovníci/ice, osoby bez domova aj.)
Aktivita E.3.2	Zajistit a podporovat preventivní programy zaměřené na téma předsudečného násilí, stereotypů, hate crime (zločiny z nenávisti) a hate speech (nenávistné projevy) apod. vůči

	rizikovým komunitám a dále xenofobie, rasismu a stereotypů vůči Romům, bojovat proti anticiganismu
Aktivita E.3.3	Zachovat a aktualizovat Plán postupu v případě mimořádných událostí
Aktivita E.3.4	Zajistit a podporovat programy zacílené na sblížení majority a minority nenásilnou formou. Hledat nové způsoby oslovení minority i majority
Aktivita E.3.5	Podporovat vzdělávací aktivity v oblasti interkulturních kompetencí

Opatření E.1

Preventivně působit proti negativním jevům s vyšším výskytem v rizikových lokalitách (např. lichva, domácí násilí, závislosti aj.)

Vzhledem ke komplexnosti a hloubce problémů, které rizikové lokality tíží, je i v prevenci kriminality nutné uplatňovat komplexní přístup a kombinovat opatření z více oblastí, prevenci s represí.

Zároveň je potřebné do řešení problémů rizikových lokalit (sociálně vyloučených lokalit, ubytoven) zapojit také samotné obyvatele, podporovat akce, které vzejdou z komunity, z jejich potřeb. Zkušenosti ukazují, že je potřeba podporovat zapojení obyvatel rizikových lokalit do realizace takových projektů nejen jako cílové skupiny, ale i jako aktéry.

Ministerstvo vnitra dlouhodobě podporuje programy prevence kriminality a extremismu, jejichž cílem je zlepšovat veřejný pořádek a bezpečnost v rizikových lokalitách zejména nerepresivními prostředky a eliminovat rizikové jevy v lokalitách. Patří mezi ně projekty Asistent prevence kriminality, Domovník-preventista, romský mentoring, zaměřené na kriminalitu a kriminálně rizikové jevy v SVL, dále např. zaměřené na práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami, hazardní hraní, drogovou problematiku apod. Projekty Asistent prevence kriminality, Domovník-preventista jsou realizovány také v Ostravě a jejich výsledky byly ze strany městských obvodů vnímány výrazně pozitivně. Městské obvody mají zájem o jejich další realizaci a posílení jejich kapacit.

Aktivita E.1.1 Pokračovat v realizaci projektu Asistent prevence kriminality a dalších programů policejní asistence

Projekt Asistent prevence kriminality (APK) je realizován MPO a na základě zkušenosti z předchozích let, zájmu městských obvodů o realizaci projektu a jeho pozitivní hodnocení ve vztahu k prevenci kriminality, je potřeba jej zachovat, posílit počet pracovníků a dále rozvíjet. Projekt musí být realizován v souladu s Metodikou výběru, přípravy a činnosti asistentů prevence kriminality včetně zajištění adekvátní přípravy.

Podpora směřuje k realizaci také dalších programů policejní asistence, které napomohou eliminaci kriminality a sociálně patologických jevů v rizikových lokalitách.

Ukazatel:
Počet programů/projektů
Počet asistentů prevence kriminality
Počet řešených událostí
Počet bezpečnostních opatření
Počet pochůzek

Realizátor: MPO, MMO, NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 378 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita E.1.2 Pokračovat v realizaci a podporovat zavádění projektu Domovník-preventista

Aktivně nabízet a propagovat, informovat o možnostech podpory, šířit dobrou praxi z již realizovaného projektu Domovník-preventista v městském obvodu Mariánské Hory a Hulváky a motivovat tak další městské obvody k realizaci projektu Domovník-preventista.

Ukazatel: Počet domovníků-preventistů
Počet zapojených městských obvodů, ve kterých domovník-preventista působí

Realizátor: MMO, MOB

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, EU

Předpokládané náklady: v rámci běžných činností
101 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita E.1.3 Podporovat činnost multidisciplinárních týmů v sociálně rizikových lokalitách Místo pro dialog a podporovat spolupráci aktérů, zejména zapojení policie při řešení problematiky za účelem koordinované spolupráce

Na území Ostravy působí 7 multidisciplinárních týmů (MdT) v 6 městských obvodech. Multidisciplinární týmy sdružují aktéry z řad státních, obecních i neziskových institucí/organizací působících v SVL, kteří usilují o zvýšení vzájemné informovanosti, propojení realizovaných činností, společné pojmenování problémů a nalézání společné cesty k jejich řešení.

Nedílnou součástí činnosti MdT by měl být přenos informací o potřebách obyvatel SVL směrem ke kompetentním institucím.

Ukazatel: Počet setkání MdT
Počet řešených problémů v návaznosti na činnost MdT
Počet setkání v návaznosti na činnost MdT

Realizátor: MMO, MdT

Termín: průběžně

Zdroje: SMO

Předpokládané náklady: v rámci běžných činností

Aktivita E.1.4 Podporovat komunitní práci a komunitní akce s cílem aktivizace občanů v rizikových lokalitách k řešení problémů

V řadě sociálně vyloučených lokalit Ostravy se v průběhu posledních let daří uplatňovat principy komunitní práce, která vede ke zvyšování kompetencí obyvatel lokality při řešení problémů a podporuje aktivní zapojení obyvatel SVL do realizace aktivit nejen jako cílové skupiny, ale i jako aktérů.

Aktivita směřuje do oblastí její další podpory a rozvoje a také do oblastí možného zavedení principů komunitní práce na ubytovnách, které dlouhodobě obývají sociálně vyloučení občané a vyrůstají v nich děti.

Ukazatel: Počet programů, projektů
Počet lokalit, ve kterých je realizována komunitní práce
Počet realizovaných komunitních akcí
Počet setkání aktivních skupin

Realizátor:	NNO
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	270 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
Aktivita E.1.5	Podporovat preventivní programy zaměřené na prevenci zadlužení, funkční gramotnost, boj proti lichvě, k tématům prevence rizikových jevů včetně prevence užívání návykových látek v rizikových lokalitách
Podpora a rozšíření programů, které směřují k prevenci zadlužení a dalších kriminálně rizikových jevů.	
Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet účastníků programů
Realizátor:	NNO
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	165 000 Kč / zajištění stávajících aktivit 200 000 Kč / 2 dílčí rozvojové aktivity

Opatření E.2

Preventivně působit proti rizikovému chování dětí a mládeže v rizikových lokalitách. Pracovat s dětmi a mládeží

Mezi obzvláště ohrožené skupiny patří děti a mládež vyrůstající v rizikových lokalitách a na ubytovnách. Je nutné pozornost zaměřit jejich směrem, usilovat o vytváření bezpečného a pozitivního prostředí, pozitivní ovlivňování hodnotových měřítek a rovněž o prevenci různých forem násilí a dalších sociálně patologických jevů nebo rizikových jevů. Motivovat je, budovat jejich sebevědomí a otevírat cesty k lepší budoucnosti.

Důležitá se ukazuje prevence rizikového chování dětí a mládeže prostřednictvím zajištění dostatečné nabídky kvalitního trávení volného času, propojování vzdělávacích a zábavných činností. Jak ukázala doba pandemie covid-19, je potřebné zajistit zejména terénní formu aktivit.

Aktivita E.2.1 Podporovat programy/besedy pro děti, které propojují zábavné a vzdělávací osvětové činnosti v rizikových lokalitách

Podpora realizace programů/besed zaměřených na aktuální témata z oblasti kriminality (viz G.1) a jejich propojování se zábavnými aktivitami, využívání prvků zážitkové pedagogiky. Propojení obou aktivit zvyšuje zájem dětí o účast v programu.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet účastníků programů

Realizátor: NNO, příspěvkové organizace

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 225 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita E.2.2 Zajistit dostupnost volnočasových aktivit pro děti. Podporovat programy zaměřené na rozvoj, motivaci dětí a předávání pozitivních vzorů v rizikových lokalitách

Aktivita směřuje k zajištění dostupnosti nízkoprahových aktivit a služeb (aktivity v prostorách NZDM, otevřené kluby, jednotlivé aktivity) a do podpory a rozšiřování terénní formy služeb pro děti žijící v rizikových lokalitách. Terénní aktivity směřují k širšímu spektru dětí, které se prostřednictvím účasti na aktivitách realizovaných v terénu mohou navázat na službu, její pracovníky, a motivaci dětí k využití ambulantní formy služby. Aktivity mají být dostupné co nejširšímu spektru dětí místně i finančně (bezplatně).

Aktivita dále směřuje ke zlepšení sociálních dovedností dětí, osvojování si znalostí potřebných k úspěšnému vstupu do školy a během školní docházky, posílení sebevědomí dětí, budování vlastní identity, představení úspěšných Romů, seznamování s romskou kulturou, učení se romskému jazyku apod. Cílem aktivity je prostřednictvím uvedených činností předcházet nežádoucím patologickým jevům.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet podpořených osob

Realizátor: NNO, MPO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 1 341 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Opatření E.3

Pracovat s rizikovými komunitami, snižovat rizika spojená s extremismem a předsudečnou nenávistí, anticiganismem a eliminovat společenské napětí, které vyvolávají. Podporovat soužití majority a minority, rozvíjet interkulturní kompetence

Za rizikové komunity považujeme takové, které vedou rizikový způsob života, bývají označovány jako problémové a zároveň patří mezi velmi zranitelné skupiny osob. Řadíme mezi ně například uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby pracující v sexbyznysu. Dalšími rizikovými skupinami osob jsou ty, u nichž existuje zvýšené riziko vyplývající z jejich postavení, ve kterém se nacházejí, nebo z příslušnosti k určité skupině osob (například cizinci, LGBTQ+ aj.). Vůči těmto osobám může být a bývá zaměřeno předsudečné násilí, potýkají se s projevy xenofobie, bývají cíli hate crime (zločiny z nenávisti), hate speech (nenávistné projevy) apod.

Prostředí rizikových lokalit se vyznačuje vyšším rizikem vzniku radikálních až extremistických nálad, rasismu, xenofobie a s tím spojených verbálních či dokonce fyzických útoků, demonstrací, nepokojů apod. Taková radikalizace hrozí na obou stranách, jak v majoritní populaci, tak i mezi minoritou žijící v rizikových lokalitách.

Mezi rizikové faktory, které ztěžují práci s rizikovými komunitami, patří nízké povědomí o menšinových specifikách, nevhodná komunikace, předsudky a vzájemná nedůvěra, jazyková bariéra apod.

Je potřeba zaměřit svou pozornost k hledání možných způsobů zmírnění napětí mezi majoritou a minoritou a k hledání zajímavých, nenásilných aktivit, jak majoritu a minoritu sblížovat. Vyhledávat příklady dobré praxe v oblasti programů zacílených na společné aktivity a podporovat jejich realizaci ve městě. Rozvíjet interkulturní kompetence, znalosti v oblasti menšinových specifik a problematiky násilí z nenávisti apod.

Aktivita E.3.1 Podporovat preventivní programy zaměřené na prevenci kriminality rizikových komunit (cizinci, sexuální pracovníci/ice, osoby bez domova aj.)

Aktivita směřuje k podpoře preventivních programů určených pro rizikové komunity, které se často stávají oběťmi trestné činnosti a zároveň pachatelů.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet podpořených osob

Realizátor: NNO

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 200 000 Kč / rozvojový projekt

Aktivita E.3.2 Zajistit a podporovat preventivní programy zaměřené na téma předsudečného násilí, stereotypů, hate crime (zločiny z nenávisti) a hate speech (nenávistné projevy) apod. vůči rizikovým komunitám a dále xenofobie, rasismu a stereotypů vůči Romům, bojovat proti anticiganismu

Cílem aktivity je podporovat programy, které pracují se stereotypním nahlížením vůči výše uvedeným rizikovým komunitám, majority vůči Romům a Romů vůči majoritě, zaměřené na téma xenofobie a rasismu, boj proti anticiganismu.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet realizovaných akcí
Počet podpořených osob

Realizátor: NNO

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: v rámci běžných činností
není možné vyčíslit

Aktivita E.3.3 Zachovat a aktualizovat Plán postupu v případě mimořádných událostí

Plán postupu upravuje vzájemnou spolupráci aktérů, kteří se podílejí na řešení mimořádných událostí souvisejících s eskalací napětí v rizikových lokalitách. Je potřeba ho aktualizovat a přizpůsobit aktuální situaci.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Aktualizovaný Plán postupu

Realizátor: MMO

Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO, EU
Předpokládané náklady:	v rámci běžných činností 200 000 Kč / rozvojový projekt
Aktivita E.3.4	Zajistit a podporovat programy zacílené na sblížení majority a minority nenásilnou formou. Hledat nové způsoby oslovení minority i majority
<p>Aktivita směřuje k podpoře činností zaměřených na snižování napětí mezi majoritou a minoritou, vzájemné sblížení. Činnosti mohou mít podobu například volnočasových aktivit pro děti i dospělé, pro rodiny, kulturních akcí (např. PLATO Ostrava, p. o.), prezentace romské kultury apod. Vyhledávání příkladů dobré praxe v oblasti programů zacílených na společné nenásilné aktivity a podporovat jejich realizaci ve městě.</p>	
Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet realizovaných akcí Počet podpořených osob
Realizátor:	NNO, MOB, MPO
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet, KÚ, EU
Předpokládané náklady:	95 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
Aktivita E.3.5	Podporovat vzdělávací aktivity v oblasti interkulturních kompetencí
<p>Rozvíjet interkulturní kompetence osob pracujících s menšinami (učitelé, policisté, strážníci, pracovníci MMO, sociální pracovníci a další), jejich znalosti v oblasti menšinových specifik, problematice násilí z nenávisti apod.</p>	
Ukazatel:	Počet zajištěných vzdělávacích aktivit Počet podpořených osob
Realizátor:	MMO
Termín:	od 2023 průběžně
Zdroje:	SMO
Předpokládané náklady:	40 000 Kč / zajištění 2 seminářů / rozvojová aktivita

Priorita F

Situační prevence kriminality

Město Ostrava rozvíjí a podporuje situační prevenci kriminality, posiluje odolnost míst proti trestné činnosti, přitom podporuje a implementuje nové přístupy a technologie.

Přehled opatření Priorita F

Opatření F.1 Rozvíjet situační prevenci kriminality, posilovat odolnost míst proti trestné činnosti a jiným deliktům

Aktivita F.1.1 Efektivně rozvíjet využívání městského kamerového a dohlížecího systému za účelem zvyšování bezpečnosti a prevence kriminality

Aktivita F.1.2 Identifikovat a vyhodnocovat bezpečnostně riziková místa. Realizovat opatření

Aktivita F.1.3 Podporovat využívání technických norem prevence kriminality řady ČSN 14383

Aktivita F.1.4 Podporovat komplexní projekty situační prevence (Bezpečná země, Bezpečná lokalita, Bezpečné bydlení) a také dílčí opatření situační prevence

Aktivita F.1.5 Podporovat výstavbu a provoz otevřených hřišť

Opatření F.2 Realizovat aktivity situační prevence zaměřené na prevenci majetkové kriminality

Aktivita F.2.1 Zajistit pokračování aktivity forenzního identifikačního značení jako efektivního zabezpečení proti krádežím, přístupu do REFIZ

Aktivita F.2.2 Podporovat realizaci aktivit zaměřených na ochranu osob a majetku a vyhledávat další možné aktivity

Opatření F.1

Rozvíjet situační prevenci kriminality, posilovat odolnost míst proti trestné činnosti a jiným deliktům

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Při prevenci kriminality je potřeba zaměřit svou pozornost na potenciální oběť, pachatele a také místa, která jsou vnímána jako riziková.

Situační kriminogenní podmínky lze prostřednictvím opatření organizační, režimové, fyzické a technické povahy minimalizovat. K tomu situační prevence využívá kromě standardních opatření (kamerové monitorovací systémy, fotopasti, technická opatření, jako jsou bezpečnostní dveře či mříže ve společných částech domu apod.) také nové technologie (např. ochrana předmětů značením syntetickou DNA, vyvíjení stále dokonalejších analytických a prediktivních softwarů, nástrojů pro efektivnější řízení a koordinaci činnosti relevantních subjektů, pro rychlejší a účinnější výkon jejich činností atd.).

Bezpečněji se lidé cítí tam, kde jsou využita opatření situační prevence – instalován kamerový systém, dostatečné osvětlení, upravené prostranství. Proto je potřeba dbát na uspořádání prostředí na základě architektonického plánování a následnou úpravu prostředí města s ohledem na doporučení odborníků a na

základě výzkumu pocitu bezpečí.

Město Ostrava podporuje provoz otevřených hřišť a sportovišť, která jsou v určené dny a hodiny volně přístupná veřejnosti. Na těchto hřištích působí správci, kteří půjčují sportovní pomůcky, mohou spoluorganizovat sportovní aktivity a dohlížejí na udržování pořádku. Právě přítomnost správce zvyšuje pocit bezpečí osob, které hřiště navštěvují. V případě otevřených hřišť a sportovišť se ukazuje jako potřebné podpořit jejich další provoz.

Aktivita F.1.1 Efektivně rozvíjet využívání městského kamerového a dohlížecího systému (MKDS) za účelem zvyšování bezpečnosti a prevence kriminality

Aktivita je zaměřena na provedení přehledu stávajícího městského kamerového a dohlížecího systému (MKDS) v Ostravě, jak z technického a technologického pohledu, tak z pohledu funkcionalit a věcného využití, využívání moderních analytických softwarů a funkcí MKDS a na propojení MKDS se systémy Policie ČR.

Na základě výsledků přehledu zpracovat koncepci rozvoje MKDS, zaměřit se na kvalitu výstupů, minimální technické parametry, propojení MKDS se systémy Policie ČR, na jakou kriminalitu je využívat apod. Rozvoj kamerového systému by měl vycházet z identifikace a vyhodnocování rizikových míst.

Cílem aktivity je zajistit provoz městského kamerového dohlížecího systému včetně jeho modernizace.

Ukazatel: Počet programů/projektů (modernizace)
Realizované aktivity
Zpracovaná koncepce/studie

Realizátor: MMO, MPO, pracovní skupina Situační prevence

Termín: průběžně, v návaznosti na MV ČR

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti
60 000 Kč/ zajištění stávajících aktivit

Aktivita F.1.2 Identifikovat a vyhodnocovat bezpečnostně riziková místa. Realizovat opatření

Identifikovat a vyhodnocovat bezpečnostně riziková místa na základě podnětů občanů, policíí, map pocitu bezpečí, viktimologického šetření a dostupných dat o skutečném nápadu trestné činnosti. Za využití Metodiky identifikace a hodnocení bezpečnostně rizikových lokalit ve městě zvážit zavedení odpovídajícího opatření situační prevence, např. úpravy zeleně, odpovídající osvětlení, úklid prostranství, zavedení kamerového systému, režimová opatření apod.

Ukazatel: Zpracovaný a vyhodnocený průzkum pocitu bezpečí minimálně 2x za sledované období
Zpracovaná dostupná data o trestné činnosti a přestupcích 1x ročně
Aplikace Metodiky identifikace a hodnocení bezpečnostně rizikových míst
Realizovaná opatření

Realizátor: pracovní skupina Situační prevence

Termín: průběžně, v návaznosti na MV ČR

Zdroje: SMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Aktivita F.1.3 Podporovat využívání technických norem prevence kriminality řady ČSN 14383	
<p>Při plánování městské výstavby (zejména míst, která se vyznačují velkým pohybem osob, anonymitou prostředí, nepřehledností apod.) podporovat využití technických norem v oblasti prevence kriminality řady ČSN 14383 Plánování městské výstavby a navrhování budov. Podporovat výstavbu na základě principů „security by design“ (parametry výstavby již předem promyšleny a vybudovány/zabudovány preventivně se zaměřením na bezpečnost a ochranu).</p> <p>Šíření dobré praxe se stávající normou ohledně zabezpečení škol ŠN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení.</p>	
Ukazatel:	Advokační aktivity ve vztahu k technickým normám
Realizátor:	pracovní skupina Situační prevence
Termín:	průběžně, v návaznosti na MV ČR
Zdroje:	SMO
Předpokládané náklady:	v rámci běžné činnosti
Aktivita F.1.4 Podporovat komplexní projekty situační prevence (Bezpečná země, Bezpečná lokalita, Bezpečné bydlení) a také dílčí opatření situační prevence	
<p>Podporovat zavádění a rozvoj komplexních projektů zaměřených na situační prevenci, např. typu Bezpečná země, Bezpečná lokalita, Bezpečné bydlení. Podporovat taková opatření situační prevence, která posilují odolnost veřejných prostranství či budov proti trestné činnosti a jiným deliktům (úprava zeleně, osvětlení, režimová opatření apod.).</p>	
Ukazatel:	Počet realizovaných programů/projektů/opatření
Realizátor:	MMO
Termín:	průběžně, v návaznosti na MV ČR
Zdroje:	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady:	v rámci běžné činnosti 60 000 Kč/ zajištění stávajících aktivit
Aktivita F.1.5 Podporovat výstavbu a provoz otevřených hřišť	
<p>Otevřená hřiště, na jejichž provoz dohlíží správci, jsou ze strany veřejnosti vnímána jako bezpečný prostor pro trávení volného samotnými dětmi i rodiči s dětmi nebo dospělými.</p>	
Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet provozovaných hřišť Počet nových otevřených hřišť Počet hodin přítomnosti správců Průměrná denní návštěvnost
Realizátor:	MMO, MOb
Termín:	průběžně

Zdroje:	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady:	3 280 000 Kč / zajištění stávajících aktivit 320 000 Kč / 4 dílčí rozvojové aktivity

Opatření F.2

Realizovat aktivity situační prevence zaměřené na prevenci majetkové kriminality

Situační prevence v sobě zahrnuje také opatření prevence majetkové kriminality, opatření vedoucí k ochraně osob a majetku v domácím prostředí. Mezi dlouhodobě realizovaná opatření prevence majetkové kriminality patří forenzní značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek, které vede k odrazení potenciálního zloděje a také k možnosti ztotožnění odcizeného předmětu v systému REFIZ. Dalšími takovými opatřeními realizovanými MPO, která chrání obzvláště zranitelné seniory či handicapované osoby v jejich domácím prostředí, jsou Senior linka, montáže dveřních kukátek a řetízků. Tyto osoby se stávají cílem prodejců zboží a služeb, ale i tzv. tipařů vydávajících se za montéry nebo jiné pracovníky provádějící odečty energií apod.

Senior linka je zařízení, které je montováno osaměle žijícím seniorům nad 65 let a osobám s vážným zdravotním hendikepem. Jedná se o bezpečnostní zařízení, které umožňuje ohlásit pohyb podezřelé osoby v obydlí uživatele nebo bezprostřední ohrožení života či zdraví. Služba je poskytována bezplatně (uživatel si pouze zakupuje každoročně kredit na SIM). Součástí využívání Senior linky je pravidelná návštěva jejího uživatele strážníkem MPO, který ověřuje funkčnost zařízení. V současnosti poptávka po tomto bezpečnostním zařízení převyšuje nabídku. Na žádost seniorů starších 65 let a osob s vážným zdravotním hendikepem MPO zdarma instaluje panoramatické kukátko a bezpečnostní řetízek na vstupní dveře bytu či rodinného domu. Při instalaci strážník uživatele informuje o bezpečném chování doma a upozorní ho na možná rizika spojená s návštěvami cizích osob. V současnosti nedisponujeme informacemi o využívání již v minulosti nainstalovaných uvedených bezpečnostních prvků ve městě Ostravě a je tedy potřeba ověřit, zda jsou tyto prvky využívány a případně opakovaně se seniory o bezpečném chování v domácím prostředí hovořit.

Aktivita F.2.1 Zajistit pokračování aktivity forenzního identifikačního značení jako efektivního zabezpečení proti krádežím, přístupu do REFIZ

Forenzní identifikační značení (FIZ) se využívá ke značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek. Všechny takto označené předměty jsou vedeny v databázi Městské policie Ostrava. Na značený předmět upozorní zloděje nálepka, kterou poskytnou strážníci MPO majiteli. Zcizené jízdní prostředky a kompenzační pomůcky se evidují národním registru forenzního identifikačního značení (REFIZ), což umožňuje dohledání odcizeného předmětu po celé České republice.

Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet označených předmětů
Realizátor:	MPO
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady:	5 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita F.2.2 Podporovat realizaci aktivit zaměřených na ochranu osob a majetku a vyhledávat další možné aktivity

Cílem aktivity je pokračovat v realizaci projektů Senior linka, montáže panoramatických kukátek a bezpečnostních řetízků do domácností seniorů a osob s handicapem.

V případě Senior linek, po nichž poptávka překračuje aktuální možnosti MPO, zvážit možnosti rozšíření projektu – zabezpečení více osob (v současnosti je provozováno cca 530 linek).

V případě montáže panoramatických kukátek a bezpečnostních řetízků zvážit možnost ověření využívání již dříve instalovaných prvků a v závislosti na zjištění zvážit realizaci aktivity zaměřené na důležitost ochrany v domácím prostředí.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet zprovozněných Senior linek
Počet instalovaných panoramatických kukátek a bezpečnostních řetízků
Počet nových aktivit

Realizátor: MPO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti
200 000 Kč / rozvojový projekt

Priorita G

Kriminalita páchaná dětmi a na dětech

Město Ostrava monitoruje rizikové chování a negativní jevy, se kterými se děti a mládež potýkají. Za účelem podchycení problémů a ochrany dětí realizuje potřebná opatření, podporuje preventivní programy a nízkoprahové volnočasové aktivity.

Přehled opatření Priorita G

Opatření G.1	Podporovat preventivní programy pro děti a mládež
Aktivita G.1.1	Podporovat programy specifické všeobecné primární prevence
Aktivita G.1.2	Podporovat a posílit programy specifické selektivní primární prevence – intervenční práce s třídními kolektivy
Aktivita G.1.3	Podporovat programy sekundární prevence
Aktivita G.1.4	Podporovat práci s rodiči rizikových dětí
Opatření G.2	Podporovat aktivní trávení volného času
Aktivita G.2.1	Podporovat nízkoprahové programy pro rizikové děti a mládež
Aktivita G.2.2	Podporovat otevřené kluby (mimo SVL, např. na sídlištích)
Opatření G.3	Podporovat vzájemnou informovanost a multidisciplinární spolupráci
Aktivita G.3.1	Podporovat sjednocení postupu v případě záškoláctví
Aktivita G.3.2	Vytvořit a distribuovat přehled kontaktů pro školy a školská zařízení v případě výskytu rizikových jevů
Aktivita G.3.3	Zachovat a provozovat stávající systém včasné intervence (SVI)
Aktivita G.3.4	Zachovat mezioborovou spolupráci (dle principů pilotního projektu SVI)

Opatření G.1

Podporovat preventivní programy pro děti a mládež

Všeobecná primární prevence je zaměřená na všechny žáky a studenty ve školách a školských zařízeních. Jedná se o aktivity, které mají za cíl předcházet či snížit výskyt rizikových projevů chování. Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 21291/2010-28 upravuje 22 typů rizikového chování (témata prevence): návykové látky, rizikové chování v dopravě, poruchy příjmu potravy, alkohol u dětí školního věku, syndrom týraného dítěte – CAN, školní šikanování, kyberšikana, homofobie, extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, vandalismus, záškoláctví, krádeže, tabák, krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí, netolismus, sebepoškozování, nová náboženská hnutí, rizikové sexuální chování, příslušnost k subkulturám, domácí násilí, hazardní hraní, dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních.

Cílem města Ostravy je podpora efektivních programů specifické primární prevence, které se věnují výše zmíněným rizikovým projevům chování a umí reagovat na aktuální trendy v této oblasti.

Poptávka škol po preventivních programech je vysoká a poskytovatelé preventivních programů v současnosti nedokáží tuto poptávku plně uspokojovat. Jako problematická se také jeví úhrada poplatku za účast dítěte v preventivním programu. Děti, jejichž rodiče odmítnou poplatek zaplatit, se programu neúčastní. Dlouhodobě se ukazuje nedostatek poskytovatelů programů primární prevence ve školách pro specifické skupiny dětí (děti ve speciálních školách se zrakovým, sluchovým a mentálním postižením a ve školách s výrazným zastoupením etnických menšin). Dopady programů nejsou vyhodnocovány dostačujícím způsobem.

Vzhledem ke vzrůstající tendenci nezdravého klimatu ve třídách, které má vliv na vyšší výskyt rizikových projevů chování, je potřeba se také zaměřit na podporu intervenční práce s třídními kolektivy, která kromě řešení konkrétních problémů napomáhá udržovat a vytvářet zdravé klima ve třídách.

Pro posílení účinnosti preventivních a intervenčních programů je vhodné působit nejen na děti a mládež, ale také na jejich okolí, především rodiče. Právě zapojení rodičů, zejména rizikových dětí, se i přes snahu poskytovatelů programů nedaří.

Sekundární prevence se dotýká dětí a mládeže, kteří jsou ohroženi nejen rizikovým chováním, ale i kriminální činností v podobě páchaní přestupků či trestných činů. Preventivní činnosti se v tomto případě snaží zmíněné jevy včas podchytit a zabránit jejich prohlubování. Pracovat na změně negativních vzorců chování, na posílení adaptace na normy společnosti, a především na přijetí zodpovědnosti za své rizikové či kriminální chování. Při práci s dětmi a mladistvými je kladen velký důraz na spolupráci celého rodinného systému. Vzhledem ke zvyšujícím se počtům klientů kurátorů pro děti mládež i probačních pracovníků a k závažnějším projevům rizikového chování, zvyšující se agresí či zneužívání návykových látek, je potřeba, aby byly služby sekundární prevence dostupnější.

Aktivita G.1.1 Podporovat programy specifické všeobecné primární prevence

Podpora programů specifické všeobecné primární prevence, které naplňují zásady efektivní všeobecné primární prevence. Podpora dostupnosti programů pro specifické skupiny dětí.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet účastníků programů
Počet podpořených tříd
Počet setkání v jednotlivých třídách
Počet programů pro specifické skupiny dětí
Implementace zásad efektivní specifické všeobecné primární prevence

Realizátor: MPO, Policie ČR, NNO, PPP, odborná pracoviště

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, MOb, státní rozpočet, KÚ

Předpokládané náklady: 1 944 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita G.1.2 Podporovat a posílit programy specifické selektivní primární prevence – intervenční práce s třídními kolektivy

Podpora intervenční práce s třídními kolektivy, které vykazují znaky rizikového chování (šikana, agrese, konflikty), nebo ve třídách, kde se nedaří nastavit pozitivní klima.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet nově vzniklých programů
Počet účastníků programů
Počet podpořených tříd
Počet setkání v jednotlivých třídách

Realizátor: NNO, PPP, odborná pracoviště

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 100 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita G.1.3 Podporovat programy sekundární prevence

Sekundární prevence se dotýká dětí a mládeže, kteří jsou ohroženi rizikovými projevy chování. Programy mohou vést ke změně negativních návyků, k rozvoji právního povědomí, odbourání rizikových vzorců chování, posilování a získávání nových dovedností a kompetencí mladistvých, které jsou potřebné pro fungování v běžném životě, např. jsou to kompetence pracovní, sociální, komunikační apod. Programy mohou mít například podobu probačních, resocializačních a terapeutických programů pro děti a mladistvé.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet účastníků programů

Realizátor: NNO, PMS ČR, PPP, odborná pracoviště

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 1 217 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita G.1.4 Podporovat práci s rodiči rizikových dětí

Cílem aktivity je vyhledávání příkladů dobré praxe k motivaci a zapojení rodičů, nástrojů pro práci s rodiči a dětmi v souladu se státní strategií prevence kriminality, jejich sdílení a inspirace jimi. Dalším cílem je získání podpory pro práci s rodiči / zákonnými zástupci a jejich motivaci pro zapojení se do řešení potřeb a problémů vlastních i svěřených dětí.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet podpůrných aktivit pro odborné pracovníky

Realizátor: pracovní skupina Děti a mládež

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: v rámci běžných činností
100 000 Kč / dílčí rozvojová aktivita

Opatření G.2

Podporovat aktivní trávení volného času

Aktivní trávení volného času dětí a mládeže je významnou preventivní aktivitou. Kvalitně strávený volný čas představuje jeden z nejdůležitějších zdrojů rozvoje.

Řada dětí nenavštěvuje žádné organizované aktivity (např. kroužky, sportovní kluby apod.), tráví volný čas „na ulici“ nebo „v zajetí“ virtuálního světa. Virtuální svět umožňuje dítěti cítit se spokojeně, být úspěšný. Mezi důvody může patřit jejich nevyhraněný zájem o konkrétní aktivitu, nízká nabídka aktivit, které nevyžadují po dítěti dosažení výkonu, ale také další bariéry (potřeba aktivní role rodiče při přihlášení, finanční náročnost apod.).

Možností, kde děti a mládež tráví svůj volný čas, jsou **otevřené kluby a nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM)**. Jejich princip spočívá v možnosti kdykoliv v otevírací dobu, bezplatně a anonymně takové zařízení navštívit, zapojit se do organizované aktivity či strávit čas volnými aktivitami (fotbálek, ping-pong, četba atd.). Poptávka po „neorganizovaných“ aktivitách pro děti a mládež je vysoká. Otevřené kluby a NZDM je potřebné provozovat zejména v místech s vyšší koncentrací nezařazených dětí a mládeže, např. sídliště.

Aktivita G.2.1 Podporovat nízkoprahové programy pro rizikové děti a mládež

Cílem aktivity je nabídnout nejlépe všem dětem možnost vyzkoušet různé aktivity a probudit v nich zájem trávit volný čas aktivně. Podporovat nízkoprahové aktivity, které vykazují co nejméně bariér k účasti, např. se jich mohou děti účastnit bez přihlášení, k účasti na nich není potřeba souhlas rodiče, jsou poskytovány bezplatně aj. Cílem aktivity je vzbudit v dětech zájem a navázat je na ambulantní služby.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet účastníků programů

Realizátor: MOB, NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, KÚ

Předpokládané náklady: 218 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita G.2.2 Podporovat otevřené kluby (mimo SVL, např. na sídlištích)

Cílem aktivity je podporovat otevřené kluby, které bývají často volbou pro děti a mládež nenavštěvující organizované aktivity typu kroužky, sportovní kluby apod. Ukazuje se jako žádoucí, aby tyto služby působily jak ambulantně, tak v terénu, cíleně vyhledávaly děti v prostředí, které je, nebo se jeví jako ohrožující.

Ukazatel: Počet programů/projektů
Počet účastníků programů
Počet druhů aktivit v rámci klubu
Roční otevírací doba v hodinách

Realizátor: MOB, NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 774 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Opatření G.3

Podporovat vzájemnou informovanost a multidisciplinární spolupráci

Jedním z kroků k efektivní pomoci dětem ochránit se před kriminalitou spáchanou na dětech samotných, ale i před negativním dopadem kriminogenních faktorů na jejich vývoj, je vzájemná informovanost a multidisciplinární spolupráce.

Pomoc dětem, které se ocitnou v rizikové situaci, by měla být rychlá a koordinovaná. Pracovníci subjektů pracujících s rizikovými dětmi potřebují být vzájemně provázáni, informovat se o poznatcích z praxe, kompetencích a povinnostech jednotlivých subjektů apod. V Ostravě dlouhodobě působí **Tým pro mládež** a je v provozu **Systém včasné intervence**. Tým pro mládež je platformou, které se účastní subjekty pracující s rizikovými i ohroženými dětmi. Jsou v ní zastoupeni zástupci soudu, státního zastupitelství, Probační a mediační služby ČR, OSPOD a Policie ČR a další subjekty. Systém včasné intervence v současnosti slouží jako spisová služba OSPOD a jako komunikační kanál k přenosu informací od Policie ČR, MPO směrem k OSPOD o dětech, které se dostaly do konfliktu se zákonem.

Jako potřebné se ukázalo zvýšení informovanosti zejména pracovníků školských zařízení působících na poli prevence o dostupné pomoci v případě výskytu rizikových jevů, sjednocování postupů jednotlivých subjektů (např. v oblasti záškoláctví).

Aktivita G.3.1 Podporovat sjednocení postupu v případě záškoláctví

Podpora sjednocení postupu v případě záškoláctví s využitím Metodického materiálu k jednotnému postupu řešení záškoláctví v Ostravě. Šíření metodiky k zapojeným aktérům a aktualizace metodiky.

Ukazatel: Aktualizovaná metodika (ročně)

Realizátor: PPP ve spolupráci s MMO

Termín: od 2023 1x ročně aktualizace

Zdroje: SMO/MMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Aktivita G.3.2 Vytvořit a distribuovat přehled kontaktů pro školy a školská zařízení v případě výskytu rizikových jevů

Vytvoření a distribuce přehledu kontaktů pro školská zařízení v případě výskytu rizikových jevů. Kontaktní list bude obsahovat informace o tom, na koho se mohou obrátit v případě řešení rizikového jevu.

Ukazatel: Existující seznam kontaktů zveřejněný v katalogu prevence kriminality

Realizátor: pracovní skupina Děti a mládež

Termín: 2023, od 2024 1x ročně aktualizace

Zdroje: SMO/MMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti
10 000 Kč / dílčí rozvojová aktivita

Aktivita G.3.3 Zachovat a provozovat stávající systém včasné intervence (SVI)

Údržba SVI a zachování jeho současných funkcionalit – přenos informací od Policie ČR směrem k OSPOD o dětech, které se dostaly do konfliktu se zákonem, a jako spisové služby OSPOD. Případný rozvoj SVI v souladu se Strategií prevence kriminality ČR.

Ukazatel: Funkční systém včasného varování

Realizátor: MMO, MOB, partneři

Termín: průběžně, v návaznosti na MV ČR

Zdroje: SMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Aktivita G.3.4 Zachovat mezioborovou spolupráci (dle principů pilotního projektu SVI)

S ohledem na osvědčenou dobrou praxi zachovat stávající mezioborovou platformu Tým pro mládež a její aktivity, které směřují do oblasti vzájemného předávání poznatků z praxe, aktuálních trendů, vzdělávání svých členů apod.

Ukazatel: Počet setkání Týmu pro mládež

Realizátor: MMO

Termín: průběžně, v návaznosti na MV ČR

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Priorita H

Prevence kybernetické kriminality, rozvoj funkční gramotnosti

Město Ostrava aktivně, systémově a koordinovaně posiluje prevenci kybernetické kriminality a rizikového chování v kyberprostoru a poskytuje pomoc a podporu obětem v kyberprostoru. Zaměřuje se na rozvoj funkční gramotnosti.

Přehled opatření Priorita H

Opatření H.1	Nastavit systém spolupráce a vzdělávání v oblasti prevence kybernetické kriminality
Aktivita H.1.1	Podporovat orientaci osob, které přichází do kontaktu s rizikovými skupinami, v rizicích v kyberprostoru
Aktivita H.1.2	Rozvíjet spolupráci v rámci Kybernetické platformy
Opatření H.2	Aktivně působit v oblasti prevence kybernetické kriminality na všechny cílové skupiny s důrazem na skupiny zvláště zranitelné v kyberprostoru, poskytovat poradenství obětem, posilovat funkční gramotnost
Aktivita H.2.1	Navýšit personální kapacity subjektů poskytujících programy prevence v kyberprostoru
Aktivita H.2.2	Posílit prevenci rizikového chování v kyberprostoru zejména u zvláště zranitelných skupin obyvatel například dětí, mládeže a také seniorů
Aktivita H.2.3	Podpořit vznik krajského poradenského a informačního centra
Aktivita H.2.4	Podporovat programy směřující do oblasti posílení funkční gramotnosti

Opatření H.1

Nastavit systém spolupráce a vzdělávání v oblasti prevence kybernetické kriminality

Kyberprostor poskytuje nesčetně mnoho informací, ale je spjat také s množstvím rizik. Do kyberprostoru se přenesla řada rizikových jevů (např. kyberšikana, kybergrooming, kyberstalking, flaming, phishing, sexting aj.), ale také podvodné jednání s cílem získat finanční prostředky (např. spoofing, vishing, falešné investice aj.). Kyberprostor a rizikové jednání v něm je neustále se vyvíjející oblastí, stále se objevují nové hrozby.

Pro zajištění co možná nejintenzivnější prevence rizikových jevů v této oblasti je žádoucí podporovat informovanost a orientaci osob, které přichází do kontaktu s rizikovými skupinami (policisté a strážníci, učitelé, sociální pracovníci, pracovníci v justici, zaměstnanci veřejné správy, pracovníci NNO apod.), v rizicích v kyberprostoru. Vytvořit tak prostor pro kvalitní a dlouhodobou práci těchto profesních skupin s rizikovými skupinami v oblasti prevence kybernetické kriminality.

V rámci města Ostravy působí pod záštitou MMO Kybernetická platforma, kterou je vzhledem k aktuálnosti tématu potřeba dále rozvíjet, podporovat sdílení zkušeností, poznatků z praxe apod.

Aktivita H.1.1 Podporovat orientaci osob, které přichází do kontaktu s rizikovými skupinami, v rizicích v kyberprostoru	
Aktivita směřuje do oblastí podpory vzdělávacích aktivit zvyšujících orientaci osob, které přichází do kontaktu s rizikovými skupinami (policisté a strážníci, učitelé, sociální pracovníci, pracovníci v justici, zaměstnanci veřejné správy, pracovníci NNO apod.), v rizicích v kyberprostoru.	
Ukazatel:	Počet programů/projektů Počet vzdělávacích akcí Počet účastníků programů
Realizátor:	NNO, MPO, Policie ČR
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady:	23 000 Kč / zajištění stávajících aktivit
Aktivita H.1.2 Rozvíjet spolupráci v rámci Kybernetické platformy	
Sdílet poznatky, aktuální trendy a dobrou praxi, sdílet případové studie z místní lokální praxe. Podporovat kooperaci v rámci sítě odborníků působících v oblasti prevence v kyberprostoru.	
Ukazatel:	Počet setkání Kybernetické platformy
Realizátor:	Kybernetická platforma
Termín:	průběžně
Zdroje:	SMO
Předpokládané náklady:	v rámci běžné činnosti

Opatření H.2

Aktivně působit v oblasti prevence kybernetické kriminality na všechny cílové skupiny s důrazem na skupiny zvláště zranitelné v kyberprostoru, poskytovat poradenství obětem, posilovat funkční gramotnost

Mezi negativní trendy v oblasti kriminality v posledních letech patří přesun kriminálních aktivit do virtuálního prostředí, do prostředí informačních a komunikačních technologií. Virtuální kriminalita zahrnuje široké spektrum trestných činů jak z oblasti majetkové, tak z oblasti zásahu do osobnostních práv, sexuálně motivované trestné činy, extremistické projevy, ale i porušování autorských práv. Oblast virtuální kriminality se rychle vyvíjí, objevují se nové způsoby podvodného jednání. Mezi oběťmi se nachází prakticky všechny skupiny obyvatelstva (bez rozdílu věku, vzdělání, profese, pohlaví atd.). Zvláště ohroženými skupinami obyvatel jsou děti a mládež, z nichž mnozí ve virtuálním světě doslova žijí, a také senioři, kteří se v něm hůře orientují a stávají se snadnou obětí.

Problematika kyberkriminality a kyberprostoru byla akcentována při tvorbě této Strategie napříč většinou pracovních skupin. Byla dáвана také do souvislosti s funkční gramotností, se schopností orientovat se v nepřehledném množství informací, ověření důvěryhodnosti informací apod. Poukazováno bylo také na skutečnost, kdy se lidé stávají pachateli protiprávních činů v souvislosti se šířením neověřených informací,

spoléhají se na anonymitu prostředí.

Je potřeba zaměřit svou pozornost směrem k prevenci, poradenství obětem a posílení funkční gramotnosti. U funkční gramotnosti se jedná také o oblast reálnou, nikoliv pouze o oblast virtuální.

Aktivita H.2.1 Navýšit personální kapacity subjektů poskytujících programy prevence v kyberprostoru

V souvislosti se zvyšujícími se hrozbami a rostoucími riziky v kyberprostoru, nejsou současné kapacity subjektů poskytujících preventivní aktivity dostačující – kapacitně nedokáží uspokojit poptávku a naplnit potřeby ve vztahu ke zvlášť zranitelným skupinám.

Ukazatel: Počet nových pracovníků (úvazků)

Realizátor: SMO/MMO, MPO, NNO

Termín: od 2023 průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: 264 000 Kč / zajištění 1 úvazku

Aktivita H.2.2 Posílit prevenci rizikového chování v kyberprostoru zejména u zvlášť zranitelných skupin obyvatel například dětí, mládeže a také seniorů

Podporovat projekty/programy zaměřené na prevenci rizikového chování v kyberprostoru, na prevenci potenciálního páchaní kriminality a nežádoucího chování, zejména cestou zvyšování právního povědomí (zejména u cílové skupiny dětí a mládeže o rizicích při jejich vlastní sebe prezentaci na internetu a v online prostoru a jak těmto rizikům předcházet).

Ukazatel: Počet programů, projektů
Počet účastníků programů (z toho seniorů, z toho dětí)

Realizátor: Policie ČR, MPO, NNO

Termín: průběžně

Zdroje: SMO, státní rozpočet, KÚ, EU

Předpokládané náklady: 282 000 Kč / zajištění stávajících aktivit

Aktivita H.2.3 Podpořit vznik krajského poradenského a informačního centra

Podpořit vytvoření poradenského a informačního centra, kde bude dostupný informační servis a poradenství (např. formou odborníků pomáhajících na telefonních linkách, e-mailech apod.) obětem kybernetické kriminality, kyberagrese a kybernetického násilí. Záměrem MV ČR je vznik centra v každém kraji. Záměrem SMO je podpořit a spolupracovat s MV na vzniku a umístění poradenského a informačního centra v Ostravě.

Ukazatel: Advokační aktivity ve vztahu ke vzniku centra

Realizátor: MMO, MV ČR

Termín: průběžně, v návaznosti na MV ČR

Zdroje: SMO

Předpokládané náklady: v rámci běžné činnosti

Aktivita H.2.4 Podporovat programy směřující do oblasti posílení funkční gramotnosti

Podporovat aktivity kladoucí důraz na posilování vlastní právní odpovědnosti (uzavírání smluvních vztahů, ochrana spotřebitele, ověřovat si pravdivost informací apod). Finanční vzdělávání jako jeden z nástrojů prevence kriminality, zvyšování finanční gramotnosti.

Ukazatel: Počet programů, projektů
Počet účastníků programů

Realizátor: MPO, Policie ČR, NNO, profesní a spotřebitelská sdružení

Termín: průběžně, v návaznosti na MV ČR

Zdroje: SMO, státní rozpočet

Předpokládané náklady: 200 000 Kč / rozvojová aktivita

8 Vyhodnocování naplňování Strategie

Vyhodnocování Strategie je nedílnou součástí procesů podílejících se na úspěšném a efektivním plánování aktivit v oblasti prevence kriminality. Získané informace jsou důležitým podkladem při nastavování aktuálních opatření nezbytných k zajištění identifikovaných potřeb v dané oblasti na území města a lepšímu zacílení Strategie.

8.1 Vyhodnocování naplňování Strategie

Pro průběžné (roční) vyhodnocování naplňování priorit, indikátorů a ukazatelů a realizaci opatření a aktivit Strategie budou využívány následující zdroje informací:

- informace a data získané z monitorování projektů podpořených z rozpočtu SMO
- informace od realizátorů projektů podpořených z rozpočtu SMO, informace z vyúčtování, závěrečné zprávy o realizaci, kvantitativní a kvalitativní ukazatele
- informace od realizátorů vlastních projektů SMO, informace z vyúčtování, závěrečné zprávy o realizaci, kvantitativní a kvalitativní ukazatele
- data a informace získané z Bezpečnostní analýzy
- data a informace získané ze zpracovaných analýz a šetření (výzkum pocitu bezpečí včetně zjišťování míry informovanosti veřejnosti o prevenci kriminality v reálném a virtuálním světě – výzkum/šetření, viktimologický výzkum/šetření a další podklady zpracované na základě metodiky hodnocení dopadů a efektivity
- informace z jednání relevantních pracovních skupin, jimi stanovené kvantitativní a kvalitativní ukazatele
- informace od relevantních aktérů dle jednotlivých aktivit

Na základě získaných informací je každoročně zpracována **zpráva o plnění priorit a opatření** Strategie. Ve zprávě jsou vyhodnoceny náklady a zdroje financování všech podpořených projektů/programů realizovaných v oblasti prevence kriminality. Výstupy jsou využívány pro řízení a optimalizaci místní sítě aktivit v oblasti prevence kriminality. Závěrečná zpráva o naplňování priorit a opatření je předkládána pracovní skupině rady města Prevence kriminality na místní úrovni a její závěry jsou prezentovány na jednání příslušných komisí rady města – zejména Komise sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti.

Dále je prováděna pravidelná kontrola účelného, efektivního a hospodárného využívání přidělených finančních prostředků. Příjemci veřejné podpory se podrobují předběžné, průběžné a následné kontrole podle zákona o finanční kontrole a jsou povinni na požádání předložit kontrolnímu orgánu za účelem provedení kontroly veškeré účetní a ostatní potřebné doklady, vztahující se k nakládání s poskytnutými finančními prostředky.

Kromě toho probíhá monitorování projektů podpořených z rozpočtu SMO či dalších veřejných zdrojů (např. Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR).

8.2 Monitorování projektů podpořených z veřejných zdrojů

Jedním z ověřených způsobů zjišťování objektivních informací o realizaci aktivit v oblasti prevence kriminality v návaznosti na naplňování opatření stanovených Strategií je monitorování podpořených projektů. Cílem monitorovací návštěvy ze strany donátora je ověřit, zda projekty naplňují identifikované potřeby Strategie, zda jsou podpořené aktivity efektivně využívány, probíhají v odpovídajících materiálně technických podmínkách s adekvátním personálním zajištěním a zda jsou v souladu s předloženou projektovou žádostí.

Proces monitorování projektů je zahájen po uzavření smlouvy či jiného právního aktu s příjemcem veřejné podpory, který podpisem smlouvy (či jiného právního aktu) vyslovuje souhlas s monitorováním průběhu realizace aktivity. V roli monitorujících vystupují zaměstnanci odvětvového odboru. Z monitorovací návštěvy pořizují zápis, který je k dispozici také příjemci veřejné podpory. Zápis z monitorovací návštěvy je jedním z podkladů pro hodnocení projektových žádostí o poskytnutí veřejné podpory v následném období a pro průběžné vyhodnocování realizace Strategie.

8.3 Provádění změn a doplnění strategie

S ohledem na proměnlivost celospolečenské situace, vývoj výskytu sociálně patologických jevů či nápadu trestné činnosti, dochází v období realizace priorit a opatření definovaných ve Strategii k nutnosti včlenění odpovídajících změn. Mezi nejčastější důvody pro provádění změn v dokumentu patří výskyt aktuálních a nových jevů (problémů), výstupy získané z provedených analýz, realizace legislativních změn apod. O změnách a doplnění priorit, opatření či aktivit včetně změn ve financování rozhodují orgány města prostřednictvím odvětvového odboru a na základě doporučení příslušné pracovní skupiny a komise rady města.

Seznam tabulek, grafů, obrázků a souvisejících dokumentů

Seznam tabulek

Tab. 1 Přehled realizátorů aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality ve statutárním městě Ostravě v roce 2021. Členění dle právní formy realizátora	22
Tab. 2 Přehled druhů a četnosti aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality ve statutárním městě Ostravě v roce 2021. Členění dle zaměření aktivity/služby	23
Tab. 3 Přehled aktivit a služeb v oblasti prevence kriminality v Ostravě v roce 2021. Členění dle přiřazení k prioritám Strategie 2017+	23
Tab. 4 Celkové náklady na zajištění financování prevence kriminality ve statutárním městě Ostravě v letech 2017–2021. Členění dle nákladů města a dalších zdrojů	24
Tab. 5 Přehled počtu a finančních nákladů projektů statutárního města Ostravy financovaných prostředky poskytnutými z Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra v období let 2017–2021. Členění dle podílu dotace MV a města Ostravy	26
Tab. 6 Přehled počtu a celkových nákladů finančních prostředků statutárního města Ostravy poskytnutých subjektům formou účelových dotací a darů v období let 2017–2021	27
Tab. 7 Přehled počtu projektů a celkových finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu statutárního města Ostravy formou transferů městským obvodům, Městské policii Ostrava a příspěvkovým organizacím města na prevenci kriminality v období let 2017–2021	27
Tab. 8 Přehled počtu a finančních nákladů vlastních projektů statutárního města Ostravy realizovaných v oblasti prevence kriminality v období let 2017–2021	28
Tab. 9 Přehled počtu a finančního objemu vyplacených dávek hmotné nouze a dávek státní sociální podpory v letech 2016–2021 v okrese Ostrava	45
Tab. 10 Zatíženost vybraných měst ČR kriminalitou v roce 2021 dle počtu obyvatel, trestných činů a indexu kriminality.	47
Tab. 11 Srovnání počtu obyvatel ORP Ostrava a počtu a druhů trestných činů (TČ) v letech 2016–2021	48
Tab. 12 Nápad trestné činnosti u jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR (OOP) na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2017–2021	52
Tab. 13 Přehled o počtu a kategorizaci pachatelů trestné činnosti na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2019–2021 vždy k 30. 9. daného roku	52
Tab. 14 Přehled osob dle sociálního hlediska, které se staly / nejčastěji staly tzv. objektem napadení, evidované na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2018–2021	53
Tab. 15 Přehled počtu osob dle klasifikace trestných činů, jichž se staly obětí, které se obrátily na poradnu pro oběti trestných činů v Ostravě v letech 2019–2021	54
Tab. 16 Počet a vybrané znaky evidovaných deliktů se znaky domácího násilí v Ostravě v letech 2018–2021	55
Tab. 17 Přehled o počtu a kategorizaci přestupků řešených na území statutárního města Ostravy Městskou policií Ostrava v letech 2016–2021 vždy za celý kalendářní rok	55
Tab. 18 Počet klientů a nezletilých klientů Probační a mediační služby ČR, středisko Ostrava v letech 2017–2021 a jejich kategorizace dle části trestního řízení, kdy byli klienty střediska	57
Tab. 19 Počty a vybrané kategorie klientů kurátorů pro mládež na území statutárního města Ostravy v období let 2017–2021	57
Tab. 20 Výskyt a kategorizace vybraných rizikových jevů mezi žáky a studenty základních a středních škol v Ostravě v období školních roků 2017/2018–2020/2021	58

Tab. 21 Srovnání indexu sociálního vyloučení a příslušných ukazatelů na úrovni města, kraje.....	60
Tab. 22 Přehled indikátorů sledovaných při naplňování Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027.....	63

Seznam grafů

Graf 1 Celkové náklady na financování oblasti prevence kriminality v Ostravě v období let	24
Graf 2 Celkové náklady na financování oblasti prevence kriminality v letech 2017–2021 podle zdroje financování procentuálního zastoupení zdrojů	25
Graf 3 Věkové složení obyvatelstva města Ostravy dle sčítání lidu, domů a bytů 2021.....	42
Graf 4 Přehled vzdělanostní struktury obyvatel města Ostravy starších 15 let – stav v letech 2011 a 2021.....	42
Graf 5 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2016–2021 v okrese Ostrava registrovaných u Úřadu práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě.....	43
Graf 6 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v letech 2016–2021 v okrese Ostrava...	44
Graf 7 Vývoj kriminality a jeho srovnání ve vybraných územích: Česká republika, Moravskoslezský kraj, Praha, Ostrava, Brno.....	46
Graf 8 Vývoj kriminality na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 1989–2021.....	48
Graf 9 Přehled celkové trestné činnosti na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021.....	49
Graf 10 Početní zastoupení a typy trestných činů v území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021	50
Graf 11 Početní zastoupení a typy trestných činů registrovaných na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021	50
Graf 12 Podíl stíhaných recidivistů na celkovém počtu stíhaných osob na území Městského ředitelství policie Ostrava v letech 2016–2021	53
Graf 13 Vývoj hodnoty indexu sociálního vyloučení v Ostravě v období 2016–2020.	59

Seznam obrázků

Obr. 1 Návrh pracovních skupin – příprava Strategie prevence kriminality SMO 2023+	9
Obr. 2 Strategické cíle v oblasti prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027.....	12
Obr. 3 Schéma systému prevence kriminality v České republice	15
Obr. 4 Odborné a mezioborové pracovní skupiny koordinované Magistrátem města Ostravy zapojené do systému prevence kriminality v Ostravě	20
Obr. 5 Přehled faktorů souvisejících s pocitem bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách v Ostravě dle hodnocení působení asistentů prevence kriminality Městské policie Ostrava	39

Seznam souvisejících dokumentů

- 6. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2023–2026
- Audit programů primární prevence, výstupy z výkazů programů primární prevence rizikového chování
- Hodnocení působení Asistentů prevence kriminality v rizikových místech v Ostravě s důrazem na zjištění pocitu bezpečí obyvatel dotčených lokalit (2020, 2021)
- Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2022–2027
- Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostravy na období 2019–2022
- Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy a Akční plán Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy na roky 2022–2024
- Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II
- Národní strategie finančního vzdělávání 2.0
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027
- Plán sociálního začleňování Ostrava 2022–2027
- Průzkum potřeb ostravských rodin, závěrečná zpráva – výsledky za SMO
- Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017–2023
- Strategie prevence kriminality SMO na období 2017–2021
- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027
- Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030
- Strategie vzdělávání města Ostravy 2030

Seznam použitých zkratk

APK – asistent prevence kriminality (Městská policie Ostrava)
EFUS – Evropské fórum pro bezpečnost ve městech
EU – Evropská unie
FIZ – forenzní identifikační značení (syntetická DNA)
KP – komunitní plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit
KŘP – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje (Policie ČR)
MdT – Místo pro dialog – Multidisciplinární tým v sociálně rizikové lokalitě
MKDS – městský kamerový a dohlížecí systém
MMO – Magistrát města Ostravy
MOB – městský obvod, městské obvody
MPO – Městská policie Ostrava
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŘP – Městské ředitelství policie Ostrava (Policie ČR)
MSK – Moravskoslezský kraj
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV – Ministerstvo vnitra České republiky
NNO – nestátní neziskové organizace
NÚV – Národní ústav vzdělávání
NZDM – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (sociální služba)
OPP – obecně prospěšné práce
OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSU – Ostravská univerzita v Ostravě
PČR – Policie České republiky
PK – prevence kriminality
PKNMÚ – Prevence kriminality na místní úrovni (odborná pracovní skupina rady města)
PMS – Probační a mediační služba České republiky
PO – příspěvková organizace
PP – primární prevence
PPP – pedagogicko-psychologická poradna
PS – pracovní skupina
PSZ – Plán sociálního začleňování
REFIZ – národní registr předmětů a subjektů označených forenzním identifikačním značením
RM – rada města
RVPPK – Republikový výbor pro prevenci kriminality
SMO – statutární město Ostrava
SPC – speciálně pedagogické centrum
Strategie – Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027
Strategie 2017+ – Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2017–2021
Strategie ČR – Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027
SVI – systém včasné intervence při práci s ohroženými dětmi
SVL – sociálně vyloučená lokalita, sociálně riziková lokalita
SVM – speciální výslechová místnost
ÚMOB – úřad městského obvodu
ÚP – Úřad práce České republiky
VS – vězeňská služba
VTOS – výkon trestu odnětí svobody
ZZO – zvlášť zranitelná oběť

